DRŽAVNO TOŽILSTVO v LJUBLJANI
Došlo 25.X. 1930
krat. prilog.

Poštnina plačana v gotovini.
Leto XI., št. 248
Ljubljana, sobota 25. oktobra 1930
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knaflieva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica 4. — Telefon št. 2492.
Podružnica Maribor: Aleksandrova cesta št. 13. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842; Praha číslo 78 180; Wien št. 105 241.

JUTRO

Naročnina znaša mesečno 25.— Din, za inozemstvo 40.— Din.
Uredništvo:
Ljubljana: Knafljeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
Maribor: Aleksandrova cesta 13. Telefon št. 2440 (ponoči 2582).
Celje: Kocenova ul. 3. Telefon št. 190.
Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

„Svetovni mir je v rokah velesil"

Nove izjave ministra Beneša – Revizijonizem se ni ojačal Pretirane vesti o italijanskih intervencijah – Češkoslovaška in Rusija

Praga, 24. oktobra. AA. ČTK poroča, da je minister zunanjih zadev dr. Beneš glede na kritike, ki so se pojavile v zvezi z njegovim nedavnim ekspozejem na sinočni seji parlamentarnega odbora za zunanje zadeve, ponovno obrazložil svoje mišljenje ter dal izraza svojemu konstruktivnemu optimizmu. Dr. Beneš je poudaril med drugim, **da mir ni pridobitev, ki se ohranjuje sama, nego pridobitev, za katero se je treba neprestano boriti.** Zunanji minister dr. Beneš je pri tem opozoril na izjave istega smisla, ki sta jih nedavno neodvisno drug od drugega dala predsednik francoske vlade g. Tardieu in jugoslovenski minister zunanjih zadev dr. Voja Marinković. To mišljenje izvira iz ljudi, ki uživajo visok ugled in je zato vredno mnogo več, kakor izjave mnogih drugih.

V svojih nadaljnjih izvajanjih se je dotaknil dr. Beneš tudi revizijonistične politike in je s poudarkom izjavil, da so te vesti zelo pretirane. Revizijonistično stremljenje se v zadnjem času ni znatno ojačilo in ne predstavlja aktualne opasnosti. Tudi on za svojo osebo z optimizmom gleda v razvoj bodočnosti.

Nato je dr. Beneš obsodil pisanje nekaterih listov, ki so na senzacijonalen način pretiravali pomen obiskov in intervencij nekaterih pooblaščenih ministrov pri češkoslovaškem ministru zunanjih zadev. Take intervencije so v mednarodnem občevanju nekaj običajnega in nič senzacijonalnega. Kar se tiče italijanske intervencije, je minister ugotovil, da so nekateri češkoslovaški listi ob priliki procesa v Trstu pisali tudi stvari, ki so jih navzlic ugotovljenim dejstvom krivo reproducirali. Zato je docela prirodno, da se je kot češkoslovaški zunanji minister zaradi tega opravičil, ker bi tudi on sam vložil protest, ako bi se kje kaj podobnega zgodilo proti Češkoslovaški. Ista stvar je bila, ko so češkoslovaški listi poročali, da je kapetan italijanske ladje namenoma zavozil s svojim parnikom v jugoslovenski parnik, hoteč ga potopiti.

Ob sklepu svojega govora je dr. Beneš poudaril, da je **vesolini in evropski mir v prvi vrsti v rokah velesil in da more biti, kadar gre za male države, govora samo o regijonalnih konfliktih.**

Nato je dr. Beneš odgovarjal na opazke nekaterih govornikov glede vprašanja priznanja Sovjetske Rusije po Češkoslovaški. V tem vprašanju bi morala Češkoslovaška uravnati svoje razmerje po ostalih državah. Dr. Beneš misli, da bi pri pogajanjih s Sovjetsko Rusijo bilo treba popolnoma ločiti vprašanje političnega priznanja od gospodarskih pogodb, pri katerih prevladuje izključno gospodarsko stališče. Popolnoma razumljivo pa je, da je Češkoslovaška trdno odločena braniti se vsake vrste dumpinga.

Brüningova vlada je močna

Vlada bo preprečila vsak poskus nasilno spremeniti obstoječe stanje Desničarji se boje Severinga

Berlin, 24. oktobra d. Nemški notranji minister dr. Wirth je imel pred člani nemške uradniške zveze daljši politični govor. V njem je dejal med drugim tudi sledeče: »Ako se nahajajo med nemškim uradništvom resnično fanatični pristaši fašistične ideje, jih naproša, naj imajo toliko poguma in časti, da zapuste drž. službo in se tako izognejo krivoprisežništvu. Za akcije obupanih prilike prav nič prikladne. **Vlada stoji trdno na svojem mestu in se ne bo prav nič pomišljevala z vsemi sredstvi, ki ji stoje na razpolago, zadušiti vsak poskus protiustavne ali protirepublikanske akcije.**

Berlin, 24. oktobra d. Imenovanje Severinga za pruskega notranjega ministra je izzvalo v desničarskih krogih silno ogorčenje. Vsi desničarski listi ostro napadajo prusko deželno vlado. Ne prizanašajo pa tudi državnemu kancelarju dr. Brüningu, ki mu očitajo, da je vlado zavedel zopet v levičarsko smer. Srd desničarjev je razumljiv, če se pomisli, da razpolaga pruski notranji minister z eksekutivnim organom, ki mu na razpolago celo državnemu notranjemu ministru, to je s celokupno prusko policijo.

Pruski ministrski predsednik Oto Braun prav nič ne taji, da je namenoma postavil za notranjega ministra tako odločnega moža, kakor je Severing, ker hoče sprejeti borbo, ki so jo napovedali protidemokratski in republikanski sovražni desničarski krogi. Imenovanje Severinga bo pojačilo prestiž levice v pruski vladi.

Draždane, 24. oktobra AA. Na današnjem shodu socialistične stranke, kjer je govoril predsednik državne zbornice Loebe, so vrgli narodni socialisti bombe za solzenje, kar je povzročilo med poslušalci veliko paniko. V bolnico so morali odpeljati 20 oseb. Ko je bila dvorana prezračena in odstranjeni motilci, je Loebe nadaljeval svoj govor.

Rumunski vohuni z avstrijskimi potnimi listi

Slabe informacije dunajske policije — Sestanek voditeljev posameznih vohunskih sekcij na Dunaju

Bukarešta, 24. oktobra s. V nadaljnem poteku preiskave proti vohunski organizaciji, je bil aretiran tudi avstrijski državljan Alfred Krüger, ki je pred kratkim prinesel s sovjetske centrale na Dunaju nova navodila v Rumunijo.

Tukajšnja policija ugotavlja v nasprotju s trditvami dunajskega policijskega ravnateljstva, da ne ve ničesar o sovjetskem vohunskem uradu na Dunaju, da so bila vsa pisma, ki jih je policija zaplenila pri aretiranih vohunih v Bukarešti, oddana na Dunaju. **Vsi voditelji vohunske organizacije, med njimi tudi šef inženjer Matthae so imeli avstrijske potne liste in so se legitimirali kot avstrijski državljani.**

Vsi voditelji vohunske organizacije v glavnih mestih srednje Evrope in balkanskih držav, so bili pred približno tremi tedni pozvani na tajno konferenco na Dunaj, kjer so dobili nova navodila. Tega razgovora se je med drugim udeležil tudi inženjer Matthae. Varnostna policija v Bukarešti, ki je Matthaea že delj časa opazovala, je pustila, da je Matthae odpotoval na Dunaj, ker mu je hotela na povratku odvzeti vse listine, ki bi jih nosil s seboj.

Kralj Fuad oktroiral novo ustavo

Ustava predvideva dve zbornici in znatno znižanje števila poslancev Odmev v angleškem tisku

London, 24. oktobra d. Kralj Faud je s kraljevim ukazom oktroiral novo ustavo, ki daje vladarju skoraj absolutno oblast. S tem izstopa tudi Egipt iz držav s parlamentarnim režimom. Ker je položaj v Egiptu zlasti v Kairu zaradi političnih homatij zelo napet, vlada je podvzela vse mere, da ne bo pri proglašenju nove ustave prišlo do kakih nemirov in krvoprelitja. Tako je vodil sam policijski prefekt bataljon orožnikov z jeklenimi čeladami na glavi pred vladno palačo, kjer so zavzeli položaje in ne puste nikogar v palačo.

Nova ustava predvideva dve zbornici. V gospodarsko zbornico bo kralj imenoval dve tretjini članov. Parlament bo voljen na podlagi indirektnega glasovanja. Volili bodo samo možje davkoplačevalci, stari najmanj 25 let. Število poslancev bo mnogo manjše kakor do sedaj. Živeti bodo morali vsi v Kairu. Parlament bo zasedal samo 5 mesecev na leto.

V predgovoru ustave pravi vlada, da je parlamentarni sistem mogoč samo v državah z veliko kulturo in staro politično vzgojo. Večina egiptskih volilcev pa nima nobenih političnih skušenj in njih obzorje ne sega preko domače vasi. V zadnjem egiptskem parlamentu je bil nad polovico poslancev nepismenih. Poleg tega je bilo število poslancev tako veliko, da je naravnost oviralo parlamentarno delo.

Odgovornost vlade parlamentu je po novi ustavi gola formalnost in poslanci nimajo nobenega vpliva niti na zunanjo niti notranjo politiko države.

Korak kralja Fuada je izval v angleškem časopisju zelo živahen odmev. Doslej je napadalo kralja Fuada samo delavsko časopisje. Nasprotno pa hvali konservativni tisk politiko kralja Fuada, katerega opisuje kot velikega državnika in moža velikih sposobnosti, ki bo znal vedno in povsod na pravilen način braniti interese Egipta.

Prezident Masaryk lahno obolel

Praga, 24. oktobra h. Po izdelanem načrtu bi se moral predsednik Masaryk, ki biva do sedaj na svojem letnem bivališču v Topolčankih, udeležiti svečanosti na dan 28. oktobra in se vrniti že v nedeljo v Prago. Zvečer je prišla iz Topolčank uradna vest, da je predsednik Masaryk tekom tega tedna obolel na lahnem prehladu in katarju v vratu, zaradi česar se je dvignila temperatura. Zdravniški bulletin, ki sta ga podpisala hišni zdravnik dr. Meitzner in univ. profesor dr. Hinek iz Bratislave, zatrjuje, da je moral predsednik zadnje tri dni zaradi povišanja temperature ostati v postelji. Danes je imel normalno temperaturo in ni kazal nobenega znaka bolezni. Kljub temu so zdravniki odločili, da se bo vrnil šele nekaj dni pozneje v Prago in se tako ne bo mogel udeležiti svečanosti na državni praznik.

ZMAGA REVOLUCIJE V BRAZILIJI

Upor v Rio de Janeiru samem — Hude poulične bitke — Odstop državnega predsednika in vlade

Rio de Janeiro, 24. okt. Z današnjim dnem je zmagala tudi v Braziliji kakor že preje v drugih južno ameriških državah revolucija na celi črti. **Odločilen korak je izvršila država Rio de Janeiro, ki je v soglasju z rio de janeierskim magistratnim svetom sklenila podpreti upornike ter odrekla nadaljnjo pokorščino vladi in zveznemu predsedniku Washingtonu Louizi.**

Ko je zvedel za ta sklep komandant mesta general De Castro, ki je bil doslej zvest vladi, je pozval zvezni kabinet in predsednika Louiza, naj odstopita ter preprečita nadaljnje prelivanje krvi in grozečo državljansko vojno. Z generalom De Castro se je solidalizirala tudi celokupna vojaška posadka v Rio de Janeiru. Zaradi tega ni končno preostalo predsedniku Louizu drugega, **kakor da je podal danes ob 9.45 ostavko.**

Takoj po odstopu predsednika Louiza je prevzel vladne posle general De Castro, ki je sestavil začasno vlado, v katero je pritegnil zastopnike bivše vladne stranke in pa revolucionarje. Vlada je izdala manifest na narod, v katerem poziva ljudstvo, naj vzdrži popolen red in mir. Poleg tega je bilo že na prvi seji sklenjeno, odposlati v uporniška taborišča vladne delegate s predlogom, naj uporniki ustavijo svojo revolucionarno akcijo ter sklenejo premirje, nakar bi se sestali delegati vlade in upornikov in rešili skupno vsa sporna vprašanja.

Po dosedanjih informacijah je bil potek revolucije docela nekrvav. Generalu De Castru so se pridružili pozneje tudi vojni akademiki in vojna mornarica. Ko se je razširila vest o ostavki predsednika Washingtona Louiza, so se zbrale na ulicah silne množice naroda in jele manifestirati med prepevanjem revolucioinarnih pesmi po ulicah. Manifestanti so napadli uredništva listov, ki so zagovarjala politiko odstopivše vlade, jih porušili in deloma tudi zažgali. Po ulicah počiva ves promet. Trgovine so zaprte, telefonske in brzojavne zveze z notranjostjo so prekinjene.

Ko se je razširila novica o preobratu v Rio de Janeiru, v Pernambuku in ostalih braziljskih mestih, je prišlo tudi tamkaj do velikih manifestacij. Vlada bo v najkrajšem času razpustila kongres ter razpisala nove volitve, zaradi česar je zelo verjetno, da ne bo novo izvoljeni predsednik Prestes nastopil svojih funkcij 15. novembra, kakor je bilo prvotno določeno.

Rio de Janeiro, 24. oktobra g. Predsednik Louiz je odstopil na ultimativno zahtevo armade in mornarice ter pobegnil. Na tisoče ljudi je odšlo zvečer v vladni del mesta, kjer so izbruhnili krvavi nemiri med policijo in demonstranti. Mnogo oseb je bilo ranjenih, nekaj tudi ubitih.

Rio de Janeiro je od davi popolnoma odrezan od zunanjega sveta. Ostale braziljske države so že poslale v Rio de Janeiro delegacije, ki naj bi sodelovale pri začasni ureditvi diktature. Za prehodno dobo bo po vsej priliki proglašena diktatura. Vladno moč naj bi začasno prevzeli trije generali in trije admirali, ki bi v bližnji bodočnosti izvedli nove volitve.

Posebno pokopališče za alsdorfske žrtve

Doslej je narastlo število žrtev že na 260 – Vzrok katastrofe

Alsdorf, 24. oktobra, d. Prebivalstvo je še vedno vznemirjeno, ker še ni bila izdana lista mrtvih in ponesrečenih rudarjev. Vladni zastopniki so se zaradi tega zglasili pri ravnateljstvu rudnika ter zahtevali, naj to listo čimpreje izda.

Po mnenju strokovnjakov sta mogoča samo dva vzroka za strašno katastrofo. Poleg neke shrambe za svetiljke pri vhodu v rov je ležal velik sod bencina s približno 150 litrov bencina. Po pripovedovanju nekaterih rudarjev je baje ta sod eksplodiral ter povzročil nadzemsko eksplozijo premogovnega prahu, ki je zopet povzročila eksplozijo jamskih plinov v rudniku. Po mnenju drugih pa je bila prva eksplozija v notranjosti rova. Silni zračni pritisk, ki je bušknil iz rova po tej eksploziji, je razbil sod bencina, nakar se je ta razlil ter eksplodiral in porušil okoliška poslopja.

Neprestano se vrši agnosciranje trupel. **Ker je občinsko pokopališče v Alsdorfu premajhno za pokop tolikih žrtev, je morala občina kupiti novo zemljišče, kjer bo izkopan velik skupni grob za vse žrtve.**

Alsdorf, 24. oktobra, s. Očiščevalna dela v upravne mposlopju rova »Anna II« so toliko napredovala, da so delavci očistili uradno sobo, v kateri so našli popolnoma ohranjeno kartoteko delavcev, ki so bili zaposleni v ponesrečenem rovu. Ker je bilo do sedaj zaradi pomanjkanja podatkov zelo težko točno določiti število in imena žrtev, je najdba te kartoteke velikega pomena. Število žrtev katastrofe se je med tem povečalo na 258, ker sta ponoči umrla v bolnici še dva ranjenca. Danes so razen tega spravili iz rova truplo strojevodje s stroja na bencol. Ta stroj je po mneniu nekaterih povzročil eksplozijo dušljivih plinov v rovu.

Aachen, 24. oktobra, g. **Število smrtnih žrtev alsdorfske katastrofe se je do večera zvišalo na 260.** V bolnicah leži še 10 težko ranjenih rudarjev, katerih stanje je brezupno. Občina v Alsdorfu je ogradila prostor za novo pokopališče, ki ga brezposelni pripravljajo za jutrišnje pogrebne svečanosti.

Berlin, 24. oktobra AA. Jutri bo pogreb nesrečnih žrtev rudniške katastrofe v Alsdorfu. Pokopani bodo v skupnem grobu. Ob 10. dopoldne bodo razobešene po vsej Prusiji zastave na pol droga in bodo zvonili zvonovi. Za ta dan so odpovedane v vsej Nemčiji vse predstave in zabave. Pri pogrebu bodo zastopali zvezno in prusko vlado vodilni ministri. Danes je predlagala komunistična stranka v državnem zboru, naj se preišče vzroke te katastrofe in v bodoče prepreči ponovitev takih žalostnih dogodkov.

V Moskvi streljajo delavce v masah

Delavstvo tare glad – Protestni shodi nezadovoljnih delavcev – Intervencije GPU

Moskva, 24. oktobra, d. V Moskvi so se odigrali prizori, kakršnih ne pomnijo že nekaj let. Iz državnih tovarn so sredi dela privrele delavske mase ter pričele demonstrirati po ulicah s klici: »Doli Stalin! Doli komunizem! V hamouniškem okraju so delili delavci letake z napisom: »Delavci, združite se in nastopite za rešitev pred grozečo lakoto!« »Smrt Stalinu!« Naj živi sovjetsko-demokratska republika!«

Delavci so prihiteli na ulice zaradi vedno hujše lakote in pomanjkanja najbolj potrebnih življenskih potrebščin. Poslednje tedne so se vršili v moskovskih tovarnah številni delavski shodi, na katerih so razni opozicionalni govorniki napadali vlado in ji očitali, da izvaža žito in druga živila v času, ko ruski narod in delavci stradajo. **Po vsakem takem shodu so organi GPU zapirali v masah udeležence ter jih izganjali v njihove domovinske občine. Mnogo pa jih je bilo tudi ustreljenih.** Med justificiranimi delavci so bili najboljši in najzaslužnejši, med njimi stari komunisti, ki so bili organizirani še v Leninovi boljševiški stranki. GPU je predložila svetu ljudskih komisarjev dolg referat, v katerem opozarja na opasno stanje v moskovskih tovarnah ter jih roti, naj ji dajo proste roke, da v krvi zaduši naraščajoče nezadovoljstvo. Na svojo roko so organi GPU tekom septembra jeli izvajati nad razburjenimi delavci najstrašnejši teror.

Referat GPU je bil predmet dolgotrajnih posvetovanj odbora štirih, Stalina, Ordžonikidze, Kaganovića in Molotova, ki so sklenili, **da je treba ustreliti vsak dan vsaj 100 ljudi v Moskvi.** Širijo se vesti, da je Kalinin najavil svoj izstop iz sveta narodnih komisarjev, čim je doznal za ta sklep. Obenem je resno opozoril sovjetske mogotce, da bodo s takimi ukrepi samo še poostrili situacijo.

Optimistični krogi v komunističnih vrstah se nadejajo, da bo Stalin v poslednjem hipu spremenil svojo taktiko ter pristal na velike olajšave. Vendar pa kažejo znamenja, da se pričakovanje teh optimistov najbrže ne bo izpolnilo.

Otvoritev zasedanja angleške zbornice

London, 24. oktobra AA. Parlament se sestane 28. oktobra. Voditelji konservativcev Baldwin, Chamberlain in Amery so poslali listu »Times« pismo, v katerem obsojajo politiko delavske vlade proti Židom.

London, 24. okt. s. Kakor poroča »Daily Herald« bo vlada danes končnoveljavno sestavila besedilo prestolnega govora, s katerim bo kralj prihodnji torek otvoril novo zasedanje parlamenta. Trije najvažnejši za konodajni osnutki vlade se nanašajo v prvi vrsti na prosvetna vprašanja. Drugi osnutek obravnava vprašanje naseljevanja po deželi, ki bo omogočal, da bodo lahko delavci odšli iz mest na deželo, kjer si bodo uredili domove in lahko zaslužili za preživljenje. Razen tega bodo ustanovljene družbe, ki bodo nakupile zemljo ter ustanovile velike vzorne farme. Osnutek o organizacijskih vprašanjih bo baje zopet uveljavil določbe liberalnih organizacijskih zakonov. V tem vprašanju bo vlada najbrže zadela na odpor zgornje zbornice, vendar je pripravljena, da bo v skrajnem primeru izvajala primerne posledice. Fond za podporo brezposelnim bo treba najbrže zvišati za 20 milijonov funtov.

Povratek kraljice Marije

Beograd, 24. oktobra, n. Nj. Vel. kraljica Marija se je snoči ob pol 10. vrnila z dvornim vlakom iz Bukarešte v Beograd.

Novi zakoni in pravilniki

Beograd, 24. okt. p. »Službene Novine« objavljajo odobrene zaključne račune državnih dohodkov in izdatkov v proračunskem letu 1928-29. Računi izkazujejo čisti suficit 121,652.100 Din. Nadalje objavljajo »Službene Novine« zakon o izpremembi zakona o notranji upravi, zakon o izpremembi zakona o glavni kontroli, pravilnik o izvrševanju zdravniške službe pri bratovskih skladnicah, pravilnik o žigosanju električnih števcev in pravilnik o umetnih užigalnikih.

Tendencijozna dunajska senzacija

Beograd, 24. okt. AA. S pristojnega mesta smo pooblaščeni kategorično demantirati današnjo vest večerne izdaje dunajskega lista »Die Stunde« o dozdevni vohunski aferi v Jugoslaviji kot popolnoma neresnično in zlobno izmišljeno.

»Krvava usluga fašistom«

Zagreb, 24. okt. č. Današnje »Novosti« prinašajo pod naslovom »Krvava usluga fašistom. Izrodek Ante Pavelić — priča na rimskem procesu«, naslednjo vest iz Pariza: »Kakor se doznava, odhaja dr. Ante Pavelić, ki je bil pred tednom dni v Trstu, v Rim, da se ponudi izrednemu tribunalu za zaščito države proti Jugoslovenom, ki jih bodo tamkaj sodili. Razširja vesti, da ima dokaze o zvezah obtožencev z narodnimi organizacijami v Jugoslaviji.«

Izgon naših optantov iz Madžarske

Osjek, 24. okt. n. Dne 28. t. m. pride v našo državo iz Madžarske 400 družin naših optantov, Hrvatov in Srbov. Madžarske oblasti našim optantom kljub posredovanju našega poslanika v Budimpešti niso hotele podaljšati roka za izselitev, tako da bodo po izteku opcijskega roka s silo pognali preko meje. V Osjeku bo jutri na magistratu posebna konferenca za sprejem teh optantov, ki pridejo preko meje. Pri sprejemu bodo sodelovale oblasti, vojaštvo in meščanstvo.

Petrinović v Beogradu

Beograd, 24. oktobra p. V Beograd je došel znani jugoslovenski industrijalec v Južni Ameriki Franjo Petrinović, ki bo ostal v prestolnici več dni.

Pospeševanje tujskega prometa v savski banovini

Zagreb, 24. oktobra n. Danes je bila zaključena pri banski upravi konferenca posvetovalnega odbora za tujski promet. Med drugim je bilo sklenjeno, da se ukrene vse potrebno za čim prejšnjo uvedbo hidroavijonske službe od Sušaka do Kotora in za razširjenje letalskega prometa med Zagrebom in Sušakom, tako da bi v obeh smereh zjutraj in zvečer vzdrževalo promet po eno letalo. Sprejet je bil tudi sklep, da se v Zagrebu osnuje šola za izobrazbo hotelskega osobja. Banska uprava bo dovolila posebne štipendije za hotelsko izobrazbo v inozemstvu.

Znižanje krušnih cen v Novem Sadu

Novi Sad, 24. oktobra č. Danes so bile v Novem Sadu znižane cene belega kruha od 3.50 na 3 Din, napol belega od 3 na 2.50 Din, dočim so cene črnega kruha ostale dosedanje 2 Din za kg.

Nesreča našega parnika

Sušak, 24. oktobra p. Dne 22. t. m. je odplul s Sušaka v Cagliari jugoslovenski parnik »Anton«, last tvrdke Barobić. Parnik je vozil les in je ponoči ob 2. nasedel pri otoku Unia na rtu Solive. Položaj je bil zelo kritičen, ker je voda drla v skladišče, kjer je bilo 30 vagonov cementa. Zaradi hitre pomoči pa je bila posadka parnika rešena.

Nevarne hitlerijade

Kakšni ljudje se zbirajo okrog Hitlerja, narodno-socijalističnega vodje v Nemčiji in kake težnje jih vodijo, se najlepše razvidi iz izjav tega moža samega. Ob raznih prilikah so se že reproducirale, sedaj pa imamo na razpolago dva govora, ki ju je nedavno imel Hitler pred voditelji svoje stranke in ki ju objavljajo resni francoski listi.

V prvem govoru v Münchenu je rekel Hitler, da je najvažnejši problem nemškega naroda — vprašanje prostora. »Potrebujemo«, je dejal, »še milijon kvadratnih kilometrov, ki jih ne moremo dobiti drugje kot na vzhodu. Ne smemo imeti najmanjšega usmiljenja s Poljaki, ki jih je treba kratkomalo pognati. Pa naj se naselijo v Sibiriji, če hočejo!«

V Berlinu je pripovedoval na sestanku narodnosocijalističnih poslancev:

»V vnanjepolitičnem pogledu smo se že sporazumeli z Anglijo in Italijo. Obe ti dve sili sta popolnoma pridobljeni za moje načrte. Prvi cilj, ki ga je treba doseči, je uničenje Francije.

Za to vojno bomo imeli na razpolago naše napadalne čete in pa čete Stahlhelma. Italija in Anglija sta nam obljubili svojo pomoč. Vojno bomo zelo hitro končali. S Francijo bomo napravili knock-out enkrat za vselej. Nato bomo prešli na izvedbo drugega cilja naše vnanje politike.

Ne dajte se motiti po pogajanjih, ki jih imam z Anglijo; moral sem jim pač reči, da bom delil svet ž njimi. Vse to pa je samo vprašanje taktike. Anglijo bom seveda prekanil, zakaj samo nam pripada svetovna prevlada. Ali za sedaj Anglijo še potrebujemo, da uničimo z njeno pomočjo tem sigurneje Francijo. Ko bom to dosegel, bom usmeril vnanjo politiko na rusko stran. Sovjeti so nam potrebni, zakaj sindikalisti bodo pač poskusili motiti vojno zoper Francijo s sredstvom generalnega štrajka. Ali sovjeti bodo posredovali pri nemških komunistih, da se ne postavijo zoper vojno s Francijo.

Kasneje pa bomo razbili Anglijo s pomočjo Rusije in Italije. Prvi bomo dali Indijo, a drugi vse angleške kolonije v Afriki. Taka je pot, gospoda, ki vodi do svobode.«

Ali je treba še kaj pripomniti k temu, kar je povedal Hitler, pač ne prvikrat v svoji povojni politični karijeri? Prav nič ni treba pripomniti, nego samo pribiti, da je s takimi parolami pridobil zase milijone nemških volilcev. Človek bi se pri tem mogel zmotiti, da čuje govore iz dobe pred l. 1914. ali iz dni svetovne vojne, ko se je hohenzollernska Nemčija čutila najvišje v zmagoslavju in je menila, da ima zmago nad Evropo že zasigurano. Tista generacija na žalost še ni umrla; nastopa na novo.

Informativna potovanja ministrov

Lep sestanek v Sremski Mitrovici – Koristni sadovi neposrednega kontakta ministrov s prebivalstvom

Beograd, 24. okt. p. Na sestanku, ki so ga imeli v Sremski Mitrovici ministri z zastopniki prebivalstva, je pozdravil člane kraljevske vlade najprej župan Sava Milutinović, ki je orisal potrebe svojega kraja. Nato je cela vrsta govornikov navajala razne želje prebivalstva.

Izmed ministrov je prvi govoril dr. Frangeš in sicer o gospodarski krizi, pri čemer je naglašal, da vlada v polni meri razumeva potrebe naroda in da hoče delati tudi z vsemi silami za zboljšanje njegovega položaja. Minister dr. Kumanudi je poudarjal, da je obstoječa gospodarska kriza začasnega značaja. Kar se tiče zmanjšanja državnega proračuna, se je storilo potrebno, da se izvede. Če imamo še preveč uradnikov, ni to krivda sedanje vlade, ampak režimov iz preteklih desetih let. Sedaj ni mogoče odpustiti naenkrat več tisoč uradnikov in jih postaviti na cesto, temveč se morajo državni izdatki zmanjševati postopnjema. Minister Boža Maksimović je ugotovil, da so v sedanji vladi zastopniki vseh pokrajin naše države, ki pa delajo vsi za isti cilj, za konsolidacijo in ojačenje države. V vlado niso stopili kot zastopniki posameznih političnih skupin, temveč kot posamezniki, ki delajo vsak v svojem resoru za rešitev nujnih problemov javnega življenja.

Iz Sremske Mitrovice, kjer so bili ves čas predmet iskrenih ovacij prebivalstva, so ministri odpotovali v Rumo, od tam pa nazaj v Beograd. Jutri odpotujeta iz Beograda dve novi skupini ministrov, prva v Banjaluko ter Bihač, druga pa v Sombor in Subotico.

Potovanja ministrov so rodila že doslej izredno bogat sad. Ojačala so direktni kontakt med vlado in prebivalstvom ter seznanila ministre z mnogimi željami in potrebami prebivalstva, ki drugače morda ne bi prišle do znanja merodajnih in odločujočih činiteljev. Tako so se ta informativna potovanja pokazala kot važno sredstvo za pospešeno konsolidacijo države in ob enem za vsestransko izpopolnitev državne uprave.

Lojalnostna izjava sremskih Nemcev

Ruma, 24. okt. č. Ministri so došli iz Sremske Mitrovice v Rumo ob 18.20. Sprejela jih je ogromna množica prebivalstva, ki jih je pričakovala že od dopoldneva. Takoj po prihodu so odšli v hotel Vasaš, kjer se je vršilo zborovanje. Poleg drugih je pozdravil ministre tudi nemški zdravnik v Rumi dr. Viljem Liebisch, ki je dejal med drugim:

»Tudi mi Nemci želimo ob tej priliki navesti vam, gg. ministri, kaj nam je na srcu. Manifest Nj. Vel. kralja od 6. januarja je dobro došel nam vsem. Mi smo takoj mogli čutiti, da je nastopila z onim dnem nova doba za domovino.«

V nadaljnih svojih izvajanjih je izrekel priznanje vladnemu delovnemu programu ter je izjavil v imenu Nemcev iz Rume in okoliških vasi, da se popolnoma strinja z vsem, kar bodo navedli pred ministri slovanski bratje. Nato je podal naslednjo programatično izjavo:

»Mi Nemci kot rodoljubi in otroci mile domovine Jugoslavije postavljamo iz vsega srca in z istim ponosom kakor bratje Srbi, Hrvati in Slovenci vse naše imetje ter fizično in duševno moč v službo naše države, njenega napredka in njenega srečnega razvoja.«

Po govoru ministrov dr. Frangeša in Bože Maksimovića je govoril minister dr. Kumanudi, ki je posebej odgovoril dr. Liebischu ter dejal: »Hočem posebno poudariti željo vlade, da bi bile narodne manjšine v naši državi zadovoljne. Mnogo je bilo že storjenega, da se popravi položaj manjšin in se jim da ne samo, kar smo dolžni po striktnih določbah mirovnih pogodb, temveč tudi preko tega. To je politika sedanjega režima glede na manjšine in v tej smeri se bo izvajala tudi dalje.«

Seja vodstva II. internacionale

Curih, 24. okt. 29. oktobra se sestane predsedstvo II. socialistične in strokovne internacionale. Na razpravah bodo obravnavali posebno položaj na Poljskem in v Avstriji. 27. in 28. pa se bo vršila razprava vodstva mednarodnih strokovnih zvez o vprašanju omiljenja stalno naraščajoče brezposelnosti.

Stoletnica angleške geografske družbe

London, 24. oktobra. AA. Snoči se je vršila slavnostna pojedina v proslavo stoletnice kraljevega zemljepisnega društva. Slavja so se udeležili najslavnejši angleški raziskovalci in potniki.

Predsedoval je slavju valeški princ, ki je v svojem govoru naglasil, da je ime kraljevega zemljepisnega društva združeno z večino največjih britskih raziskovanj v preteklem stoletju. Nadalje je princ omenil težkoče, s katerimi so se morali boriti raziskovalci prejšnjih časov ter naglasil, da se je treba odkriti pred temi junaki. Raziskovanje je velikega praktičnega pomena za razvoj britskih in drugih dežel.

»Ko bi« je zaključil valeški princ, »ostali raziskovalci doma, ne bi bila dana raznim narodom prilika za naselitev v bogatih in prostranih deželah.«

Nova francoska podmornica

Cherbourg, 24. oktobra AA. Včeraj je bila krščena nova podmornica »Prometej«. Podmornica ima 1500 ton. V načrtu je, da zgradijo še 25 podmornic tega tipa.

Kriza angleške bombažne industrije

London, 24. oktobra AA. Notranji minister Clynes in trgovinski minister Graham sta zaključila svoje razgovore z zastopniki bombažne industrije v Manchestru. Zaslišala sta zastopnike vse mnenj o predlogih vladnega odbora. Razgovori se bodo nadaljevali v Londonu in v Manchestru. Zaslišala sta zastopnike vseh mnenj o valo racionalizacijo bombažne industrije. Ker se je položaj nekoliko izboljšal, bodo pričele obratovati nekatere tvornice, ki so bile zaradi krize pred dvema letoma zaprte.

Čuden predlog angleške vlade

London, 24. oktobra. AA. Pred kratkim je bila sprožena ideja, naj se pri oficijelnih posetih v Angliji in v inozemstvu opusti polaganje vencev na grob neznanega junaka. Angleška vlada je poslala inozemskim vladam okrožnico s prošnjo, naj podajo svoja mnenja o tej zadevi. Odgovori niso še prispeli. Kljub temu izgleda, da nekatere države niso nenaklonjene predlogu, naj oficijelne osebnosti pri posetih opuste polaganje vencev na grob neznanega vojaka. Naravno je, da ta predlog ne brani oficijelnim posetnikom, da bi kot privatniki še nadalje poklanjali vence grobu neznanega vojaka.

Kum pri poroki kralja Borisa

Rim, 24. oktobra p. Pri poroki kralja Borisa bi po prvotnih vesteh imel biti za kuma angleški prestolonaslednik princ Waleški. Kakor pa listi sedaj javljajo, bo kumoval kralju Borisu princ Burboni Parma, princesi Giovanni pa italijanski prestolonaslednik.

Okrevanje predsednika Švehle

Praga, 24. oktobra h. Listi poročajo, da bivši ministrski predsednik Švehla ne bo obiskal Karlovih Varov zaradi oddiha. Ostal bo vso zimo na svojem posestvu v Hostivaru in odpotoval šele po Novem letu na jug. Po časopisnih vesteh napreduje okrevanje gospoda Švehle zelo ugodno.

3,176.000 brezposelnih v Nemčiji

Berlin, 24. oktobra AA. Število brezposelnih je v zadnjih dveh tednih narastlo za 112.000. V Nemčiji je trenutno 3 milijone 176.000 brezposelnih.

Poplava v Mehiki

Newyork, 24. oktobra g. V mehiškem mestu Veracruzu je nastala ogromna poplava. Po dosedanjih vesteh je utonilo nad 100 oseb. Mesto Alamo je voda skoraj popolnoma porušila.

Stavka berlinskih kovinarjev

Berlin, 24. oktobra g. V mezdnem sporu berlinske kovinske industrije so ostala vsa dosedanja pogajanja brezuspešna. Danes zvečer so krožile govorice, da se bo splošna stavka v kovinski industriji raztegnila na vso Nemčijo. V splošnem računajo, da se bo spor še bolj poostril in menijo, da bo izzval tudi v drugih industrijskih okrajih nove mezdne spore.

Štiri važne nove ceste v dravski banovini

Ministrstvo za gradnje je odobrilo predloge za savsko in tri druge važne banovinske ceste — Država bo prispevala dva milijona

Beograd, 24. oktobra. AA. V ministrstvu za gradnje so bili odobreni tehnični elaborati za naslednje posle:

1. za izgradnjo banovinske ceste II. razreda **Ljubljana—Litija-Radeče v redni proračunski vsoti 13,716.816.11 dinarjev.**

2. za izgradnjo banovinske ceste II. razreda **Cerknica—Begunje—Št. Vid** v revidirani proračunski vsoti 3 milijone 991.496.95 Din.

3. za izgradnjo banovinske ceste II. razreda **Trbovlje—Rimske toplice** v revidirani proračunski vsoti 3,608 tisoč 833.94 Din.

4. za izgradnjo banovinske ceste II. razreda **Trbovlje—Sv. Martin** v redni proračunski vsoti 3,402.873.83 Din.

Ker je zgraditev teh cest velike važnosti in nujna potreba za avtomobilski promet, je minister za gradnjo v soglasju s predsednikom ministrskega sveta in ministra financ odobril, da izvrši banska uprava dravske banovine gornja dela v mešanem režimu s tem, da se v imenu državne podpore da banski upravi za dela pod 1. vsota enega milijona, za dela pod 2. 600.000 Din, za dela pod 3. 200.000 Din, za dela pod 4. 200.000 Din, skupno 2 milijona Din.

Smernice načrta novega obrtnega zakona

Pomemben ekspoze ministra Demetrovića ob otvoritvi zaključne gospodarske konference o novem obrtnem zakonu

Beograd, 24. oktobra. AA. Današnjo konferenco za izdelavo redakcije zakonskega načrta o obrtih je otvoril minister za trgovino in industrijo dr. Juraj Demetrović, ki je v svojem nagovoru izvajal med drugim:

»Pri izvrševanju obljube, da bodo pri sklepanju o obrtnem zakonu zaslišani vsi gospodarski krogi, je ministrstvo za trgovino in industrijo poslalo zakonski načrt vsem zainteresiranim ministrstvom, banskim upravam, gospodarskim zbornicam in glavnim gospodarskim organizacijam v vsej državi z željo, da sporočijo ministrstvu svoje želje in predloge. Temu pozivu so se odzvale oblasti in ustanove ter dale izčrpna in važna poročila o vprašanjih, ki jih je zakonski načrt obdelal. Z zadovoljstvom ugotavljam, da je bil načrt sprejet povsod s soglasnim priznanjem, za trud in delo, ki sta bila potrebna za njegovo izdelavo. Ugotavljam dalje, da v glavnem zakonski načrt zadovoljuje izražene želje in zahteve gospodarskih krogov. Ministrstvo dolguje zahvalo vsem sodelavcem na tem polju.

Ministrstvo je dobilo okoli 300 raznih mišljenj strokovnjakov; vsako teh mišljenj je bilo izčrpno preštudirano in ocenjeno. Razčistiti je bilo treba v zakonskem načrtu mnogo vprašanj, ki še niso bila obdelana v dosedanjih zakonih.

Vršile so se mnoge konference, kar je bilo potrebno, da bi bil zakonski načrt na višini, ki bi nadkriljevala slične zakonske načrte v drugih državah. Treba je naglasiti, da je veljalo pri izdelavi zakonskega načrta načelo: *Ureditev norm za pravilen in neoviran razvoj gospodarskega dela v državi.*

Karakteristika tega zakonskega načrta napram vsem dosedanjim zakonom te vrste je naslednja:

1. Logično in organično je izveden sistem zakona in norm za vsako poedino vprašanje, tako da je osigurano sodelovanje vseh resorov, ki imajo v tem oziru interese. Poleg tega so ostale vse najnaprednejše in najboljše odredbe dosedanjih tozadevnih zakonov

2. Trgovina je zaščitena z uvedbo obvezne priprave.

3) Obrt je zaščitena z uvedbo dokaza osebne strokovne izobrazbe s pomočjo strokovnih, pomočniških in mojstrskih izpitov in z odrejenimi mejami napram industrijskemu delu.

4) Osnovan je neoviran razvoj nacijonalne industrije, pri čemer bodo upoštevani principi državne obrambe.

5) Zagotovljena je povzdiga obrtnega pomožnega osobja na višji nivo z ureditvijo poslovnih odnošajev v sodobnem duhu.

6) Uvaja se strokovna organizacija na kolektivni in strokovni osnovi v vseh vrstah gospodarstva, pri čemer se daje možnost širokega sodelovanja z izvrševalnimi oblastvi.

7) Zaščiteno je gospodarsko delo s strogimi in uspešnimi sankcijami proti nelegalnemu delu.

Za zaščito trgovine in obrtništva je ta zakonski načrt šel tako daleč kakor v nobenem drugem zakonodajstvu vsega sveta. Oblastva morajo po uradni dolžnosti vršiti najrazličnejše preglede in po organih ustvarjati razne konstatacije ter zbirati podatke in držati neposreden ter obsežen stik s strankami ter ostalimi interesenti v splošno dobro. Ta način dela je dovedel do tega da se tudi ta javna uprava na vsak način mora koncentrirati v eni roki pri pristojnih državnih oblastvih. Državne oblasti so tudi praktično najprimernejše za upravljanje obrtniških poslov, ker so po svoji teritorijalni konstrukciji in razmeščenju najbližje in najbolj dostopne gospodarskim interesom, tako da se more vsako vprašanje rešiti najbrže in najceneje za stranko.

Naposled je treba imeti pred očmi tudi splošno znana dejstva, da nikjer na svetu gospodarske korporacije ne vrše in tudi nimajo pretenzij na vršitev obrtniških funkcij. Nikjer se ne konkurira državi na področju javne uprave, nego povsod ravno narobe teže za tem, kako bi se konsultativna naloga gospodarskih korporacij čim tesneje spojila z delom državnih oblastev. Ako se te organizacije pokažejo na tem polju v polni višini, bodo najbolje služile svrhi, zaradi katere so tudi postavljene in država z zadovoljstvom računa na njihovo plodonosno sodelovanje.

Ker je današnji državni oblasti v prvi vrsti dano v dolžnost, da vrne v državne roke vso javno upravo, je ta ideja prišla do izraza že v zakonu o ureditvi vrhovne državne uprave, v zakonu o notranji upravi, v zakonu o nazivu in razdelitvi države na upravna področja in v zakonu o banskih upravah. V vseh teh zakonih se jasno izraža podlaga in programatično načelo ustvaritve edinstvenega državnega imperija, koncentriranega v vsaki enoti državnega upravnega oblastva, ki imajo izključno vršiti posle splošne uprave. Odstopanje in ustvarjanje izjem od teh osnovnih načel bi dovedlo do kaljenja sistema naše javne uprave, a baš ta sistem je bil v vsej javnosti sprejet z navdušenjem kot edino pravilno delo, ki sanira in ureja javne razmere naše domovine.

V velikih obrisih sem očrtal splošna načela, na katerih temelji zakonski načrt. Upam, da bodo storjeni napori rodili uspehe v vseh panogah obrtnega dela, ki se regulirajo s tem zakonom, in da bo novi zakon zdrav in čvrst temelj za soliden in jak razvoj našega celokupnega narodnega gospodarstva.

Želim, da komisija posveti vso svojo sposobnost in vse svoje znanje za delo, ki ji je poverjeno in da objektivno presodi vse predloge, ki pripomorejo k sprejetju tega temeljnega gospodarskega zakona v korist naroda in države.«

Po govoru ministra dr. Jurija Demetrovića je konferenca nadaljevala svoje delo, ki bo trajalo več dni.

Za zaščito naših izseljencev

Beograd, 24. okt. AA. Ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje, oddelek za socialno skrb, je ponovno storilo vse potrebne ukrepe za sklenitev konvencij o zaščiti in zavarovanju naših delavcev v inozemstvu. Na programu oddelka je sklenitev konvencij s Francijo, Holandijo, Belgijo, Grčijo in Rumunijo.

Konferenca beograjskih interesentov o davku na poslovni promet

Beograd, 24. oktobra AA. Jutri bo v prostorih industrijskega doma v Beogradu pokrajinska konferenca zastopnikov vseh beograjskih gospodarskih zbornic. Na tej konferenci pridejo v pretres posamezni členi novega zakona o enotnem davku na poslovni promet. Razen zastopnikov gospodarskih zbornic se jutrišnje konference udeleže tudi zastopniki posameznih gospodarskih strok, kakor n. pr. trgovci z živežem, s špecerijo in kolonialnim blagom.

Naš častni konzul v Haarlemu

Beograd, 24. oktobra AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja je postavljen za častnega konzula kraljevine Jugoslavije v Haarlemu na Holandskem Joseph Hubert Dupont, direktor banke.

Poplava Mure v Medjimurju

Čakovec, 24. oktobra č. Zaradi deževja je Mura močno narastla in poplavila mnoga polja. Škoda ni tako velika, kakor se je mislilo, ker so seljaki mogli brez ovir izvršiti jesensko setev.

Nov šahovski mojster

Stockholm, 24. oktobra s. Na tukajšnjem mednarodnem mojstrskem šahovskem turnirju vzbujajo uspehi mladega in do sedaj neznanega stockholmskega šahista Stoltza izredno pozornost. Stoltz je že v prvem dnevu zmagal nad mojstrom Bogoljubovom, naslednji dan pa nad drugim mojstrom Spielmannom.

Žrtev banditske bitke

Chicago, 24. okt. g. V Chicagu se je odigralo med zločinci strahovito krvavo dejanje. S streli i zstrojnice je bil ustreljen Jožef Ailljo, največji tekmec proslulega bandita Al Caponea, ki so ga splošno imenovali »obraz z brazgotino«. Truplo zločinca je bilo prestreljeno z nešteto kroglami kot rešeto.

Ustreljeni ropar je bil rodom iz Sicilije in je postal po umoru Tonija Lomabarda, šef takozvanega severnega chicaškega kluba. Boj med njim in Al Caponeom se je vršil že več tednov na življenje in smrt. Zanimivo je, da je prejemal ustreljeni Ailljo letno po 100.000 dolarjev podkupnine. Njegova smrt je izzvala v Chicagu zelo veliko razburjenje, ker se meščanstvo boji, da bo izbruhnila med banditi vojna

Tovarna za izrabo morske energije

Newyork, 24. oktobra AA. Preden se je vkrcal na parnik »Ile de France«, je francoski učenjak Georges Claude konferiral z inženjerji in napovedal, da bo zgradil v Santjagu na Kubi tvornico s kapaciteto 25.000 wattov. Tvornica bo stala tri milijone dolarjev in bo izrabljala toplotne energije morja.

Hoover za omiljenje brezposelnosti

Newyork, 24. oktobra s. Predsednik Hoover se bavi z mislijo, da bi sklical kongres za izredno zasedanje, na katerem naj bi bila dovoljena sredstva za pobijanje brezposelnosti.

Liberija odpravila suženjstvo

Ženeva, 24. oktobra AA. Republika Liberija je obvestila Društvo narodov, da je popolnoma odpravila suženjstvo.

Odobreni učbeniki za srednje šole

Beograd, 24. okt. AA. Na podlagi mišljenja Glavnega prosvetnega sveta je minister za prosveto odobril knjige, ki se smejo uporabljati kot začasni učbeniki zasebnih izdaj v srednjih šolah, dokler ne bodo na razpolago učbeniki državnih izdaj. Odobrene knjige so tele:

Evropa, z zemljepisno čitanko, atlantom in karto Jugoslavije, ter Zemljepisna čitanka od Todorja Radivojevića, pomočnika ministra prosvete.

Primeri iz srednjeveške književnosti (Dubrovnik, Dalmacija, Bosna) od Svetozarja Matića.

Fizika za nižje razrede srednjih šol od dr. Svetomirja Ristića.

Francoska čitanka, drugi razred, od Božidarja Dimića.

Osnovni zemljepis za prvi razred srednjih šol z zemljepisno čitanko in atlantskimi kartami izvenevropskih kontinentov ter za drugi razred srednjih šol zemljepisna čitanka in atlantne karte od g. Todorja Radivojevića, pomočnika ministra za prosveto v p.

Učbenik česlovaškega jezika v priredbi prof. J. Oražna in v izdanju Jugoslovenske knjigarne v Ljubljani.

Anorganska kemija za višje razrede srednjih šol od Maksa Prezlja.

Razen tega je minister za prosveto na podlagi mišljenja Glavnega prosvetnega sveta odobril zemljepisni atlant za gimnazije in druge šole dr. Vladimirja Marinkovića, tretja izdaja, toda pisatelj je dolžan, da mu takoj doda novo administracijsko karto kraljevine Jugoslavije, razdeljene v banovine. Novo izdajo zemljepisnega atlanta je pisatelj dolžan predelati po navodilih Glavnega prosvetnega sveta in jo predložiti svetu v pregled in oceno. Založnik karte je dolžan znižati ceno delu od 50 na 40 Din.

Beograd, 24. okt. AA. Minister za prosveto se je pridružil mišljenju glavnega prosvetnega sveta, da se knjiga »Higijena« za srednje in strokovne šole, pisatelja dr. Vladimirja Stanojevića, 7. izdaja, ne more več pripustiti v tej izdaji za uporabo v srednjih in strokovnih šolah. Knjigo je pisatelj dolžan predelati in rokopis predložiti svetu v ponoven pregled. Prav tako si na podlagi mišljenja glavnega prosvetnega sveta odobrena knjiga »Botanika za nižje razrede srednjih šol« od Živka in Jovana Jurešića kot učna knjiga v srednjih, učiteljskih in meščanskih šolah.

Ukinjenje izvozne carine na okrogli les

Beograd, 24. oktobra p. Na poslednji seji ekonomsko finančnega komiteja ministrov je bilo na predlog ministra za šume in rudnike sklenjeno, da se za eno leto ukine izvozna carina na okrogli les.

Seja upravnega odbora Narodne banke

Beograd, 24. oktobra AA. Jutri dopoldne bo imel svojo sejo upravni odbor Narodne banke. Razen tekočih zadev in administrativnih poslov pridejo na jutrišnjo sejo v pretres tudi prošnje za posojila.

Drzna vlomilca

Sremska Mitrovica, 24. okt. n. V pretekli noči je bilo vlomljeno v hišo trgovca Sigmunda Grossa v Jakšičevi ulici, čeprav so spali domači poleg sobe, v kateri je bilo vlomljeno. Ukradeno je bilo zlatnine za 50.000 Din. Zanimivo je, da sta vlomilca najprej odnesla gramofon v mnenju, da sta pograbila blagajno, nato pa sta se vrnila, ko sta bila opazila svojo zmoto.

Skoro gotovo ista dva vlomilca sta vdrla tudi v stanovanje Gavre Gjokanovića, kjer sta odprla z odpirači že dvoje vrat, pri odpiranju tretjih pa jih je zasačil neki vajenec, ki je pričel kričati, nakar so začeli vlomilca preganjati. Eden je zbežal po železniški progi ter skočil na drveči osebni vlak in tako pobegnil, dočim je drugega policija ujela. Aretirani je znani ciganski razbojnik Andraš Kolontvar, ki je izjavil, da je njegov pobegli tovariš Nikola Čarkezi, vodja razbojniške družbe, za katerim so oblasti že izdale tiralico.

Ilirija ne sodeluje več v prvenstvu

Beograd, 24. oktobra p. JNS je prejel z Dunaja brzojavko, s katero je dunajska nogometna zveza odpovedala medmestno tekmo med Dunajem in Zagrebom, ki naj bi se vršila 16. novembra. Namesto dunajske reprezentance bo nastopila v Zagrebu najbrž reprezentanca Gradca. Zagrebška »Concordia« je brzojavno zahtevala, naj ne bo pri nedeljski tekmi s splitskim »Hajdukom« za sodnika Dunajčan Goebel, nego sodnik iz Beograda. Prav tako je prejel JNS od ljubljanske »Ilirije« sporočilo, da se odpoveduje nadaljnjemu tekmovanju za prvenstvo ljubljanskega podsaveza.

Hmeljski trg

Žatec, 24. oktobra h. Tendenca čvrsta. Na deželi zelo živahno. Nakupovanje, cene neizpremenjene od 370—600 Kč.

VREMENSKA NAPOVED

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pusto, oblačno, deloma še deževno, hladno.

Situacija včerajšnjega dne: Barometerski pritisk prehaja polagoma preko kontinenta. Istočasno se je na južnem robu formirala sekundarna depresija, ki prehaja preko Evrope in povzroča stalno slabo vreme tudi v naših krajih. Na Oceanu je pritisk narastel in napreduje proti zapadnim obalam kontinenta. Pritisk je v naši državi splošno padel za 2 do 7 mm in sicer največ v južnem Primorju. Znašal je 747 do 755 mm. Jutranje temperature so večinoma ostale neizpremenjene ali pa so padle za 1 do 3 stopinje C. V zaledju so znašale od 4 do 13 stopinj, v Primorju od 12 do 15. Nebo je bilo včeraj zjutraj pretežno povsod oblačno, viharno in deževno. V predelih dravske banovine prenehuje deževati. Morje je bilo davi valovito.

Dunajska vremenska napoved za soboto: Tudi v bodoče se bo vreme najbrže naglo izpreminjalo, večinoma na slabo. V par dnevih bo temperatura najbrže močno padla.

Naši kraji in ljudje

Slovo brigadnega generala g. Živka Stanisavljevića

Maribor, 24. oktobra.

V sredo je oficirski zbor mariborske garnizije priredil poslovilni večer g. generalštabnemu brigadnemu generalu Živku Stanisavljeviću, komandantu mesta Maribora, ki odhaja na svoj novi položaj vršilca dolžnosti komandanta vardarske divizijske oblasti. Večera se je poleg celokupnega oficirskega zbora udeležilo tudi mnogo civilnega občinstva, tako da je bila okusno dekorirana velika dvorana polna čestilcev visokega in izredno simpatičnega vojaškega dostojanstvenika. Večer se je razvil v krasno manifestacijo solidarnosti in harmonije med vojsko in prebivalstvom.

Ko je kmalu po 21. uri g. general prispel s svojo gospo soprogo ob sviranju vojaške godbe, so mu navzoči priredili iskrene ovacije, ki so se ponavljale ves večer pri vsakem poslovilnem govoru. Poleg celokupnega oficirskega zbora s komandanti na čelu so bili zbrani zastopniki državne in banske uprave, okrožni inspektor dr. Schaubach, sreska načelnika dr. Ipavic in dr. Hacin ter agr. inspektor Jean Osojnik, zastopnika mestne občine župan dr. Juvan in podžupan dr. Lipold, zastopnik cerkve pomožni škof dr. Tomažič, zastopnik sodne oblasti višji državni pravdnik dr. Jančič, zastopnik šolstva ravnatelj dr. Tominšek, zastopnika Sokolstva dr. Boštjančič in dr. Pivko, zastopnik Narodne Odbrane minister v p. dr. Kukovec in prof. Kenda, za okr. cestni odbor načelnik Žebot, za društvo rez. oficirjev predsednik Perhavec, za Slov. lovsko društvo Pogačnik in dr. Robič, za Strelske družine dr. Černič, za avtomobilski klub Pinter, za Jadransko Stražo dr. Leskovar, za ženske organizacije gospe Maistrova, Lipoldova in Pinterjeva, za železnico načelnik Mohorko in Tumpej, član vrhovnega zakonodajnega sveta minister v p. Vesenjak in drugi.

Tople besede so spregovorili odhajajočemu g. generalu gospodje polkovnik Stojadinović, okr. insp. dr. Schaubach, župan dr. Juvan, min. v p. dr. Kukovec, pom. škof dr. Tomažič, dr. Leskovar, ravnatelj dr. Tominšek, prof. Kenda, imenom novinarjev dr. Vatovec, dalje Tumpej in Pinter.

G. brigadni general Stanisavljević je v iskrenem in toplo občutenem govoru izrazil svojo radost nad svojim 18-mesečnim bivanjem v Mariboru. »Moje službovanje v Mariboru« — je dejal med drugim — »je bilo med najprijetnejšimi dnevi mojega življenja. V Mariboru sem hitro shvatil naš svet in tudi on je mene razumel in me sprejel s prijateljstvom. Jaz sem tu občutil, da so v našem svetu, pri naših dragih Slovencih, ogromni viri materijalnih in moralnih sil za dobrobit naše domovine, da so tu močne rezerve tako za idealistična razpoloženja kakor tudi čustev za srečo in napredek naše Jugoslavije. V visoki stopnji znanosti in prosvete in veliki delavnosti pri bratih Slovencih sem videl močnega činitelja naše države. Pokret za narodnim jačanjem v tej obmejni coni me je kot vojaka dovedel v tesnejši stik s tukajšnjim prebivalstvom. Naklonjenost vojski in ljubeznivost napram vsem oficirjem sta še močnejši dokaz, da se tu realno in zrelo gleda na dogodke v današnji dobi. Vse to mi je Maribor omilil in zapuščam ga samo, ker sem pozvan na višji položaj.« Njegovi nazdravici kraju in Jugoslaviji se je občinstvo odzvalo z navdušenimi vzkliki.

Po tem oficijelnem delu se je razvila prisrčna družabna zabava, in g. general se je najljubezniveje poslovil od vseh udeležencev večera.

Svojemu članstvu in sokolski javnosti

Ljubljana, 24. oktobra.

Pred tedni smo doznali, da je gradbeni odsek mestne občine ljubljanske, pod predsedstvom gospoda podžupana profesorja Evgena Jarca soglasno sklenil, da se letno telovadišče v Tivoliju odstopi Ljubljanskemu Sokolu; v svrho določitve cene pa je gradbeni odsek odstopil tozadevne spise finančnemu odseku, ki je prošli ponedeljek na svoji seji, pod predsedstvom brata Ivana Tavčarja, istotako soglasno sklenil, da se telovadišče prepusti Ljubljanskemu Sokolu brezplačno.

Temu predlogu se je pridružil občinski svet, ter sklenil v svoji včerajšnji javni seji soglasno, da se telovadišče v Tivoliju **podari** Ljubljanskemu Sokolu. Za ta velikodušni čin smo dolžni občinskemu svetu neizmerno zahvalo.

Letošnje leto ostane v zgodovini našega društva zapisano z zlatimi črkami, saj smo ravno letos doživeli toliko razveseljivih dogodkov. Naša tekmovalna vrsta si je ponovno priborila na tekmi v Beogradu prehodno darilo »meč kralja Aleksandra«, priborila si je tudi velik bronast kip Miroslava Tyrša, darilo prezidenta Č. S. R. brata Tomaža Masaryka, in sedaj še to viteško darilo mestne občine ljubljanske.

V zgodovini našega društva pa bodo z zlatimi črkami vklesana tudi imena vseh občinskih svetnikov z županom in podžupanom na čelu, ki so omogočili staremu Ljubljanskemu Sokolu priti do prostora, kjer si bo zgradil v toku časa, ko mu bodo sredstva dopuščala, svoj lastni dom, ki mu kot matici jugoslovenskega Sokolstva po vsej pravici pritiče.

Občinski svet ljubljanski je storil ta velikodušni čin, katerega smatramo kot nekako priznanje za naše dosedanje uspešno delovanje na polju telesne vzgoje, ti pa mladina stori svojo dolžnost in izkaži se hvaležno z rednim in vztrajnim obiskovanjem telovadbe. **Vedno in tudi ob tej priliki bodi poudarjeno, da ima le zdrav in krepak narod bodočnost.**

Ljubljanski Sokol pa stopa ob tej priliki prvič pred svoje članstvo in njemu naklonjeno javnost s prošnjo, **da se ga vedno in ob vsaki priliki spominja** in mu omogoči priti čim prej pod svoj lastni krov, ker mu sedanji prostori v Narodnem domu še zdaleka ne zadostujejo več. Zdravo!

Odbor Ljubljanskega Sokola

Tone Učakar †

Ljubljana, 24. oktobra.

Snoči je nenadoma preminul Tone Učakar, uradnik pri ljubljanski poštni direkciji. Pokojnik je bil doma iz Moravč, kjer se je rodil 29. decembra 1880 in bi se torej letos o Božiču srečal z Abrahamom. Služboval je kot upravitelj pošte ob izbruhu vojne na Bledu, leto nato v Ribnici na Dolenjskem in nekaj let v Ljutomeru, odkoder se je zaradi šolanja svojih otrok preselil v Ljubljano.

Bil je pokojnik mož najboljših kvalitet, narodno zaveden, ki se tudi tedaj, ko je razsajala vojna, nikdar in pred nikomur ni strašil braniti naših pravic. Vedno je bil naprednega mišljenja, skoz in skoz značajen, v službi pa do skrajnosti vesten, natančen in marljiv. Kjerkoli je služboval, je imel same prijatelje. Kamor je prišel, je bil povsod požrtvovalen in postrežljiv, in odkoder je odhajal, so mu ljudje segali v pošteno roko in ga vabili nazaj. Za svoje vestno delo v poštni službi je bil odlikovan z redom Sv. Save V. stopnje.

Prerano smrt blagega Toneta Učakarja objokuje žena in četvero otrok, ki jim je bil najboljši in najskrbnejši oče. Z bridko prizadeto družino pa najiskreneje sočutvujejo premnogi pokojnikovi tovariši, prijatelji in znanci. Časten spomin Tonetu Učakarju, pokoj njegovi duši!

Nova elektrarna v škofjeloškem okraju

Železniki, 24. oktobra.

Je res razveseljivo, ako pomislimo, s kolikšnim elanom pohitevajo tudi najoddaljenejša naselja, da se okoristijo s pridobitvami sedanjega časa. Gre to pot za Martinjvrh, ki leži eno in pol ure od Železnikov vstran, 1075 metrov nad morjem in služi domačinom iz Selške doline kot vabljiva, prijetna izletna točka. Vasica šteje okoli 200 prebivalcev; vseh hiš pa, ki so medsebojno oddaljene po 20 minut, je 50. Upravno spada Martinjvrh k občini Selca nad Škofjo Loko v škofjeloškem srezu.

Vzpodbudo, da se je davna želja vaščanov letos uresničila, je dal g. Franc Kemperle, lesni industrijec na Češnjici, izdatno pa so pritegnili tudi Franc Trdina, I. Pintar in Blaž Trdina, vsi iz Martinjvrha.

Vsa dela so se izvršila tekom poletja in so bila zaključena te dneve. Dograjeno je vse in pravtako tudi montirano. Turbino je dobavilo podjetje za zgradbo vodnih koles Franc Schneider v Škofji Loki, ves električni materijal pa je dobavljen od Elina iz Maribora.

Poleg hišne razsvetljave bo elektrarna služila pogonu motorjev za gospodarska, kmetska dela. Dosedaj so instalirani trije motorji, 2 po 3 ks in 1 za 4 ks in okoli 50 žarnic.

Vsa dela je vodil žabniški rojak gospod Jože Oblak pod nadzorstvom g. inž. Omana, od tvrdke Elin.

Skupni stroški za elektrarno znašajo okoli 80.000 Din.

Zelo verjetno je, da se bo zanimanje za električno luč še dalje dvignilo, da bo tudi poslednja koča razsvetljena z električnimi žarnicami.

Za novo šolo v Dobovi

Dobova, 24. oktobra.

Naš kraj potrebuje novo in moderno šolsko poslopje, ker sedanja šola ne ustreza več današnjim potrebam. Govori se, da nameravajo zgraditi stanovanjsko hišo za naše učiteljstvo. To stvar je treba poprej dobro premisliti. Sem spada 7 občin, skupaj 2000 duš in je za ta okoliš šola že zdavnaj premajhna. Najboljše bi bilo, če bi se zgradilo vsem današnjim potrebam in zahtevam primerno poslopje za nižjo in višjo osnovno šolo, ki bi se lahko kompletirala na osem razredov. Šola naj bi imela tudi lepo in obširno telovadnico, kjer bi imel dobovski Sokol svoje zatočišče. Ta telovadnica bi bila tudi kakor nalašč za razne slavnosti in prireditve.

Sedanjo šolo pa naj bi se preuredilo v stanovanjsko hišo za učiteljstvo. V preurejeni stavbi bi bilo dovolj prostora za bodoče županstvo, ko bodo enkrat združene vse naše male občine v veliko občino, in končno še za orožništvo. Na ta način bi bilo vsem ustreženo, najbolj pa mladini, zbrani v lepih šolskih prostorih. Nova šola bi bila v čast fari in občinam. Tudi po drugih slovenskih občinah gradijo moderna šolska poslopja, zakaj bi morali ravno mi zaostajati!

Bolne žene dosežejo z uporabo naravne **»Franz Josefove« grenčice** neovirano lahko iztrebljenje črevesa, kar često učinkuje izvanredno dobrodejno na obolele organe. Ustvaritelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so ugodno učinkovanje **»Franz Josefove« vode** ugotovili z lastnimi preiskavanji. **»Franz Josefova« voda** se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Pomagajmo siromašni deci!

Trbovlje, 24. oktobra.

Socialna kriza delavstva in še posebej nasega trboveljskega je znana širom naše domovine. Večina delavskih rodbin trpi pomanjkanje, ker njih reditelji ne zaslužijo niti toliko, da bi zadostovalo za prehrano. V ta žalosten položaj pa niso prišli delavci po lastni krivdi, ker bi radi delali, da bi zaslužili vsaj toliko, da bi mogli svojce pošteno prehraniti. Premogovna kriza jih je privedla v ta žalosten položaj, ker morajo še vedno — četudi ne radi — po nekaj dni v tednu praznovati.

Da bi tej bedi vsaj deloma odpomogli, sta sklenili obe podružnici CMD v Trbovljah, da priredita za najbednejše delavske otroke božičnico ter jih obdarita zlasti z obleko in obutvijo, da bodo mogli obiskovati v zimskem času šolo.

Ker pa podružnici ne razpolagata z nikakim imetjem in sta nevezani na prispevske dobrih ljudi, se obračata na usmiljena srca širom naše domovine za kakršnekoli prispevke v blagu ali denarju. Vse bo hvaležno sprejeto v imenu uboge delavske dece.

Prispevki naj se pošljejo predsedniku moške CMD podružnice g. Jožetu Letniku, Trbovlje I, Loke 178.

Ta ukrep obeh CMD podružnic mora trboveljska javnost kar najiskreneje pozdravljati in upamo, da se bodo dobra srca širom naše domovine temu pozivu obilno odzvala, saj smo tudi Trboveljčani, ko smo živeli v boljših razmerah, radi pomagali povsod, kjer je bila sila.

Zborovanje slovenjgraškega učiteljstva

Slovenjgradec, 23. oktobra.

Zadnjo soboto se je v prostorih osnovne šole vršil občni zbor slovenjgraškega učiteljskega društva, ki šteje 39 članov. Društveni predsednik šolski upravitelj gospod Kopač je pozdravil vse navzoče, predvsem pa predavatelja šolskega upravitelja g. Hrena iz Maribora ter novo došlega člana, šolskega upravitelja iz Št. Janža g. Breganta. Nato je podal kratko poročilo o učiteljski skupščini v Novem mestu, o kongresu v Beogradu in o reviziji uradniškega zakona.

Po točkah dnevnega reda je najprej šolski upravitelj g. Hren iz Maribora podal informativno poročilo o Učiteljskem domu in o Učiteljski gospodarski posvetovalnici temeljito razlagajoč namen in pomen obeh učiteljskih ustanov. Predsednik se je zahvalil za važno predavanje.

Po prečitanju zapisnika zadnjega zborovanja in raznih dopisov je učiteljica gdč. Asta Šinigoj podrobno poročala o poteku pokrajinske skupščine. Poročilo o kongresu v Beogradu pa je podal učitelj g. Mravlje. Strokovna učiteljica gdč. Regina Gobec je opisala potek zadnje seje ožjega sosveta ljubljanskega poverjeništva, tajnik učitelj g. Iglar pa je poročal o društvenem delovanju v preteklem letu. Tajniško in blagajniško poročilo je bilo soglasno sprejeto.

Sedanji odbor je bil soglasno zopet izvoljen in tudi proračun za leto 1930-31 je bil soglasno sprejet. Prihodnje zborovanje društva bo prvo soboto meseca decembra v Slovenjgradcu. Ob zaključku je predsednik opozoril šolske upravitelje, da se bodo v kratkem poslale na vse šole statistične tabele o izvenšolskem delovanju učiteljstva v okraju. Prosil je, da bi se tabele po izpolnitvi čimprej vrnile.

Lepo sokolsko slavje v Vitanju

Nihče bi ne mislil pred leti, da si bo Sokol spletel svoje gnezdo tudi v pohorskem trgu Vitanje. V konjiškem srezu je to že četrto sokolsko društvo. Razmah sokolske ideje v državi je napredoval tako daleč, da je tudi to postojanko zavzel Sokol. V nedeljo 19. t. m. popoldne je napravilo sokolsko društvo v Konjicah propagandni zlet z nastopom v Vitanju. Trg je bil svečano okrašen z državnimi zastavami, pri vhodu je bil slavolok z napisom »Zdravo!«. V vrtu za trško šolo se je vršil dobro uspeli telovadni nastop, po nastopu pa ustanovni občni zbor novega sokolskega društva. V imenu pripravljalnega odbora je pozdravil navzoče g. Koser, zlasti zastopnike mariborske župe, državne oblasti, višjega pristava g. D. Dereanija iz Konjic ter zastopnike vseh okoliških občin. G. višji pristav je prečital vladno deklaracijo od 5. julija ter priporočal vstop v novo osnovano društvo. Zastopnik mariborske župe br. Dojčinović je razložil pomen sokolske ideje ter prečital listo novo imenovane uprave. Nato je prevzel besedo br. dr. Stanko Šilan, starešina novega društva ter očrtal smernice novi organizaciji, navedel težkoje, ki jih bo moralo društvo premagati in pozval vse člane k vztrajnemu, požrtvovalnemu delu. Zastopnik oplotniškega društva br. Petelinšek je čestital Vitanjčanom k njihovemu uspehu in priporočal vsem vstop v društvo.

Razveseljivo je dejstvo, da je bilo pri občnem zboru kakor tudi pri telovadnem nastopu navzočega zlasti tudi mnogo preprostega naroda, ki se je tako na lastne oči prepričal o sokolskem delu.

Devetnajsti otrok v družini hrastniškega rudarja

Hrastnik, 24. oktobra.

Radodarna štorklja je prinesla te dni rudarski zakonski dvojici Šoster, ki stanuje na Logu, 19. otroka. Novorojenček je moškega spola in krstiti ga nameravajo na ime Aleksander ali Peter, če bo boter s tem zadovoljen. Starši so prosili Nj. Vel kralja za botra.

Občudovanja vredna mati Amalija, roj. Gumzej, je Hrastničanka, je močne narave in šele 44 let stara. Porodila je že trikrat dvojčke. Zanimivo je, kar pripovedujejo njeni sošolci in sošolke. Ko je hodila Amalija v prvi razred ljudske šole v Hrastniku, je še uživala materino mleko. V odmorih je prišla mati Gumzejka za staro šolo, katero so morali pred leti zaradi plazovja podreti, in je podojila malo Amalijo. Materino mleko je bilo otroku namesto kruha. Sosedje menijo, da ima Amalija od materinega mleka tako trdno naravo in toliko rodovitnost.

Od 19 otrok jih živi še 12 in sicer 2 deklici in 10 fantov. Umrli so 3 fanti in 4 punčke. Novorojenček je deseti še živeči brat. Vsa družina ga je jako vesela.

Želimo desetmu bratu, da bi bolj srečen, kakor je bil Jurčičev deseti brat, materi pa želimo mnogo zdravja, očetu Francu pa tudi kako gmotno podporo, kajti kot rudar s 40 Din dnevnega zaslužka — in če pomislimo pri tem še na sedanje rudarske težave in praznovanja — pač težko, zelo težko vzdržuje tako ogromno družino.

Trebljenje šmarnice

Dolnja Lendava, 23. oktobra

Zadnja leta se je čedalje bolj jela širiti po naših vinogradih zloglasna šmarnica. Zavzela je tako rekoč že dominantno pozicijo pred drugimi vrstami trt. Zato pa si dobil v vsaki gostilni le šmarnico, ki te je spravila namesto v dobro le v slabo voljo. Nešteto nesreč in žalosti je povzročila ta »narodna« pijača, kakor so jo pričeli nazivati.

Kje so bili vzroki, da se je šmarnica tako močno razširila? Ko vemo za te, bomo našli tudi načine, kako omejimo njeno ogromno razširjanje, odnosno jo zatremo. Ti vzroki so predvsem naslednji. Najmanj dela in najmanj stroškov je imel vinogradnik s šmarnico. Šmarnica mu je rodila najbolje in se mu ni izneverila niti v neugodnih vremenskih razmerah. Gostilničarji so jo kupovali po isti ceni kakor druga vina. Torej, na eni strani malo truda in malo stroškov, na drugi strani ugodne cene, — to je direktno sililo vinogradnika, da je dal prednost šmarnici. Zdelo se je to vinogradniku ugodno, seveda pa ni pomislil, da bodo posledice pozneje neugodne.

Sedaj je šmarnica obdavčena. Baš te dni se vrši prijavljanje števila šmarničnih trsov. Ti ukrepi naj bi omejili razvoj šmarnice. Kakor pa kažejo prvi znaki, je bolj izdaten in učinkovit oni ukrep, ki zahteva, da mora imeti vsak gostilničar napisano na vidnem mestu, da toči šmarnico. Boljši gosti šmarnice ne marajo, gostilničar je zategadelj noče več kupiti in vinogradnik je ne more prodati! Prva posledica je, da so že letos, torej prvo leto, vsi vinogradniki vina sortirali! V vinski kleti ti reče gospodar, da bo šmarnica le za domačo uporabo, a drugo da bo prodal. Brez dvoma nepričakovan uspeh. Ta vzgled nam nudi nauk, kje je treba forsirati, da se šmarnica čim prej izloči iz naših vinogradov. Treba je zabraniti točenje te pijače v javnih prostorih, potem ne bo treba tega davka in ne drugih drakoničnih kazni — in šmarnica bo preminula. Ko je vinogradnik ne bo mogel prodati, jo bo prostovoljno opustil. Za domačo uporabo mešano z jabolčnikom pa naj jo le ima, ako jo zmerno uživa.

Pismo iz Bele Krajine

Metlika, 24. oktobra.

V vinarski zadružni kleti imajo zbranega nad 300 hl mošta, ki polagoma prekipeva. Lahko bi ga bilo še več, če bi bilo od strani naših vinogradnikov kaj več zaupanja v uspeh te zadruge. V splošnem smatrajo vinogradniki to novo zadrugo kot nekako formacijo bivše politične stranke, čeravno se na zadrugo ne bi smelo tako gledati. Je sicer resnica, da so dosedanji zadružniki skoraj izključno pripadniki samo ene bivše politične stranke, zaradi česar ostali vinogradniki in javnost sploh označuje zadrugo še vedno kot politično, a ne splošno vinogradniško zadrugo brez kakršnekoli politične primesi. Ne zdi se nam prav nič umestno tako razumevanje zadruge, ampak pričakujemo od strani vinogradnikov, ki dosedaj še niso v tej novi zadrugi včlanjeni, da se v čim večjem številu včlanijo in tako formirajo močno gospodarsko institucijo, ki bo potem kot taka imela veliko več izgleda za napredovanje in siguren uspeh v dobrobit vseh vinogradnikov, a ne samo gotove male skupine ljudi. Zatorej belokrajinski vinogradniki vsi v to novo zadrugo!

Trgatev je bila pred dobrim tednom po vseh goricah končana. Po gostilnah se že splošno toči mošt od raznih vinogradnikov, a videti je, da bomo iz letošnjega vinskega pridelka imeli dokaj različno vino z ozirom na čas, kdaj je bilo grozdje potrgano. Prihajajo že kupci in stari prijatelji belokranjskega vina, ki kupujejo že novi letošnji mošt. Med prvimi, ki je pokupil večjo količino mošta, je bil g. Podboj iz Ribnice.

Pretečeno nedeljo je priredilo sokolsko društvo v Gradacu lepo uspeli zabavni večer s trgatvijo. Zabaval nas je s svojimi šalami »župan občine Suha luknja« (g. Matko Ljubič iz Podzemlja). Tudi šramel iz Črnomlja je dobro rešil svojo nalogo. Mazeletova dvorana, kjer se je vršila trgatev, je bila polna sokolskih prijateljev.

V vasi Železniki, občina Drašiči pri Metliki, je krava Bare Kočinič izlegla tri lepe in zdrave junčke. Vsi trije so prav živahni in so tehtali vsi trije, ko so se izlegli, 90 kilogramov. Kravo je kupila Kočinička tam pri Mariji Magdaleni blizu Krašića, v sosednem jastrebarskem srezu. V majhnem hlevčku je bilo lepo videti skakljanje teh trojčkov. Številni obiskovalci so prišli gledat ta srečen hlev. Ker je za trojčke primanjkovalo hrane, jih je Kočinička prodala g. Popoviću v Vinomer, ki jih sedaj dobro hrani, da bo iz njih zredil tri lepe voličke.

Metliški Sokol je priredil lepo uspeli koroški večer v dvorani Narodne Čitalnice. Kot govornik je nastopil v zelo dobro sestavljenem govoru g. Maksimilijan Vilfan, novi tajnik in prosvetar društva, ter je zelo temperamentno podal zgodovino Slovanstva v splošnem ter predzgodovino koroškega plebiscita in sedanje življenje naše slovenske Koroške. Gospodična Julija Wostner je recitirala Ganglovo »Gosposvetsko polje«, a pred in po govoru je sekstet Sokola zapel par narodnih koroških pesmi. Večer je bil dobro obiskan, dasi bi bila udeležba lahko večja.

Tatovi v mlekarni

Št. Rupert, 24. oktobra.

Ker se v našem prijaznem kraju redkokdaj dogodi, da bi se dobili ljudje, ki ne znajo razlikovati med svojim in tujim, je vest, da so posetili mlekarno tatovi, vzbudila precejšnjo pozornost občinstva. Doznalo se je namreč, da so nepoklicani gostje dospeli v noči od nedelje na ponedeljek v tukajšnjo Mlekarsko zadrugo in odnesli precej denarja.

Znano je, da ima tukajšnja Mlekarska zadruga širok delokrog in da se aktivno lepo udejstvuje z nakupovanjem mleka, ki ga po potrebah razpošilja oziroma predeluje v različne mlečne izdelke. Delo vodi nastavljeni mlekar in zadruga lepo napreduje. Neznanim tatovom je bilo gotovo znano, kdaj in kje se nahaja največ denarja v blagajni, ki je zaprta v omari. Prišli so brez znaka in brez istega tudi odšli, kajti v ponedeljek v jutro je ostalo povsem tako zaklenjeno, kakor je bilo preje pušćeno. Zato je upravičena domneva, da so se tatovi poslužili ponarejenih ključev, s katerimi so brez hrupa in težkoč prišli do omare, v kateri je bilo shranjenih preko 6000 Din. Nemoteno so pobrali denar, po izvršenem delu za seboj zopet vse zaprli in pobegli v noč. Uvedena je preiskava in želimo, da bi se posrečilo čim prej najti storilce in jih poučiti, da bodo v bodoče pustili tuj denar v miru.

Damske plašče

priporoča svoje velike zaloge po prav nizkih cenah tvrdka

Fran Lukič, Stritarjeva ul.

Šarmantna, vesela, temperamentna in nadvse priljubljena češka filmska diva

ANY ONDRA

Njen partner, kateremu se boste smejali do solz **SIEGFRIED ARNO**

v prvem svojem govorečem nemškem filmu, polnem humorja in komike **»Deklica jazza« ali**

Jazz-girl

Izven sporeda: Predobjava filmske operete **»Vesela srca«** in izvrstna **Micky Mouse-šala.**

Danes premiera! Predstave ob 4., ¼8. in ¼10. uri zv.

Predprodaja vstopnic od 11. dop. do ½13. ure pop.

Elitni kino Matica

Domače vesti

* **Vojaški geografi Jugoslavije v Ljubljani.** Včeraj so se s popoldanskim vlakom pripeljali v Ljubljano general Stevan Bošković, načelnik Vojnega geografskega instituta v Beogradu, dalje general Terzić in polkovnik Jevgenijević. Delali so z množico svojih podrejenih na kartiranju štajerskih delov naše banovine in končali za letos svoje delo na terenu. V par mesecih smemo pričakovati že kak list zemljevida Jugoslavije iz Vojnega geografskega instituta, ki nam bo predstavil del naših krajev v merilu 1:100.000 v izključno našem jeziku.

* **Odlikovanje.** Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za socialno politiko in narodno zdravje go. Olgo Kernic - Peleš, predsednico odbora gospe kneginje Ljubice v Zagrebu, odlikoval z redom sv. Save III stopnje.

* **Imenovanje v državni službi.** Diplomirani pravnik Evgen Srebot iz Ljubljane je imenovan za politično - upravnega pripravnika pri sreskem glavarstvu v Krapini v 9. skupini I. kategorije. Za suplenta 9. skupine v istem činu je imenovan na I. drž. gimnaziji v Ljubljani g. Ivan Repovž, strokovni učitelj I. moške meščanske šole v Ljubljani.

* **Diplomski izpit** je napravil na višji pedagoški šoli v Beogradu g. Mirko Bačić, absolvent 8. semestra iste šole.

* **Naši javnosti!** Nameravali smo letos posebno slovesno proslaviti češkoslovaški narodni in državni praznik 28. t. m. Zaradi nastalih ovir smo posebno proslavo opustili. Tako bo v torek 28. t. m. samo slavnostna predstava v operi. Prosimo narodno občinstvo, naj se te predstave v čim večjem številu udeleži. Vse naše narodne korporacije, vsa naša društva naj bodo pri predstavi zastopana in naj ne bo nobenega narodno mislečega Ljubljančana, ki bi ne bil ta dan v gledališču. Isti dan dopoldne od 11. do 12. bo sprejemanje v češkoslovaškem konzulatu na Bleiweisovi cesti. Pozivamo vse naše korporacije, društva in posameznike, da gredo čestitat g. konzulu državni praznik. — **Jugoslov.-češkoslovaška liga in z njo združena narodna društva.**

* **Zima se bliža in pravijo, da bo dolga,** zato se preskrbi vsakdo, da mu ne bo hladno in dolgočasno! Člani Vodnikove družbe bodo letos preskrbljeni z domačim štivom, ki jim bo krajšalo marsikatero dolgo zimsko uro. Knjige se začno razpošiljati prihodnji mesec, kakor hitro bo dotiskana pratika, ki se je zakasnila zaradi svoje lepe opreme in mnogovrstnih slik do najnovejših dogodkov. 20.000 nas bo, to je geslo letošnjih Vodnikarjev.

* **Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu** razpisuje natečaj za službeno mesto načelnika lekarniške stroke kategorije A, položaja III., z letno sistemizirano plačo 12.000 Din, z letno položajno plačo 28.000 Din ter pripadajočo krajevno, funkcijsko in rodbinsko doklado. Interesenti morajo imeti telesno, umno in moralno sposobnost za službo pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev ter ne smejo biti stari nad 40 let. Upoštevajo se le kandidati, ki so absolvirali farmacevtski študij z diplomo magistra farmacije. Lastnoročno pisane in s potrebnimi dokazili opremljene prošnje se sprejemajo do 10. novembra.

* **Zdravstveni dom v Rogatcu** bo slovesno otvorjen v nedeljo 26. t. m. Otvoritvi bodo prisostvovali zastopniki banske uprave, državnih uradov in zastopniki higienskih in socialno - medicinskih institucij. Po blagoslovitvi in po slovesni otvoritvi Doma bo govoril direktor Higijenskega zavoda v Ljubljani g. dr. Ivo Pirc o nalogah in ciljih zdravstvenih domov. Opoldne bo na čast došlih zastopnikov skupen obed v hotelu Sporn. Zdravstveni dom v Rogatcu z javnim letnim higienskim kopališčem je koristna in odlična pridobitev za ves okoliš.

Odlična dama

uporablja najpopolnejša sredstva moderne kozmetike

Leciderma-preparate

ki se izdeluje pod nadzorstvom zdravnikov in kemikov. — Ti preparati imajo v sebi »lecitin« glavne prvine kožnega tkiva, živčevja in krvnih žil. Obnavljajo kožo, nadalje odpravljajo mozole, solnčne in jetrne pege ter ostale madeže kože.

LECIDERMA-KREMA
LECIDERMA-MILO
LECIDERMA-KREMA za prsa
LECIDERMA-PUDER

so zdravniško kozmetično na znanstveno podlago oprta sredstva za negovanje obraza in prs.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah.

Vremensko poročilo

Meteorološkega zavoda v Ljubljani

Številke za označbo kraja pomenijo: 1. čas opazovanja, 2 stanje barometra 3. temperaturo, 4 relativno vlago v %, 5. smer in brzino vetra, 6 oblačnost 1—10, 7. vrsta padavin, 8 padavine v mm.

24. oktobra 1930.

Ljubljana: 7. 750.4, 8.2, 86, mirno, 10, dež, 8.7. **Maribor:** 7. 755.1, 8, 93, NW 4, 10, dež, 19. **Mostar:** 7. 747.8, 13, 75, SE 2, 10, dež, 7. **Zagreb:** 7. 753.4, 8, 95, SW 4, 10, dež, 3, **Beograd:** 7. 750.4, 12, 92, ESE 2, 10, dež, 4. **Sarajevo:** 7. 751.3, 8, 94, WSW 2, 10, dež, 18. **Skoplje:** 7. 750.6, 13, 92, E 2, 10, dež, 10. **Kumbor:** 7. 747.3, 15, 85, E 4, 10, dež, 53. **Split:** 7. 748.9, 13, 66, NNE 6, 9, —, —. **Rab:** 7. 749.3, 14, 75, N 2, 3, —, —. **Vis:** ni depeše.

Najvišja temperatura danes v Ljubljani 12.0, najnižja 7.6, v Mariboru 7, v Mostaru 12, v Zagrebu 8, v Beogradu 10, v Sarajevu 8, v Skoplju 12.

Solnce vzhaja ob 6.26, zahaja ob 17.2, luna vzhaja ob 9.48, zahaja ob 17.59.

* **Predavanje o tehniki avtogenskega varjenja in rezanja.** Zavod za pospeševanje obrti pri Zbornici za TOI priredi v ponedeljek in sredo 27. in 29. t. m. dve javni predavanji, pri katerih se bo obravnavalo poglavje avtogenega zvarnega šiva kot konstrukcijskega elementa in pa poglavje o avtogeni aparaturi. Poslednje bo pojasnjeno z demonstracijo vzorcev in številnih skioptičnih slik. Obe predavanji sta namenjeni v prvi vrsti našemu samostojnemu obrtništvu, ki se avtogenega varjenja poslužuje tako v svrho reparature kakor tudi pri novih konstrukcijah. Vabljeni pa so tudi drugi, ki jih ta stroka zanima. Predaval bo inženjer tvornice za dušik, d. d., g. Leon Knez, v telovadnici srednje tehnične šole (stranski vhod), vsakikrat od 8. do 10. zvečer.

* **Gradbena rokodelska šola na tehniški srednji šoli v Ljubljani.** Ker je letos ponedeljek dne 3. novembra kot vernih duš dan pouka prost dan, se redni pouk prične v torek, dne 4 novembra.

PREMIERA! Ob 4., ½8. in 9. uri.

Gustav Fröhlich

v filmu ljubezni in nepozabne lepote

STRAH

* **Ustanove za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njih vdove.** Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razpisuje za l. 1930 za uboge onemogle obrtnike in trgovce, odnosno njihove vdove ustanove po 150 Din. Prošnje naj se pošljejo Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani do 1. decembra letos. Priloži naj se jim **od občinskega in župnijskega urada potrjeno dokazilo, da je prosilec obrt ali trgovino samostojno izvrševal,** da sedaj zaradi onemoglosti ne more več delati in da je ubog, oziroma da je prosilka onemogla uboga vdova bivšega samostojnega obrtnika ali trgovca.

* **Novi grobovi.** V ljutomerski občini je preminul v 57 letu starosti šolski upravitelj v Cezanjevcih pri Ljutomeru g. Leopold Čulk. Pokojnika bodo pokopali danes ob 17. na pokopališču v Ormožu. Rodbini g. Ioška Zemljiča je umrl edinček Bojan. Pokopali ga bodo v nedeljo ob pol 15. — Pokojnikoma blag spomin, žalujočim naše sožalje!

* **Letošnja sezona na Bledu.** Te dni je bila zaključena sezona v naših letoviščih. Zlasti zanimiva je statistika o tujskem prometu na Bledu Bled je letos posetilo 18.836 gostov. Med tujci je bilo 6357 Jugoslovenov, 5110 Nemcev, 3284 Avstrijcev, 2481 Čehoslovakov, 97 Angležev, 139 Amerikanov, 612 Madžarov, 11 Belgijcev, 6 Bolgarov 34 Dancev, 39 Francozov, 74 Grkov, 24 Holandcev, 104 Poljaki, 99 Rumunov, 276 Italijanov, 31 Rusov, 28 Švicarjev, 23 Švedov, 10 Turkov in 7 drugih narodnosti. V letošnji sezoni je število gostov v primeri z lanskim letom poraslo za 1840 oseb.

* **Deset let hodil peš, a svojcev ni našel.** Peter Lazić, po rodu iz okolice Prnjavora v Bosni, je leta 1915. bil vjet na ruski fronti ter odpravljen v Sibirijo. Po koncu svetovne vojne se je peš podal na pot v domovino Potoval je celih deset let do domače vasi. Domače hiše pa ni več našel, ker je zgorela v vojni dobi. Tudi o svoji rodbini ne ve, kje se nahaja. Ves obupan je nadaljeval potovanje v Banjaluko, da bi tamkaj kaj zvedel o svoji rodbini

* **Samomor strojnega inženjerja.** 40letni strojni inženjer Arpad Kraus je nedavno izgubil službo pri tovarni vagonov v Brodu. Ko je prejel odpravnino, se je napotil v Zagreb, kjer je ostal več tednov, potem pa se je podal v Osijek k svojemu bratu, ki je lastnik tamkajšnjega kopališča »Diane«. Pred nekaj dnevi pa se je v stanovanju svojega brata ustrelil. Samomor je izvršil baje zato, ker se kot nezaposlenec ni mogel poročiti s svojo nevesto.

* **Zažgal iz sovraštva hišo in najbrž izvršil samomor.** V noči od 18. na 19. t. m. je gorelo pri posestniku Janezu Železniku v Zaborštu, istočasno pa tudi pri posestnici Mariji Ruparjevi v Jermanvrhu, kateri je zgorelo gospodarsko poslopje, ter pri posestniku Antonu Mlakarju v Stari Bučki, kateremu so zgoreli novi hlevi in svinjaki. Kakor poročajo, je ogenj zanetil iz sovraštva 52-letni France Hočevar, rojen v Mačkovcu in pristojen v občino Škocijan, srez Krško. Hočevar je srednje, suhe postave, sivih oči in nosi rjave brke. Oblečen je bil v rjavkasto, že nekoliko ponošeno obleko, na glavi je imel rjav klobuk. Orožniki domnevajo, da je **Hočevar** izvršil samomor, ker je izginil brez sledu.

* **Krvava noč v zagrebški okolici.** Ključavničar Ivan Zorinc je v noči od 22. na 23. t. m. popival v gostilni »Port Artur« v zagrebški okolici v družbi nekaterih prijateljev. Ob dveh po polnoči se je pojavil v gostilni približno 20 let star mladenič. Bil je ves premočen ter je v gostilni ožel svoj mokri klobuk. Nekoliko kapljic je zadelo tudi omenjeno pivsko družbo. Zaradi tega je nastal prepir in divjaški pretep, pri katerem je doslej še neznan gost Ivanu Zorincu z ostrim nožem prerezal žile in kite na desni roki, z drugim zamahom pa mu je razparal trebuh. Obe poškodbi sta bili absolutno smrtni. Zorinc se je nezavesten zgrudil na tla ter je kmalu nato izdihnil zaradi velike izgube krvi, napadalec pa je v splošni zmedi izginil.

* **Potrebno je** razumeti silno važnost čudovitega učinkovanja odola. Dočim druga ustna in zobna čistilna sredstva, v kolikor sploh pridejo v poštev za dnevno zobno nego, učinkujejo samo v trenotkih ustnega čiščenja, učinkuje odol še cele ure po tem, ko ste si očistili zobe. Zaradi tega dolgega učinkovanja odola se cele ure ovirajo, oziroma onemogočijo zobovju škodljivi procesi vnetja in gnilobe.

Najbolj pošten

Vas postreže z zimskimi oblačili

J. Maček

Ljubljana, Aleksandrova cesta 12

* **Obleč... obleke barva v ...nih barvah in plisira tovarna Josip Reich.**

* **Najlepšo izbiro** modnega angleškega sukna za obleke, zimske suknje itd. Vam nudi po priznano ugodnih cenah tvrdka **Novak, Kongresni trg 15.** Priporočamo neobvezen ogled.

Iz Ljubljane

u— **Predavanje o Rihardu Wagnerju in njegovem bayreuthskem gledališču** bo v ponedeljek 27. t. m. ob 20. v veliki dvorani Kazine. Predavatelj bo umetnostni zgodovinar dr. Oto Högel iz Bayreutha. Izbrano snov obravnava izredno interesantno ter jo poleg ilustrira z umetniškimi skioptičnimi slikami. Vse prijatelje gledališča in druge, ki se zanimajo za zadevo, opozarjamo na to predavanje. Vstopnice v Matični knjigarni.

u— **Raketni polet na luno.** V nedeljo ob 11. dopoldne bo predvajala ZKD v kinu Matici senzacijonalni film o raketnem poletu na luno. Gigantsko delo slovitega režiserja Fritza Langa in najboljših Ufinih moči, kakor n. pr. Willyja Fritscha, Gerde Maurusove in Fritza Raspa, naj si vsakdo ogleda, eCne prostorom najnižje. Film se ponovi nepreklicno zadnjikrat v torek 28. tega meseca v kiu Idealu ob 4., pol 8. in četrt na 10. zvečer.

u— **Iz gledališča.** Drama uprizori drevi ob 20. Andrejevo dramo »Mladoletje« za red D. Opozarjamo na prvo otroško predstavo »Sneguličica in škratje« v dvorani v nedeljo ob 15. Običajne dramske cene. Poleg popoldanske mladinske igre uprizori drama v nedeljo ob 20. Schillerjeve »Razbojnike« v premijerski zasedbi. Znižane ljudske cene. — Drevi se bo v operi pela Borodinova opera »Knez Igor«, privlačno delo, ki ga odlikuje originalna ruska glasba, živa vsebina ter zelo lepi zanimivi plesi. Predstava za abonma B. V nedeljo ob 15. se uprizori melodijozna opereta »Vesela vojna«. Izven abonmaja pri znižanih cenah. Zvečer ob 20. se bo pela prvič v letošnji sezoni Verdijeva opera »Trubadur« z g. Šimencem v naslovni partiji. Leonoro bo pela Juraničeva, dalje nastopijo Kogejeva, Ribičeva, Primožič, Rumpel, Sancin in drugi. Dirigent Neffat. Znižane cene. Marij Šimenc, naš priljubljeni junaški tenor, ki bo pel v nedeljo naslovno partijo v »Trubadurju«, bo v torek nastopil kot Janko v »Prodani nevesti«.

Kupujte samo

PENKALA BATERIJE

ker gorè najdalje! 300

u— **Združene delavske strokovne organizacije v Ljubljani** (Strokovna komisija) sklicujejo za nedeljo 26. t. m. ob 9. dop. v dvorani Delavske zbornice javen delavski shod z dnevnim redom: Gospodarska kriza in delavstvo. Kot glavni govornik nastopi g. dr. Živko Topalović iz Beograda. Razpravljalo se bo o zboljšanju socialne zaščite, socialnem zavarovanju, krizi gospodarske krize in drugo.

u— **Predavanje v esperantu v Ljubljani.** Tukajšnji Esperantski klub je priredil v četrtek zvečer v prostorih Narodne kavarne predavanje v esperantu, ki ga je imel Dunajčan g. Cech o naravnih lepotah Avstrije. Predavatelj je svoje zanimivo predavanje izpopolnil s skioptičnimi slikami. Njegov govor je sproti prevajal g. Herko, predsednik Esperantskega kluba v Ljubljani. Želeti bi bilo, da bi tudi naše organizacije priredile slična predavanja v inozemstvu in ga seznanila z naravnimi lepotami naše domovine.

u— **Lutkovno gledališče na Taboru.** V nedeljo 26. t. m. ob pol 16. se bo otvorila letošnja sezona s pravljično igro »Marbuel, črni sluga pekla«. Uprava lutkovnega gledališča se je potrudila, da bo ljubljanski deci pričarala nove in učinkovite igre. Zato naproša cenjeno občinstvo, da blagovoli ostati zvesto našemu odru.

u— **Postavitev štirih novih ogelnih stebričev pri Napoleonovem spomeniku.** Včeraj popoldne so začeli delavci s postavljanjem štirih novih stebričev na oglih Napoleonovega spomenika. Spomenik bo torej zdaj varovalo, oziroma obdajalo osem stebričev. Novi stebriči so iz betona in bodo približno 1.25 m visoki. S spomenika so nedavno sneli tudi glavo »Ilirije oživljene«, ki je bila baje nekoliko manjša od Napoleonove glave, in bodo vlili novo.

u— **SK Jadran** vabi člane k otvoritveni plesni vaji danes 25. t. m. v salonu restavracije Usenik, Borštnikov trg 7.

u— **Odbor Kluba trgovskih akademikov** vabi absolvente trgovske akademije na družabni sestanek, ki bo danes ob pol 9. zvečer v klubovih lokalih na Gosposvetski cesti 8/I.

Vsem posetnikom Bleda

kakor tudi domačemu občinstvu se vljudno naznanja, da je bivši

hotel Beograd oz. Steidl sedaj na novo otvorjen.

Nudijo se izborna vina in razni prigrizki po nizki ceni. Tujske sobe na razpolago. V soboto in nedeljo sveže jetrne klobase in pečenice.

Za obilen poset se priporoča

14650 **RAITHAREK.**

Vaš mož vam je nezvest,

ker polagate premalo pažnje na nego svojega telesa. Ljubezen svojega moža in mladeniško svežost si ohranite, ako uporabljate za dnevno intimno toaleto odlično in preizkušeno sredstvo ISLA IZPLAKOVALNO SOL. Milovonjiva sol za izpiranje, čije dnevna uporaba osvežuje in krepi telo in mu daje prijeten in ugoden občutek, a poleg tega ga varuje bolezni. Kupite še danes tudi vi v trgovini te stroke ISLA IZPLAKOVALNO SOL.

Najboljši in najcenejši vir

za nabavo zimskih sukenj, oblek, Trenchcoatov

DRAGO GORUP & CO.

Miklošičeva cesta 14/II

u— **Šnuderlovo stanje se trajno boljša. Stanje obeh ranjenih orožnikov, Megliča in Šnuderla, se trajno boljša. Šnuderl je včeraj že lahko zavžil nekoliko čaja.** Šnuderl še sicer vedno toži o bolečinah v trebuhu, vendar prevladuje mnenje, da bo okreval.

u— **Pri kopanju jarka naleteli na človeško okostje.** Včeraj zjutraj so delavci pri kopanju jarka za električni kabel na Gosposvetski cesti pred Bizjakovo trgovino naleteli na že precej preperelo človeško okostje. Razmeroma dobro je bila še ohranjena samo glava, ki so jo našli kakih 20 cm pod vrhnjo plastjo. Pravijo, da je moralo okostje najmanj par stoletij ležati v zemlji.

u— **Karambol dveh kolesarjev.** V Predovićevi ulici v Mostah sta zadela drug v drugega kolesarja mehaniški vajenec Milan Dekleva in neki Metod Arko. Pri karambolu je Dekleva padel s kolesa na nos in se precej pobil po obrazu. Morali so ga prepeljati v bolnico.

u— **Prva plesna vaja** jutri ob 3. popoldne v hotelu Bellevue.

u— **Plesna vaja SO Preporoda** bo drevi ob pol 20. v areni Narodnega doma pod vodstvom plesnega mojstra gosp. Jenka. Začetniki naj pridejo točno ob določenem uri, ker bo pozneje gosp. prof. Jenko zadržan.

u— **Plesne vaje Sokola Moste** danes in vsako soboto ob 8. v svoji dvorani.

u— **Sobotni plesni tečaj Jenkove ole drevi ob 20. v Kazini (»Zvezda«). Pouk za začetnike in uvežbane. Moochi in tango argentino. Posebne ure po dogovoru.**

u— **Klobuk se je našel.** V četrtek ponoči se je našel v glavnem drevoredu Tivolija rjav damski klobuk, katerega dobi lastnik pri metteurju »Jutra« od 6. ure naprej.

Iz Maribora

a— **Češkoslovaški generalni konzul v Mariboru.** V nedeljo se pripelje v Maribor na proslavo češkoslovaškega narodnega praznika, ki bo ob 10. dopoldne v Unionu, tudi češkoslovaški generalni konzul g. dr. František Resl. Pri tej priliki se tudi poslovi od Maribora, ker je kakor znano odpoklican v zunanje ministrstvo v Prago. Opozarjamo, da ni vstopnine k proslavi in da se posebna vabila ne bodo razpošiljala.

a— **Generalni inspektor notranjega ministrstva Aleksander Kuzmanović** si je včeraj pod vodstvom nadsvetnika g. Keršovana ogledal urade mariborskega policijskega predstojništva. Iz Maribora je odpotoval v Celje.

a— **Za zopetno uvedbo inspekcije dela v Mariboru.** Z razdelitvijo države na banovine se je ukinila inspekcija dela v Mariboru kot nadzorstvena institucija, ki je urejala vprašanje delovnega časa, nadurnega dela, zaščite vajencev itd. Njene posle je prevzela inspekcija dela v Ljubljani, ki pa zaradi prevelikega delokroga ne more vseh teh poslov v redu vršiti, in to na škodo delavstva. Iz teh razlogov je ena od strokovnih organizacij, ki je registrirana pri Delavski zbornici, vložila pri ekspozituri Delavske zbornice vlogo, s katero opozarja na nujno potrebo zopetne uvedbe inspekcije dela s prošnjo, naj Delavska zbornica podvzame vse primerne korake na odločilnem mestu pri banski upravi. V Mariboru in okolici sta industrija in obrt zelo razvita in je zato neposredno nadzorstvo nad obrati neobhodno potrebno. Ljubljana zaradi oddaljenosti zlasti v tujnih primerih ni lahko dosegljiva. Pripominjamo, da je bilo ministrstvo za socialno politiko že lani pripravljeno, da namesti v Mariboru tozadevno potrebno strokovno moč. Do zopetne vzpostavitve inspekcije dela v Mariboru pa ni prišlo, ker namreč banska uprava v Ljubljani iz proračunskih razlogov ni odobrila kreditov za nameščenje posameznih oseb.

a— **Imenovanja v moški kaznilnici.** Za paznike-zvaničnike so imenovani dosedanji služitelji: Franc Rebernak, Franc Januška in Roman Stramič, Franc Gregorevčič, zasebnik v Ljubljani, Ivan Horvat, mestni redar v Ormožu, Anton Robas, čevljar v Novem mestu in Josip Murgelj, ličarski pomočnik v Pobrežju. Za paznike-služitelje pa: Anton Pirc, zidar v Šmihelu, Alojz Mrzlekar, čevljarski pomočnik v Mariboru, Avgust Pučnik, čevljarski pomočnik v Mariboru, Janez Zemljič, tkalski pomočnik v Mariboru in Martin Križanič, delavec v Stanetincih pri Sv. Juriju ob Ščavnici.

a— **Iz gledališča.** »Škrjančkov gaj« se ponovi drevi za ab. B in kupone. — Prva popoldanska predstava »Gospa ministrovka«, nadvse zabavna šaloigra bo v nedeljo ob 15. zvečer pa se bo pela moderna operета »Aleksandra«. Kuponi. — »Dnevi našega življenja« znani igrokaz ruskega pisatelja Leonida Andrejeva se pripravlja v režiji g. J. Koviča. — Djuka Trbuhović, bivši prvak beograjske operete in sedanji član mariborskega gledališča, je nedavno gostoval z velikim uspehom v Zagrebu kot Mister X v »Cirkuški princesi« ter je gostoval ponovno kot Dorošinski v »Orlovu« v petek, 24. t. m.

a— **Himen.** V mariborski stolnici se je poročil veleposestnik v Lehni g. Ivan Podlesnik z gdč. Angelo Cankovo, veleposestnico pri Sv. Primožu pri Vuzenici. Obilo sreče!

a— **Vrtnarska razstava.** Vrtnarska tvrdka Vrt Džamonija & drug v Mariboru priredi v nedeljo 26. t. mč razstavo krizantem Naj nihče ne zamudi ugodne prilike, da si ogleda razstavo cvetlic, ki so baš sedaj v najlepšem cvetju. Razstava bo odprta ves dan. Vstopnina znaša 3 Din, dijaki in vojaki plačajo samo 2 Din. Ves dohodek gre v korist Jadranske straže za zgradbo šolske ladje.

a— **Rdeči križ na Pobrežju.** Krajevni odbor Rdečega križa na Pobrežju priredi v soboto, na dan Vseh svetnikov in v nedeljo 2. novembra dramatičen večer v dvorani pri gospe Rojko. Igrala se bo ravno temu času primerna ljudska igra »Mlinar in njegova hči«. Začetek na dan Vseh svetnikov ob 19., v nedeljo pa ob 15.

a— **Umrla je** včeraj zjutraj v Barvarski ulici brivčega soproga Neža Holzer, stara 70 let. N. v m. p.!

a— **Pohorje zopet v snegu.** Po mrzlih in deževnih zadnjih dneh je na Pohorju zopet snežilo. Včeraj dopoldne je bilo Pohorje v najvišjih legah odeto v snežno obleko.

a— **Nezgode.** Včeraj ob 2. popoldne je 40letni delavec Leopold Samotorčan, stanujoč v Cvetlični ulici, na tako zvanem Francovem mostu v Einspilerjevi ulici padel čez ograjo in si zlomil levo nogo nad kolenom. Ob 3. popoldne pa je 16letnega vajenca Adolfa Spačka v Frančiškanski ulici povozil tovorni avto. Oba ponesrečenca je rešilni avto prepeljal v bolnico.

a— **Poskušen samomor.** Včeraj popoldne si je v Frančiškanski ulici neka gospodična v samomorilnem namenu prerezala žile na levi roki. Pravočasno so jo zapazili pasanti in pozvali reševalno postajo na pomoč. Mladenko so odpeljali v bolnico.

Vse predstave in vsi sedeži samo po 4 Din

PREMIERA! PREMIERA!

Valse triste

(DAN SREČE)

Nepozabna vsebina! Ganljivo! Novo!

4., ½8. in ½10. uri

KINO LJUBLJANSKI DVOR

Tel. 2730

Iz Celja

e— **Proslava češkoslovaškega narodnega praznika v Celju.** V nedeljo dopoldne ob pol 11. bo v veliki dvorani Narodnega doma v Celju velika slavnostna matineja vseh narodno - kulturnih društev v proslavo češkoslovaškega narodnega praznika. Sokolsko društvo poziva vse svoje članstvo, da se proslave polnoštevilno udeleži in tako izkaže zahvalo bratom, ki so ob priliki žalostnih tržaških dogodkov tako odločno pokazali svojo slovansko solidarnost.

e— **Ljudsko vseučilišče v Celju.** V ponedeljek 27. t. m. bo predaval na tukajšnjem Ljudskem vseučilišču v poslopju mešanske šole v Vodnikovi ulici tajnik ljubljanskega Aerokluba g. dr. Stane Rape o vzrokih nesreč v letalstvu. Začetek zanimivega predavanja bo točno ob 20.

e— **Kolo jugoslovenskih sester v Celju** bo imelo svoj cvetlični dan, ki ga je prvotno določilo na 2 novembra že v nedeljo 26. t. m. Cenjena javnost se prosi blagohotne naklonjenosti.

e— **Iz Sokolskega društva v Celju.** Brat dr. Rihard Pintar je nakazal celjskemu Sokolskemu društvu iz kazenske poravnave v zadevi Trobec - Sabina zoper Emila Drobniča v Podsredi znesek 150 Din. V celjskem mestnem kinu se bo v letošnji zimi predvajala serija najnovejših kulturnih filmov po vzorcu Zveze kulturnih društev v društveni režiji. Vsi trgovci in obrtniki se obveščajo, da bo celjsko Sokolsko društvo v bodoče priznavalo in likvidiralo izključno samo one račune ki izvirajo iz pismenih naročil, opremljenih z društvenim žigom.

e— **Asfaltiranje Krekovega trga,** ki je moralo biti prekinjeno tik pred dogotovitvijo zaradi pomanjkanja asfaltnega materijala, se je včeraj zopet nadaljevalo in končalo. Zdaj je ves Krekov trg prevlečen z debelo skorjo tolčenega asfalta. V kratkem se bo pričelo tudi z asfaltiranjem ceste na Bregu in ceste skozi Zavodno v smeri proti Teharju. Zadevna licitacija za oddajo asfaltnih del se je pred tednom dni vršila v Ljubljani pri banski upravi.

e— **Gledališka predstava v nedeljo.** Celjski igralci bodo ponovili Tolstega dramo »Živi mrtvec« v nedeljo 26. t. m. ob 16. v mestnem gledališču. Cene znižane. Predstava je zlasti namenjena okoličanom, ki imajo zvečer ugodne zveze z vlaki. Predprodaja vstopnic v knjigarni Goričar & Leskovšek.

e— **Umrla je** v javni bolnici 41letna Marjeta Polančeva, hčerka progovnega delavca iz Poljčan.

e— **Štiri žalostinke,** ki jih je uglasbil ravnatelj orglarske šole v Celju g. Karel Bervar, je založila in izdala tukajšnja knjigarna Goričar & Leskovšek na Kralja Petra cesti. Žalostinke, ki so zelo melodične, imajo naslednje naslove: »Slovo«, »Solza«, »Smrtni sen« in »Gomila«. Dobe se v zgoraj omenjeni knjigarni.

e— **Poskušen samomor mladega sluge.** V tukajšnjem hotelu »Hubertus« v Gosposki ulici je bil nekaj časa uslužben 19letni sluga Emerik Č., po rodu iz Maribora. Fantu je izročila predvčerajšnjim dopoldne njegova delodajalka ga. Bernardijeva 200 dinarjev, s katerimi naj bi sluga naročil in plačal v tukajšnji zalogi pivovarne Union sod piva. Ker piva in fanta nikakor ni bilo v hotel, je hotelir g. Bernardi vprašal v zalogi, kaj je s pivom. Zvedel je, da se sluga sploh ni zglasil tamkaj. Očividno je bilo, da je fant denar poneveril in izginil brez sledu. Policija, ki je bila o tem obveščena, je fanta iztaknila v Gsundovi gostilni v Gosposki ulici, kjer je pijančeval.

Ko je stražnik mladega nepridiprava hotel aretirati, je ta potegnil iz žepa malo pištolo - flobertovko in se ustrelil v trebuh. Kroglica je prebila kožo in kri se je pocedila iz rane. Kandidata smrti, ki se je otepal vsake pomoči, so prepeljali z reševalnim vozičkom v bolnico, kjer so fantu nudili prvo potrebno pomoč.

Iz Kranja

r— **Proslava 28. oktobra.** Drevi bo v sokolski telovadnici v Narodnem domu slavnostna akademija v proslavo osvobojenja bratskega češkoslovaškega naroda. Po sporedu ples in prosta zabava. Pridite!

r— **Krožek prijateljev Francije v Kranju** objavlja, da bo vodil osnovni nadaljevalni in literarnokonverzacijski tečaj profesor g. Kuret. Drugih tečajev v okrilju društva začasno ne bo. Tečaji se bodo vršili v gimnazijskem poslopju, kjer bo vpisovanje v sredo 29. t. m. ob 17. Pismene prijave prosimo nasloviti na društvo. Najkasneje s 1. decembrom se naseli društvo s knjižnico in klubskim lokalom na »Stari pošti«, novi del, nakar se bo na novo uredilo čitanje ilustracij, tako da bodo vsem članom brez izjeme na razpolago v vsakem času. Prav tako pa se bo reorganizirala knjižnica ter po možnosti uvedli ljudski večerni tečaji, predavanja in stalni članski sestanki. Odbor obeta še razne druge ukrepe, ki naj poživijo družabno življenje v Kranju, zaradi česar vabi javnost, da pristopa k društvu.

Iz Kamnika

ka— **V Narodni čitalnici** se drevi ob 20.30 uprizori Strindbergov »Oče«. Gostovala bo dramska družina Soča iz Ljubljane.

Iz Škofje Loke

š— **Odkritja spomenika padlim vojakom v Stari Loki** se udeleži škofjeloški Sokol po deputaciji s praporom. Ostalo članstvo se vabi, da se v civilu z znakom zbere v nedeljo ob 8.45 pred Gasilnim domom v Stari Loki v svrho korporativnega odhoda k slovesnemu odkritju.

Iz Tržiča

č— **Preložitev kuharskega tečaja.** Ker se je večina udeleženk izrekla za to, da bodi kuharski tečaj v predpustnem času, se tečaj preloži na predpust. Prijave ostanejo v veljavi.

č— **Sport.** V nedeljo bosta merila svoje moči tržiški sportni klub in škofjeloška reprezentanca na igrišču na Fabriki.

Z Jesenic

s— **Narodna strokovna zveza, podružnica Jesenice,** priredi v nedeljo 26. t. m. ob pol 10. dopoldne v gostilni Kobal na Savi javen shod. Poročala bosta gg. Rudolf Juvan, predsednik NSZ, in dr. Jože Bohinjec iz Ljubljane. Vabljeni in dobrodošli vsi!

Iz Krškega

kr— **Murnikov večer.** Prosvetni odbor Sokola v Krškem priredi drevi ob 20. v sokolski dvorani Murnikov večer. Na sporedu bodo predavanje, recitacije iz Murnikovih humorističnih zbirk in Murnikova veseloigra »Napoleonov samovar«. Predprodaja vstopnic v Hočevarjevi trgovini. Vabljeni!

Iz Zagorja

z— **Sokolsko gledališče v Zagorju ob Savi** ponovi danes 25. t. m. zabavno trodejanko »Utopljenca«. Vsi, ki so posetili prvo predstavo, so bili zelo zadovoljni. Prosvetni odsek je povabil g. Janeza Cesarja, člana ljubljanske drame, da bi gostoval v vlogi Buče, a g. Cesar zaradi prezaposlenosti ne bo mogel gostovati. Vlogo »Buče« bo igral br. Klun. Pridite!

Iz Murske Sobote

mr— **Poučni izlet v Prekmurje.** Kmetijska nadaljevalna šola v Celju priredi poučno ekskurzijo v Prekmurje pod vodstvom šolskega upravitelja g. Frana Voglarja in učitelja g. Ivana Petraka 25. t. m. Ob pol 4. popoldne bo sprejem na kolodvoru v Murski Soboti, nato ogledovanje Murske Sobote, gradu, gimnazije in Sokolskega doma. Dne 26. t. m. si bodo ogledali kmetijsko šolo v Rakičanu in čebelnjak g. Antauerja na Tišini ter sadovnjak g. Titana v Kupšincih. Soboški narodnjaki bodo storili vse, da se bodo gojenci dobro počutili v Prekmurju.

Sport

ASK Primorje : SK Grafika

Predtekma: prvenstvo rezerv.

Jutri, v nedeljo, se bo zaključilo prvenstveno tekmovanje v nogometu v prvem ljubljanskem razredu. Ob tej priliki nastopi novinec v prvem razredu SK Grafika, ki je letos dosegla naravnost izvrstne rezultate.

V kaki sestavi bodo nastopili Primorjaši, ni še znano. Najbrž bo zopet vodil napad Šenica, kajti dr. Buljević je bil v prvenstveni tekmi proti Iliriji težje poškodovan in ne more prevzeti vloge vodje napada. Brez ozira na to se smatra Primorje kot favorit. V predtekmi nastopita obe rezervi v borbi za točke. Tekma rezerv prične ob 13.30, I. moštev pa ob 15.

Na igrišču ASK Primorje se odigrajo poleg navedenih še dopoldne s pričetkom ob 8., 9.30 in 11. 15 prvenstvene tekme: Reka : Korotan, Jadran : Natakar in Svoboda rez. : Hermes rez.

TSK Jadran : SK Hrastnik

Jutri, v nedeljo, bo otvoril nov član LNP SK Hrastnik v Hrastniku lastno igrišče, ki je prav lepo urejeno. Ob tej priliki bo gostoval v Hrastniku prvak ljubljanskega drugega razreda Trnovski SK Jadran, ki bo nastopil z najmočnejšim moštvom. Za nastop Jadrana vlada v Hrastniku veliko zanimanje in pričakovati je, da bodo Ljubljančani zapustili v Hrastniku v vsakem pogledu najlepši vtis.

Dekadenca slovenskega nogometa

G. dr. Buljević piše pod tem naslovom v nedeljskem »Jutru« o nazadovanju našega nogometa in navaja kot glavni vzrok nasprotje med kluboma »Ilirija« in »Primorje«. Po mojem prepričanju pa je predvsem posledica neumestnega sistema prvenstvenega tekmovanja, da naš nogomet ne kaže nikakega napredka. Naši boljši nogometni klubi v Ljubljani, Mariboru in Celju so primorani igrati prvenstvene tekme z mnogo šibkejšimi lokalnimi nasprotniki, zaradi česar nudi prvenstveno tekmovanje, z izjemo tekem med »Ilirijo« in »Primorjem« in med finalistoma Maribora in Ljubljane, po večini samo slab sport in nezanimive tekme, ki odvračajo občinstvo in ubijajo interes pri igračih samih. Posledica tega je, da si niti igrači naših vodilnih klubov ne morejo pridobiti potrebne tehnike in rutine. Nekateri klubi skušajo sicer izpopolniti to vrzel s tekmami z inozemskimi klubi, toda kakor izgleda, brez posebnega uspeha, kajti prijateljskim tekmam manjka izrazito borben karakter — boj za točke, ki bi dajal igračem vzpodbudo za agilnejše udejstvovanje.

Že pred leti je bil stavljen predlog, da se prvenstveno tekmovanje v Sloveniji reorganizira na ta način, da bi v prvem razredu tekmovali le boljši klubi Slovenije, in sicer trije iz Ljubljane, dva iz Maribora in eden iz Celja. Evidentno je, da bi uveljavljenje tega predloga mnogo doprineslo k razvoju našega nogometa in izboljšanju nevzdržnih razmer; na največje razočaranje celokupne sportne publike kakor tudi igračev samih pa je bil ta predlog od večine podsaveza odklonjen. Funkcionarje dotičnih ljubljanskih klubov, po katerih prizadevanju je bila navedena reorganizacija predvsem tudi v škodo njihovih lastnih klubov odklonjena, so mogli voditi pač samo klubsko-politični razlogi: očividno jim je bilo vprašanje večine v podsaveznj upravi važnejše, kajti drugače si njihovega postopanja ni mogoče razlagati. Izgovor, da za to reorganizacijo zaradi odpora manjših klubov ne bi bilo mogoče v podsavezu dobiti večine, ne drži, kajti drugorazredni in podeželski klubi ne bi pri tem ničesar izgubili, navidezno prizadeti bi bili le nekateri klubi, ki bi zaradi te reorganizacije prišli iz prvega v drugi razred, katerih število pa za dosego večine ne zadošča. Tudi s financielne strani ne more biti nikakih zadržkov, kajti večje zanimanje občinstva za prvovrstne prvenstvene tekme med približno enako močnimi nasprotniki bi prinašalo klubom neprimerno višje dohodke.

G. dr. Buljević, ki v svojem članku navaja, da vodi »Primorje« z »Ilirijo« boj za obstanek in da vodi »Primorje« to borbo samo defenzivno, bi pač storil najbolje, če se obrne na svoje prijatelje v podsavezni upravi in jim priporoči reorganizacijo prvenstvenega tekmovanja v navedenem ali podobnem smislu. Na ta način bi se sovražno nasprotstvo med vodilnima ljubljanskima kluboma, ki po naziranju g. dr. Buljevića največ ovira razvoj nogometa v Sloveniji, umaknilo zdravemu sportnemu boju med 5 ali 6 približno enako močnimi klubi, katerim bi bilo omogočeno napredovanje in se nobeden izmed njih ne bi mogel čutiti v svoji eksistenci ogroženega. **Miloš Sevnik.**

Službene objave Ljubljanskega Pliivačkega Podsaveza. Danes ob 20.30 uri odborova seja v restavraciji Slon. Tajnik.

Sekcija ZNS (službeno). Delegirajo se k prvenstvenim tekmam dne 26. oktobra 1930 na igr. Primorja: ob 8 uri SK Natakar : SK Reka — g. Mahkovec; ob 9.45 SK Jadran : SK Korotan — g. Derežaj; ob 11.15 SK Svoboda II : SK ŽSK Hermes II — g. Czerny. Tajnik.

SK Grafika. Za nedeljski prvenstveni tekmi se pozivajo sledeči igralci: Ob 12.30 se morajo javiti v garderobi SK Ilirije: Zupančič, Mekina, Muzlovič, Bežan, Žagar I., Juvan, Pungarčar, Stupica II., Strohmajer, Baje in Kolarič. — Tekma se odigra ob 13.30 na igrišču Primorja. — Ob 13.45 se morajo javiti v garderobi SK Ilirije: Wohlmuth, Novak, Kobal, Turčić, Srebotnjak, Pallek, Pelicon in Brumen. — Tekma se odigra ob 15 na igrišču Primorja. Reditelji Trobevšek, Gusma, Maruna, Trpin in Peperko se morajo javiti točno ob 13 na igrišču Primorja. — Blagajno vodi Zorič. Vsi točno!

SK Reka. Jutri ob 7.30 naj bodo na igrišču Primorja: Venti, Oto, Košir, Mihelj, Fači, Češnik, Eržen, Pike, Ane, Bäummel, Strukelj, Thuma. Mladen Stran vodnik Perl, reditelji Pišler, Teran. Popoldne ob 12.30 naj bodo na gl. kolodvoru: Venti, Košir, Spreitzer, Mihelj, Thuma, Češnik, Eržen, Pike, Ane, Štrukelj, Janetovič. Igramo v Domžalah. Gospodar naj preskrbi opremo pravočasno.

TKD Atena (hazena sekcija). V nedeljo dopoldne ob pol 10 strogo obvezen trening za vse igralke.

SK Natakar. Jutri ob 7.30 naj bodo na igrišču ASK Primorja: Sušteršič, Odič, Novak, Mihalek, Krašovec, Ozebek, Wohlfart, Podgornik, Ravnik, Strnad, Zupanc, Raher, Jelnikar, Klančar, Žic.

Iz SK Ilirije (Hazenska sekcija). Danes popoldne ob 16. in jutri dopoldne ob pol 11. lahkoatletski in hazenski trening na igrišču. Apeliram ponovno na vse članice, da posečajo treninge redno in polnoštevilno. — **(Table-tenis.)** Treningi na učiteljišču se zaradi pomanjkanja časa ne bodo vršili. Od 25. t. m. bodo redni treningi za obe skupini v dvorani »pri Levu« na Gosposvetski cesti. Danes pred treningom se istotam vrši ob 17.30 izredno važen sestanek za vse sekcijske člane. Vsakdo mora imeti članarino poravnano do konca leta, sicer nima dostopa k treningom. Znamke se dobijo istotam. — Seja nogometnega načelstva danes ob 18.30 v posebni sobi kavarne »Evropa«. Prosimo točne udeležbe. Na sejo se pozivata ob 18.45 gg. Doberlet in N. Košak.

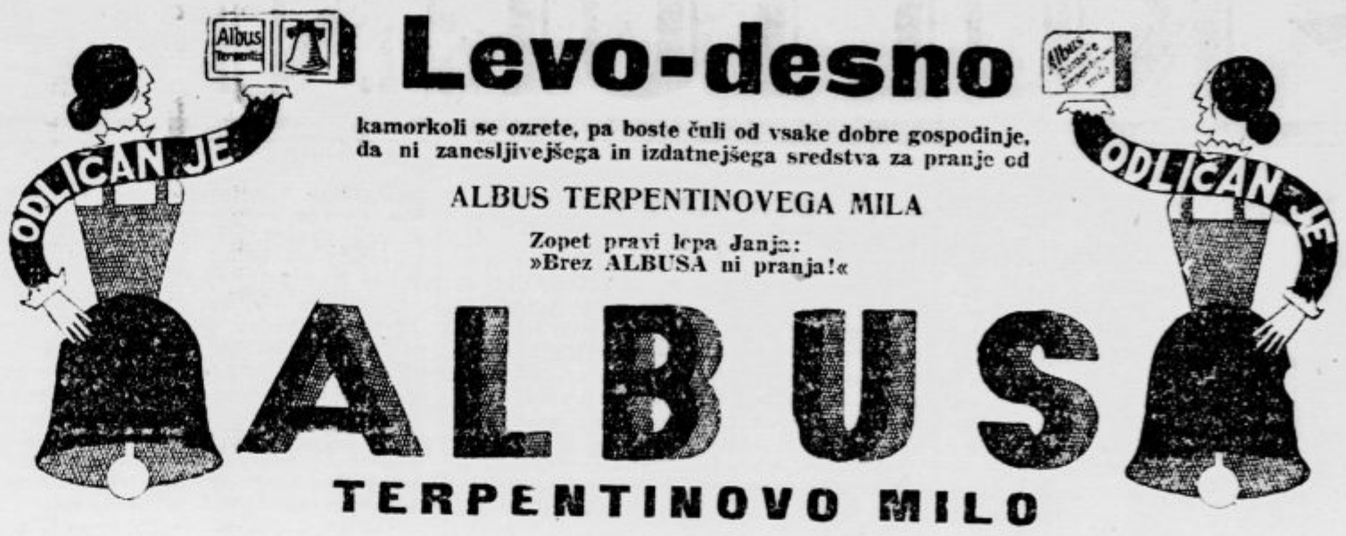

GOSPODARSTVO

Pred ustanovitvijo Državne industrijske banke

Iz Beograda poročajo, da je posebna komisija v ministrstvu pravde izdelala načrt zakona o Državni industrijski banki, ki je bil izročen te dni ministru pravde zaradi nadaljnje sankcije. Zakonski načrt, na katerem so sodelovali znani strokovnjaki iz vse države, predvideva ustanovitev privilegiranega denarnega zavoda za financiranje industrije pod imenom Državna industrijska banka s sedežem v Beogradu. Delniška glavnica bo v početku znašala 150 milijonov Din, razdeljenih na 150.000 delnic po 1000 Din. S sklepom občnega zbora delničarjev in po odobrenju trgovinskega ministra se glavnica lahko poviša do 1 milijarde. Kakor pri Obrtni banki kraljevine Jugoslavije in Privilegirani agrarni banki je tudi pri Državni industrijski banki predvidena gotova udeležba države na delniški glavnici. Vpis glavnice se ima izvršiti tri mesece po uveljavljenju zakona.

Državna industrijska banka se bo po zakonskem načrtu bavila predvsem z dajanjem kredita industrijskim podjetjem, med katera so všteta tudi hotelska podjetja, z *izdajanjem industrijskih obligacij in hipotekarnih zastavnih listov*, s sprejemanjem hranilnih vlog itd. Nadzorstvo nad poslovanjem banke je pridržano kraljevski vladi preko posebnega komisarja, ki se postavlja s kraljevim ukazom na predlog trgovinskega ministra in po odobrenju predsednika ministrskega sveta. Nadalje je po zakonskem načrtu predvideno, da se Državni industrijski banki *dajo vse pravice in ugodnosti, ki jih uživa Državna hipotekarna banka.* Država pa jamči za izplačilo izdanih industrijskih obligacij ter zastavnih listov, kakor tudi za hranilne vloge. Obveznice te banke se bodo lahko uporabljale za polaganje kavcij pri dobavah, in sicer po nominalni vrednosti. Dividende so oproščene vseh državnih in samoupravnih davkov, doklad in taks kakor tudi kakršnihkoli davščin. Čim bo zakon uveljavljen, se takoj postavi vladni komisar, ki bo imel dolžnost izvršiti vse priprave za emisijo delnic in za konstituiranje banke.

Pričakovati je, da bo zakon v kratkem sankcijoniran, s čimer bo definitivno rešeno vprašanje financiranja industrije in izdajanja industrijskih obligacij, ki se vleče že več let. Tako bomo poleg Državne hipotekarne banke, Obrtne banke kraljevine Jugoslavije in Privilegirane agrarne banke dobili še četrti državni priviligirani zavod, ki bo namenjen naši industriji. Pričakovati je, da bo zavod prinesel naši domači industriji zaželjene koristi, saj se je tudi na Madžarskem slična državna institucija v zadnjih letih prav dobro obnesla.

Podružnica Obrtne banke kralj. Jugoslavije v Ljubljani

Kakor smo že predvčerajšnjim na kratko poročali, se bo z letom 1931 v Ljubljani ustanovila podružnica Obrtne banke kraljevine Jugoslavije. V sredo 22. t. m. se je namreč vršila seja upravnega odbora te banke v Beogradu, na kateri se je podrobno razpravljalo o vprašanju ustanovitve podružnice v Ljubljani, ki je že davno predvidena. Ravnatelj banke gospod Milan Dragić je na podlagi lastnih opažanj ob priliki zadnjega poseta v dravski banovini podal obširen referat o kreditnih razmerah in o stanju obrtništva v Sloveniji, ki naj dobi podružnico te banke. Prav tako je utemeljil potrebo ustanovitve opdružnice v Sarajevu. Na podlagi njegovega referata je upravni odbor nato sklenil, **da se v teku prvega četrtletja prihodnjega leta ustanovita podružnici v Ljubljani in Sarajevu.**

Naše obrtništvo je s tem končno doseglo eno svojih glavnih zahtev. Prepričani smo, da bo podružnica Obrtne banke kraljevine Jugoslavije v Ljubljani dobro uspevala, da bo prinesla našemu obrtniku zaželjenih koristi in da bo izpolnila tudi pričakovanja, ki jih glede poslovnega uspeha stavi centrala v Beogradu. Mnogo hudih bojev je bilo treba dobojevati, da je prišlo končno do te odločitve, čeprav je že ustanovni občni zbor te banke sklenil, da se poleg glavne podružnice v Zagrebu najprej ustanovi podružnica v Ljubljani. Slovensko obrtništvo je moralo vedno poslušati ugovor, češ da so slovenski obrtniki najmanj poslužujejo kreditov pri beograjski centrali. Ta ugovor pa je bil le navidezno upravičen. Da slovenski obrtnik ni segal po kreditih Obrtne banke v Beogradu, je pač vzrok v tem, da je postopek pri dajanju kreditov preko centrale preveč kompliciran in je našega človeka naravnost odvračal od tega. Vrhu tega je bila doslej obrestna mera za naše razmere previsoka. Naš obrtnik pa tudi najraje opravi take zadeve osebno in neposredno. Zato je bilo nujno potrebno, da dobijo slovenski obrtniki podružnico tega zavoda v svojo sredo. Obrtništvo v dravski banovini je brez dvoma najbolj razvito in je jasno, da obrtnik v takih krajih še posebno potrebuje kredita, seveda ga mora dobiti po primernih pogojih. V kolikšno je Obrtna banka kraljevine Jugoslavije pripravljena olajšati pogoje za kredite, nam za enkrat ni znano. Vsekakor pa obstoja možnost za znižanje obrestne mere, ker so poslovni uspehi tega zavoda po prebolenih začetnih težavah letos že prav ugodni in bo banka za tekoče leto izplačala svojim delničarjem že 14 Din dividende na delnico, kar predstavlja preko 8 odstotno obrestovanje doslej vplačane glavnice, nasproti 7 odstotkov za leto 1929. Banki tudi ne primanjkuje sredstev za fundiranje ljubljanske podružnice, kajti ob koncu septembra je imela razpoložljivih skoro 19 milijonov Din.

= **Predlogi za znižanje železniških tarif.** Tarifni odbor je predložil prometnemu ministrstvu svoje sklepe glede znižanje železniških tarif, zlasti izvoznih. Po predlogih tarifnega odbora je treba predvsem znižati tarife za izvoz našega žita, s posebnim ozirom na naše pomorske luke. Nadalje se predlaga 25-odstotno znižanje izvozne tarife za etuvirane slive ter 20-odstotno znižanje izvozne tarife za jabolka, hruške in grozdje. Priporoča se tudi znižanje izvoznih tarif za druge poljske pridelke. Nadalje je po mnenju tarifnega odbora potrebno vsaj 60-odstotno znižanje izvozne tarife za meso in primerno znižanje izvoznih tarif za moko, špirit, mlečne proizvode, vino, drva in razni les, za pletarske izdelke, za premog, baker, svinec in cink.

= **Delno znižanje obrestne mere za vloge v Zagrebu.** Zagrebške banke so, kakor znano, že 1. junija t. l. znižale obrestno mero za vloge na knjižice na 5.5%, za kontokorentne vloge na 5% in za vezane vloge do največ 7%. Ta nižja obrestna mera je bila takrat uveljavljena le za nove vloge. Sedaj pa je kartel zagrebških bank izenačil razliko med obrestno mero za stare in nove vloge. Obrestna mera za stare nevezane vloge na knjižice se s 1. novembrom zniža za 0.5% in znaša sedaj enotno 5.5%. Za vezane vloge pa se obrestna mera zniža pri starih vlogah za 1%, pri novih ap za 0.5%, tako da znaša od 1. novembra naprej enotno do največ 6½%. Obrestna mera zagrebških bank je sedaj skoro izenačena z obrestno mero slovenskih denarnih zavodov, le da se za nevezane vloge na knjižice plača v Zagrebu 0.5% več, dočim je za kontokorentne vloge in vezane vloge obrestna mera enaka.

= **Generalna revizija avstrijske carinske tarife.** Kakor znano, se že nekaj mesecev vršijo v Avstriji priprave za generalno revizijo avstrijske carinske tarife, ki jih vodi za agrarne pozicije kmetijsko ministrstvo in za industrijske pozicije trgovinsko ministrstvo v zvezi z trgovskimi zbornicami. Že v poletju se je glede revizije postavilo načelo, da je treba v tehničnem pogledu carinsko tarifo sestaviti po francoskem vzoru in jo deliti na tri tarife, na bojno tarifo, pogodbeno tarifo in minimalno tarifo. V zadnjem času pa se čujejo dvomi o možnosti izvedbe tega načrta in nikakor ni sigurno, da bo prišlo do tega diferenciranja tarife. Zaradi nasprotujočih interesov raznih produkcijskih panog delo le počasi napreduje in tudi zbornice niso mogle še predložiti trgovinskemu ministrstvu končnih predlogov. Povsod se kažejo tendence po novem povišanju carinske zaščite in bo do znižanja carin prišlo najbrž le v onih redkih primerih, kjer je dosedanja zaščita očitno previsoka. V pogledu agrarnih pozicij bo delo lažje, ker je agrarcem že v mnogih ozirih uspelo doseči povišanje carin. Novo povišanje agrarnih carin pa je pričakovati za vino, sadje in živino.

= **Novo povečanje zlatega zaklada Francoske banke.** Iz Pariza poročajo, da se je zlati zaklad Francoske banke po pravkar objavljenem izkazu od 22. t. m. samo v tretji četrtini oktobra povečal za ogromno vsoto 1119 milijonov frankov ali skoro 2 in pol milijarde Din. Zlasti zaklad Francoske banke je s tem dosegel 50.6 milijarde frankov, kar odgovarja v naši valuti vsoti 112 milijardam Din.

= **Večerni tečaj in dnevna posvetovalnica za avtogensko varenje.** Zavod za pospeševanje obrti Zbornice za TOI priredi od ponedeljka 27. t. m. do petka 31. t. m. specijalen pouk in praktično vežbanje o najnovejšem načinu in v kompliciranejših primerih varenja za mojstre, preddelavce in pomočnike, ki so v varenju že nekoliko izvežbani. Na željo interesentov se bosta pouk in vežbanje vršila tako, da bo **poedincem na razpolago instruktor inženjer in varilni mojster celodnevno od 8.—12. in od 3.—6. ure v livarni Tehniške srednje šole.** Ako se prijavi večje število interesentov do ponedeljka 27. t. m. najkasneje do 9. ure zjutraj v varilnici, se priredi za dotičnike še poseben **večerni pouk in vežbanje istotam od 20. do 22. ure.** S tem bo ustreženo tudi onim, ki so čez dan zadržani radi prezaposlenosti.

= **Oddaja pleskanja železnih mostov** se bo vršila potom ofertalne licitacije 10. novembra pri direkciji državnih železnic v Zagrebu. (Oglas in pogoji so interesentom na vpogled v Zbornici za TOI.)

= **Prodaja lesa.** Direkcija šum v Ljubljani sprejema do 6. novembra pismene ponudbe glede prodaje lesa in mehkih drv. (Oglas in pogoji so na vpogled v Zbornici za TOI.)

= **Dobave.** Prometno-komercijelni oddelek direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 29. t. m. ponudbe glede dobave 370 komadov nalučnikov in 115 komadov spiralnih svedrov; strojni oddelek do 29. t. m. ponudbe glede dobave decimalnih tehtnic in utežov; gradbeni oddelek pa do 31. t. m. ponudbe glede dobave 250 pričvrstilnih prešč, 200 vijakov in 150 vijakovih priležkov za vodilne tračnice. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih). — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 30. t. m. ponudbe glede dobave pliinskih cevi in 1 oficirskega sedla. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 3. novembra ponudbe glede dobave nosilcev, železa, vijakov, pločevine ter glede dobave 5000 kg strojnega olja. Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 5. novembra ponudbe glede dobave 100 kg salmiakove soli, 500 komadov smirkovega platna, gumijastih plošč in laka. Direkcija državnega rudnika Zabukovca pri Celju sprejema do 6. novembra ponudbe glede dobave 4000 kg bukovega oglja. Dne 6. novembra se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Subotici ofertna licitacija glede dobave 6500 kg dekstrina; pri direkciji državnih železnic v Sarajevu pa glede dobave stekla. (Predmetni oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI.) Dne 6. t. m. se bo vršila pri računsko - ekonomskem oddelku Ministrstva za gradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave 2500 komadov vrat za pismonoše. (Oglas je na vpogled v Zbornici za TOI, pogoji pa pri istem oddelku.)

BORZE

24. oktobra.

Na ljubljanski borzi je bil danes devizni promet srednji. Največ potrebe je bilo v devizah Curih in Praga. Tečaji deviz so ostali z malimi izjemami povsem nespremenjeni.

Na zagrebškem efektnem tržišču je Vojna škoda danes pri slabem zanimanju obdržala prilično neizpremenjene tečaje. Zaključena je bila samo za aranžma po 429.50. Promet v 7 odstotnem Blairovem posojilu je nadalje živahen in je prišlo do zaključkov po 81.50 do 82.50; 8 odstotno Blairovo posojilo pa je pri tečaju 91 do 92.50 ostalo brez prometa. Bančne vrednote so dalje zanemarjene in je bil zabeležen promet samo v Jugobanki po 79 in v Trgovinski po 56. Med industrijskimi vrednotami se je Trboveljska za malenkost okrepila in je prišlo do več zaključkov po 360 do 370. V ostalem je bil promet samo še v Dravi 235, v Danici po 100 in v Gutmanu po 130.

Devize in valute

Ljubljana: Amsterdam 22.73, Berlin 13.425—13.455 (13.444), Bruselj 7.8086, Budimp 9.885, Curih 1094.4—1097.4 (1095.5), Dunaj 794.68 — 797.68 (796.18), London 274.20, Newyork 56.32, Pariz 221.43, Praga 166.95—167.75 (167.35), Trst 294.25—296.25 (295.25).

Zagreb. Devize: Amsterdam 22.68—22.74, Dunaj 794.68—797.68, Berlin 13.4250—13.4550, Bruselj 786.86, Budimpešta 987—990, London 273.80—274.60, Milan 294.3362—296.3362, Newyork ček 56.22—56.42, Pariz 220.43—222.43, Praga 166.95—167.75, Zürich 1094.40—1097.40.

Curih. Zagreb 9.1275, Pariz 20.2075, London 25.02125, Newyork 514.90, Bruselj 71.80, Milan 26.96, Madrid 54.40, Amsterdam 207.3250, Berlin 122.64, Dunaj 72.61, Sofija 3.73, Praga 15.27, Varšava 57.70, Budimpešta 90.20, Bukarešta 3.06.

Dunaj: Beograd 12.555—12.595, Berlin 168.72—169.22, London 34.41—34.51, Milan 37.0675—37.1675, Newyork 707.85—710.35, Praga 20.99875—21.07875, Curih 137.51 do 138.01; dinarji 12.525—12.585.

Efekti

Ljubljana. 8% Blair 93 bl., 7% Blair 83.50 bl., Celjska 160 den, Ljubljanska kreditna 122 den., Prašteđiona 925 den., Kreditni zavod 170—186, Vevče 124 den., Ruše 280—300.

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda aranžma 429.50—431, za december 430—431, investicijsko 88.25 bl., agrarne 51.75 den., 8% Blair 91—92.50, 7% Blair 81.75—82, 7% Drž. hip. banka 80.50—81.50, 6% 72—74, bančne vrednote: Prašteđiona 923—926, Jugo 78.5 — 79.5, Union 191 — 192, Narodna 8000 — 8100, Srpska 189 bl., Zemaljska 129—131, Poljo 56—56.50, Ljublj. kreditna 122 den.; industrijske vrednote: Nar. šumska 25 denar, Našička 1100 den., Gutmann 120—125, Slaveks 54—60, Slavonija 400 den., Drava 232.50—236, Šećerana 298—310, Brod vagon 85—95, Vevče 124 den., Isis 42—50, Drava 398—400, Ingranska 560—620, Trbovlje 360—371.

Beograd. Vojna škoda 449.50—452.50, za december 454.50 zaklj., investicijsko 86—87.5 zaklj., 7% Blair 85.75 — 86, 7% Drž. hip. banka 81.75—82, Narodna 8000 zaklj.

Blagovna tržišča

LES

+ **Ljubljanska borza** (24. t. m.). Tendenca nespremenjena. Zaključkov ni bilo. Povpraševanje je za 3—4 vagone desk (smreka jelka, deb. polnih 19 mm, širina media 26/27 cm, po možnosti sama smreka, lahko končno, I. II. in 1 vagon 24 mm debelih).

ŽITO

+ **Ljubljanska borza.** (24. t. m.). Tendenca stalna. Zaključkov ni bilo. — Nudi se fco slovenska postaja, po mlevski tarifi in pri plačilu v 30 dneh): **pšenica:** baška, 80/81 kg po 215—217.50, 79/80 kg po 205—207.50, 78/79 kg po 190—192.50; **rž:** baška, 72 kg po 157.50—160; **ječmen:** baški, ozimni, 66/67 kg po 170—172.50, **koruza:** baška stara po 162.50—165, okrogla za mletev po 185—187.50, nova umetno sušena po 150—152.50 pri navadni voznini po 155—157.50), nova času primerno suha po 127.50—130; **moka:** »0« po 350—355.

+ **Novosadska blagovna borza** (24. t. m.) Tendenca nespremenjena. — Promet: 17 vagonov pšenice, 1 vagon ječmena, 19 vag. koruze in 8 vagonov moke. — **Pšenica:** baška 79/80 kg 140—145; baška, Tisa, šlep 79/80 kg 150—152.5, gornjebaška, 79/80 kg 152.5 — 155, banaška, Tisa, šlep, 79/80 kg 145 — 147.5, gornjebanaška, 79/80 147.5 do 150; sremska, slavonska, 78 kg 132.5 — 135, **Oves:** baški in sremski 132.5 — 135 **ječmen:** baški in sremski, 63/64 kg 107.5 do 112, **Koruza:** baška in sremska 107.5—110; banaška 102.5 — 105; baška in sremska nova 70 — 75, za december - januar 77.5 do 82.5; za marc - maj 97.50 — 100 — **Moka:** baška »0gg« in »0gg« 207.5 do 277.5, »2« 240 — 250; »5« 207.5 — 217.5, »6« 165 — 175, »7« 112.5 — 117.5; »8« 82.5 do 87.5 **Otrobi:** baški in banaški 65 — 70, **Fižol:** sremski 290 — 300.

+ **Somborska blagovna borza** (24. t. m.). Tendenca nespremenjena. Promet 406 vag. **Pšenica:** baška, potiska, 80 kg 147.5—152.5, okolica Sombor, 78 kg 130—135 gornjebaška, 79/80 kg 147.5—152.5, sremska, 78 kg 132.50—137.50; banaška, 79 kg 140—145, **Oves:** baški 135—140; sremski 125—130, **Rž:** baška 110—115, **Ječmen:** sremski, 65 kg 100—105 **Koruza:** baška 105—110, baška Dunav 92.50—97.50, **Moka:** baška »0« in »00« 260—270; »2« 230—240; »5« 200—205« »6« 165—175, **Fižol:** baški uzančni 265—275.

+ **Budimpeštanska terminska borza** (24. t. m.). Tendenca za pšenico čvrsta, v ostalem slabša. Promet majhen. **Pšenica:** za oktober 15—15.01, za marc 16.10—16.11, za maj 16.40—16.41; **rž:** za oktober 7.99—8.00, za marc 9.28—9.30; **koruza:** za maj 12.40—12.42.

KULTURNI PREGLED

Še k novemu programu „Tiskovne zadruge“

Čemu „Zbirke mojstrov?“

Med današnjimi čitatelji — pri čemer mislimo njih najširše plasti — je razširjen predsodek, da je treba čitati samo najnovejše leposlovce, ker stari avtorji nimajo sodobnemu človeku nič več povedati. To mnenje je treba vsekako korigirati; zdi se, da je nastalo pod vplivom modnih literarnih gesel. Samo človeka, ki uprav hlasta po novostih in novih dražilih, morejo zadovoljiti ona modna gesla v književnosti. Prav in potrebno je, da čitamo sodobna dela, ki nam razodevajo obličje naših dni, vendar ni dobro, če naredimo iz tega vodilno načelo in enostransko odklanjamo vse, kar je »starega«. Moder čitatelj, ki išče v knjigi več nego lagodno zabavo, ki išče življenskega spoznanja in plemenitega notranjega uživanja, kakor nam ga nudi vsaka, torej tudi literarna umetnina, se bo vedno znova vračal k starim pisateljem. Ljubitelji finega vina vedo, da žlahtna kapljica s starostjo pridobiva vrednost in da nezavrelí mošt ni baš najokusnejša pijača. Nekdo edličen mož je dejal: Držim se načela, da čitam znanstvene knjige le od najnovejših avtorjev, pri leposlovnih pa se nikdar ne prenaglim: knjiga, ki ne preživi niti enega desetletja, nima vstopa v mojo knjižnico! — Tudi to, kajpak, ne more biti absolutno načelo; izkušen čitatelj, ki zna dobro knjigo *uživati*, se bo pri izbiri knjig držal srednje poti, t. j. združeval bo staro z novim in bo izbiral predvsem po kakovosti.

Pisatelji se razlikujejo med seboj po kvalitetah: knjige so predvsem ali dobro ali slabo napisane; šele v drugi vrsti se oziramo na njih tendenco, moralno plat i. dr. Dober pisatelj se ni nikdar ponižal v pohujševalca, v pornografa, četudi piše o kočljivih rečeh, kakor n. pr. Balzac v »Okroglih povestih« (Contes doalatiques). Tendenca (svetovni nazor, idejna vsebina, socialna usmerjenost) je pri njem vedno v skladu z umetniško, s formalno stranjo spisa. Zato govorimo o *mojstrih*. Njih dela so vzlic temu, da se literarne oblike izpreminjajo, kakor se izpreminjajo vse življenske forme, tudi po stoletjih takšna, da zadoščajo čitateljevo potrebo umetniškega uživanja. Omenjamo n. pr. Cervantesa, Shakespearea, Rabelaisa, Molieresja, Puškina, Gogolja, Balzaca, Tolstega in druge. Inteligenten in izbirčen čitatelj ne bo mogel nikdar pogrešati spisov velikih mojstrov; oni, ki hoče imeti z literaturo tisti užitek, ki ga ne more nadomestiti nič drugega na svetu, si mora vzgojiti in oplemenititi okus na teh nesmrtnih dokumentih človeškega genija. Niso samo najboljša šola dobrega sloga ali tehnike pripovedovanja, marveč so tudi sicer še vedno živi: vodilne ideje in prevlačujoče strasti so v nas prav tako žive, kakor n. pr. v mnogih Balzacovih junakih. Nič ni zanimivejšega nego opazovati notranjo podobo samega sebe v motnem zrcalu preteklih časov, iskati in odkrivati sebe, svoj čas in današnje na videz nove probleme pod patino starih del, kjer teče pravir večnočloveškega.

*

Poleg zbirke »Sodobni roman« je Tiskovna zadruga« v svojem novem založniškem programu napovedala *»Zbirko mojstrov«*. Zgornje vrstice utegnejo čitatelju, čeprav le površno, razodeti nje namen in pomen. V razliko od dosedanje »Prevodne knjižnice« bo »Zbirka mojstrov« slonela na prevdarno izdelanem načrtu, in kar bo v nji izšlo, ne bo plod slučajnosti, marveč plod smotrene književne izbire (selekcije). Če že imamo Slovenci svojo prevodno književnost, katere obseg je zaradi našega majhnega kroga zelo omejen, tedaj je treba, da imamo najvažnejše, kar je dalo svetovno slovstvo, ne pa da polnimo trg s prevodi tretjevrstnih pisateljev, ki jih pri nas nihče ne potrebuje.

Odtod torej skrbna izbira in za več let v naprej določeni založniški program v izdajanju prevodov. »Zbirka mojstrov« naj nam pokaže nekatera najboljša in najzanimivejša dela mojstrskih pisateljev. Za prvo leto sta n. pr. izbrana Voltairejev »Candid« in Flaubertov roman »Salambo«. *Voltaire* je imel v 18. stoletju silen vpliv; njegovo ogromno delo je danes v marsičem mrtvo, toda roman »Candid« je umetnina, ki bo ostala večno eden izmed dokumentov prosvetljene dobe, ko sta prišla navskriž cerkvena avtoriteta in svobodni razum, ko je idejno dozorevala velika revolucija, ki od nje še danes vsi živimo. *Flaubertov* »Salambo« je drugo veliko delo slavnega avtorja »Gospe Bovarvjeve«: to je zgodovinski roman, čigar fantazija prekaša domišljijo modernega filmskega režiserja, čeprav je spisan na osnovi natančnega studija kartaške zgodovine. To je delo, ki opaja čitatelja že po svoji stilni dovršenosti.

V tej zbirki bo izšlo še mnogo biserov svetovnega slovstva, če se je bo krog slovenskih čitateljev trdno oklenil in ji omogočil materialen obstoj.

»Sodobni roman« in »Zbirka mojstrov« bosta dala na leto šest knjig neminljive vrednosti, ki bodo čitatelju veselje, naši hiši s književnimi policami pa ponos!

Petdesetletnica pisateljevanja Branislava Nušića

Minule dni je najpopularnejši srbski književnik Branislav Nušić v intimnem krogu proslavil 66 letnico življenja, ki je hkrati 50 letnica njegovega književnega dela. Potemtakem je Nušić zašel prav zgodaj v službo Muze: v osemdesetih letih je

že pridno sukal pero, l. 1886. so izšle njegove »Pripovetke jednoga kaplara« iz srpsko - bolgarskog rata«, pred dnevi pa so v Beogradu uprizorili njegovo najnovejše odrsko delo. Vmes med tem leži precej lepa kopica Nušićevih knjig: Tu so »Ramazanski večeri«, »Lističi iz požarevačkog zatvora«, »Deset priča«, pa znamenito »Opštinsko dete«, ki je preveden tudi v slovenščino, »Ben Akiba«, »Devetnajstopetnaesta«, opis srbski narodne žaloigre, ki je izšel pred leti tudi v »Jutru«, potem »Humoristična autobiografija«. Dalje so tu tu štiri knjige Nušićevih opisov Južne Srbije. Še obilnejše je Nušićevo gledališko delo: tu so komadi »Sumnjivo lice«, »Protekcija«, »Narodni poslanik«, »Običan čovek«, »Knez Ivo od Semberije«, »Pučina«, »Jesenja kiša« in mnogi drugi, med katerimi so tudi taki, ki sploh še niso bili natisnjeni.

Nušić je tudi pri Slovencih tako znan, da ni treba govoriti o pomenu, ki ga ima zlasti v dramatski književnosti Jugoslavije.. Po plodovitosti ga ni prekosil še noben jugoslovenski dramatik; njegov humor je postal v pravem pomenu besede popularen; izbrani Nušićevi spisi bi utegnili imeti tudi drugod kaj uspeha. Petdesetletnica pisateljevanja je tako redek in časten literarni jubilej, da bi nam vzbujalo spoštovanje tudi tedaj, če ne bi šlo za Nušića. Priljubljenemu Ben Akibi kličemo tudi mi: še na mnoga leta!

Dr. Henrik Tuma, „Pomen in razvoj alpinizma“

Naslov je točen, toda vse preskromen, da bi izrazil ves zmisel in vso vrednost te knjige, ki je poleg Badjurovih vodičev najtehtnejše delo v naši, ne prebogati alpinistični književnosti. In najbolj reprezentativno — ne samo radi svoje razkošne oblike, ki se očituje med drugim v dvanajstorici prekrasnih planinskih slik (prof. Ravnik, Planinšek, Škrlep, Kuraltova, Brisighelli), temveč in pred vsem radi svojega miselnega bogastva. Lahko bi dejal, da je Tuma v to delo položil samega sebe, kakor se polagajo pesniki in misleci v svoja dela; na 296 straneh je izpovedal pionir slovenskega alpinizma končni rezultat preko polstoletnega soživljanja z naravo tam, kjer je najmogočnejša in najbolj očitna v svojih pojavih, v svojih gorah. Za eno knjigo preobširen rezultat. Ni mogoče na 296. straneh podati izčrpno sliko o razvoju alpinizma, o njegovem odnosu do igre, dela, sporta in plesa, o njegovem odnosu do čustva prirode in umetnosti, do individua in znanosti in religije; to ne more biti poleg tega izčrpna apologija in filozofija alpinizma, učbenik njegove tehnike in — končno — bojevit pretres vseh nasprotnih mišljenj. Toda avtorju ne gre za takšno nemogočo izčrpnost na vse strani, gre mu za pobude na vse strani in kolikor podaja svoja osebna, konkluzivna mišljenja, jih zna stisniti v dve, tri skope stavke, ki ne potrebujejo po svoji jasnosti nobene obširnejše razlage.

Knjigo je posvetil avtor »naši stremeči mladini« in ta, ki je združena po svojih najboljših predstavnikih v »Turističnem klubu Skali« in ki razume njegovo neupogljivo borbenost in svežost kot del svoje mladosti, mu je knjigo založila. Jaz pa bi jo priporočil vsem stremečim ljudem in še tistim ki doslej niso stremeli, ker niso vedeli, kakšen zaklad mladega življenja, samozavesti in energije nam je skrit v naših gorah. Knjiga stane broširana 100 Din, vezana 120 Din in jo je dobiti po vseh knjigarnah, pri avtorju in pri »Skali«. Istočasno je ta izdala avtorjevo toponomastično karto skupine Triglav-Škrlatice v izmeri 1:37.500, ki izpolnjuje občutno vrzel v naši domači geografiji in ki stane samo 8 Din. K. K.

Zbornik znanstvenih razprav

Izdaja profesorski zbor juridične fakultete v Ljubljani. — VII. letnik 1929-30. Cena 48 Din.

V tako ozkem kulturnem krogu, kakor ga predstavljamo Slovenci, in ki ni niti bogat ne more strokovna pravniška literatura računati z obilnim odjemom. Kdor ima le nekaj vpogleda v znanstveni knjižni trg v Sloveniji, ve pretehtati, kakšni križi in težave čakajo še le znanstveni zbornik, predno najde del ali celo polovico tolikšo odjemalcev, kolikor šteje strani. Zbog tega pomeni kulturni čin trajne vrednosti, da pravna fakulteta ljubljanske univerze more po teh malo letih, kar obstoji, stopiti pred javnost že s sedmim letnikom svojega Zbornika. Ta prinaša v redakcijskem ogledu praktično novost, ki je vredna posnemanja: ob koncu vsake razprave je namreč še tolmač slovenskih besed, ki so srbskim ter hrvatskim čitateljem manj znane ali neznane, kar pomeni lep korak k pojugoslovenjenju znanstvenega prizadevanja.

Da je zanimiv in bogat, pove že prvo prelistanje. Zanimal bo teoretike in praktike, sodnike in odvetnike, upravnike, zgodovinarje in narodne gospodarje. Zgodovinarje utegne n. pr. posebno zanimati prispevek **Dr. M. Dolenca: Pravni institut »Klausel des allgemeinen Landschadenbundes« v slovenskih deželah.** Saj je kar neverjetno: izza 16. stoletja in prav globoko do 19. stoletja je ta važna, pa po svoji vnanjosti nekako čudno-skrivnostna pravna naprava bila v naših deželah doma, pa je padla tako korenito v pozabljenje, da je niti slovenskega imena ne vemo. Dolenčeva razprava prinaša bogato dokumentacijo in opisuje funkcijo te klavzule od njenega postanka pa do njenega prestanka. — Civilno pravo je zastopano po študiji prof. **dr. St. Lapajneta: Spori o osnovnih pojmih prava zastaranja.** Avtor prinaša bistroumno kritiko dosedanjega pojmovanja zastaranja: stremi po enotnem pojmu in logično-teoretični uceljenosti njegove vsebine ter podaja v zaključku svojo rešitev. Ta razprava bo vzbudila pri praktikih gotovo mnogo zanimanja, pa tudi teoretiki bodo morali pristopiti k reviziji svojega dosedanjega stališča — Prof. dr. **R. Kušej** obravnava v razpravi: **Katoliška cerkev in njeno pravo v povojni dobi** snov, o kateri je težko reči, ali je bolj delikatna ali bolj zamotana ali bolj aktualna, vsekakor pa ima vse tri lastnosti. Gre za praktično izvajanje novega cerkvenega zakonika, za splošna načela novega konkordatnega prava, kakor se je izobličilo v konkordatnih pogodbah poslednjih let, in za nekatere specielne materije cerkvenega prava. Jugoslavija bo prej ali slej morala svoje odnose do rimske stolice pogodbeno urediti. Kušejeva študija podaja posredno kažipot, kako bi se po dosedanjih izkustvih mogło najti sporazumljenje, ki bi za našo državo bilo najbolj ugodno. — Pravnim in kulturnim zgodovinarjem bo posebno ugajal prispevek prof. dr. **V. Korošca: Sistematika prve hetitske pravne zbirke.** Indogermanski narod Hetitov je vpadel l. 1758 pr. Kr. v Malo Azijo in ustvaril federativno organizirano velesilo, ki je osvajalno prodirala v Sirijo in babilonsko državo. L. 1906. so našli kraljevski arhiv tega naroda in v njem med drugim tudi celo pravno zbirko, cel zakonik, ki ni nič manj zanimiv kakor sloveči Hamurabijev kodeks. Koroščeva študija razmotriva vsebino in sistematiko tega zakonika. — Kriminaliste ter kriminalne politike bo zanimala daljša razprava **prof. A. Maklecova o Osebnosti zločinca v modernem kazenskem pravu s posebnim ozirom na kazenski zakonik kraljevine Jugoslavije,** v kateri srečno združuje pravno teorijo s socialno psihologijo in kulturno zgodovino. Navzlic temu, da je učena, je je dikcija te razprave tako nazorno gladka, da jo brez težav in s pridom čita lahko tudi vsak nestrokovnjak. Saj podaja prav za prav kos kulturne zgodovine, motreno z zrelišča specialne strokovne vede. — Dve razpravi prinašata gospodarsko vsebino. **dr. A. Bilimović** govori o **Racionalizaciji gospodarstva.** O racijonalizaciji se v zadnjih letih tudi pri nas govori, pa boš našel malokoga, ki bi vedel o nji kaj več, nego more beseda sama povedati. Iz Bilimovićeve razprave se vidi, kako kompliciran in mnogostranski je ta problem in kako obsežnega študija zahteva. Avtor nam podrobno ter sistematično razloži svojstvo racijonalizacije, pokaže njene cilje in naznači tudi meje, do katerih more iti. On navaja tudi obširno literaturo ter prikazuje poleg racionalizacije posameznih podjetij še medgospodarsko racijonalizacijo. — Prispevek **A. Ogrisa: Delniške družbe dravske banovine v desetletju 1919—1928** je statističnega značaja. Podaja zanimiv kos naše gospodarske zgodovine poslednjega desetletja. Iz analize industrijskega podjemanja in poslovanja se podajajo sami od sebe vidiki, s katerih nam bo usmeriti industrijsko politiko.

Lepemu zborniku želimo mnogo čitalcev in odjemalcev. —Ri—

Zagrebško pismo

Gledališče, koncerti, gostovanje in balet.

Zagreb, 24. oktobra.

Teden, ki je poln dogodkov. Predvsem smo imeli gostovanje znane nemške umetnice **Gizele Werbezirk**, ki je s svojo družino priredila v Narodnem gledališču tri predstave. Njeno gostovanje je do neke mere razočaralo: vendarle smo pričakovali več umetniškega stremljenja in manj očividnega prizadevanja, da se komika poniža na nivo kabaretske umetnosti. V slednjem oziru je Gizela Werbezirk uspela; občinstvo se je zabavalo in smeha je bilo na pretek. To pa je bila edina pozitivna stran njenega gostovanja. Vsa zagrebška kritika je obsodila ta nastop, ki nikakor ni šel v zlati okvir našega Narodnega gledališča. Tudi obisk ni bil takšen, kakršnega je morda kdo pričakoval. Kritika je poudarjala, da je naš ansambl v umetniškem oziru boljši in da naši posamezni umetniki daleč nadkriljujejo goste. Še več, kritik Josip Horvat (»Jutarnji list«) je v svojem poročilu naglasil, da se naša nedavno umrla umetnica Fanika Haimanova lahko mirno postavi ob bok tudi sami Gizeli Werbezirk. Žal da smo tudi tokrat prepozno spoznali, kako veliko umetnico smo izgubili v nepozabni Haimanici.

Gostovanje plesalke **Jelisavete Nikolske, Andreja Drozdova** in senora **Bonifacija** ni zapustilo nikakšnega posebno znatnega umetniškega vtiska. Vsekako je Nikolska zelo trenirana plesalka z znatno tehniko, — in to je vse. Umetniški okus, invencija in ritmični čut daleč zaostajajo za onim, kar so nam na tem področju že nudili v Zagrebu. Samo v enem plesu ji je bilo uspelo, da je dosegla pravi in čisti umetniški učinek.

PETRUŠKA.

S črnim kalpakom na rusi glavi
se zaganjal je v ljubitelje ente.
S čepico prijateljček »ta pravi«
je v odmevih zbral vse — skromnejše talente.
Peen.

Andrej Drozdov takisto ni izrazita umetniška osebnost; ima samo idealno lepo kultivirano telo; lepota, ki nas pri moških preseneča. Španec Bonifacij je nekako najbolj ustaljena umetniška natura med omenjenimi plesalci; čeprav tudi on ni izredno močan, je vendar vsaj invencijozen. Tudi ta plesni večer je imel po večini varijetetski značaj. Orkester je dirigiral Oskar Jozefović.

V Glazbenem zavodu se pripravljajo zanimive prireditve. Znani zagrebški muzikolog gosp. dr. **Dragan Plamenac** je napovedal šest večerov **zgodovinske glasbe**, vse z uvodnimi besedami. Iz programa posnemamo, da so na vrsti komorna glasba baroka v Nemčiji, Italiji, Franciji, dalje italijanska in francoska opera 17. stoletja, Johan Ockeghem, Monteverdi, Rossi itd. Ker so ti večeri zelo značilni in poučni, bomo o njih ob drugi priliki sporočili kaj več. Naglašamo samo, da je Dragan Plamenac našel v nekaterih zagrebških umetnikih izvrstne sotrudnike in pri upravi »Hrvatskega glazbenega zavoda« izdatno razumevanje in pomoč. Brez tega takšne prireditve ne bi bilo mogoče.

Zagrebška filharmonija je že začela svojo letošnjo sezono ter je priredila svoj prvi koncert. Ta prireditev je imela popoln umetniški, pa tudi materijalni uspeh. Dvorana je bila polna. Z zadovoljstvom ugotavljamo, da je občinstvo ohranilo zanimanje vsaj za ta naš edini filharmonični orkester. Filharmonija je dolgo časa iskala primernih prostorov za svoje koncerte in je po raznih poizkusih v zagreških dvoranah naposled odkrila v dvorani kina »Europa Palace« ustrezajoče mesto, ki se odlikuje tudi po dobri akustiki. Program prvega koncerta je bil sestavljen tako-le: Brahms, četrta simfonija v E-molu, op. 98; Papandopolo »Previranje«, simfonična slika; Musorgski, »Slike z razstave«, v instrumentaciji Moricea Ravela. Vsa dela so bila izvedena odlično in s pravim umetniškim zanosom. Orkester je odlikovalo plemenito muziciranje, lepi in sočni zvoki ter homogena ubranost. Dirigiral je Krešimir Baranović, ki je s svojo inteligentno interpretacijo dosegel posebno velik uspeh. Zlasti mu moramo šteti v zasluge, da je naštudiral delo mladega in zelo nadarjenega domačega skladatelja Borisa Papandopula. Ta mladi skladatelj ima presenetljivo tehniko kompozicije in instrumentacije, ki za sedaj nadkriljuje njegovo invencijo. Vzlic vsemu je njegov talent tako močan in izrazit, da mu ga moramo priznati s spoštovanjem in najglobjim kritičnim prepričanjem. Papandopolo je star šele 24 let, pa je že spisal vrsto velikih del, med njimi tudi odrsko pantomimo »Zlato«, ki jo je lani izvajalo zagrebško gledališče. Vsekako je pojav Borisa Papandopola med našim mladim skladateljskim rodom docela edinstven. Žiga Hirschler.

Iz svetovne književnosti

Duh bodoče Nemčije v zrcalu nove književnosti

Pavel Winter skuša v svojem pregledu najmlajšega nemškega pesništva (»Rozpravy Aventina«, Praga, 3./4. oktober 1930) dati nekako sintezo svojega premotrivanja in odgovoriti na vprašanje: Kakšen je duševni boj za bodočo Nemčijo, kakšna je borba za ustvaritev jutrišnjega, danes vznikajočega nemškega »Weltbild«?

V svojem premotrivanju nemške poezije — pravi omenjeni pisec — smo nekajkrat omenili »Enthumanisierung der Kunst« Ta skrivnostna formula gre danes šepetaje od ust do ust, jutri pa bo dernier cri na čajankah malo zaposlenih nemških dam. Pojmi o tem, kaj pomeni odčlovečenje umetnosti, so sila različni. Nekateri mislijo s to besedo: stroj, drugi: aussermenschlich - kosmische Rhytmen; tretji zopet: pokrajino. Vsi skupaj pa zanikujejo Werflove besede »Die Welt fängt im Menschen an«, takisto je vsem najmlajšim pisateljem skupno zanikavanje besed drugega pesnika, ki so bile tolikanj priljubljene celemu stoletju: »Höchstes Glück der Erdenkinder ist nur die Persönlichkeit«. Tem najmlajšim je skupna vera, da človek in posameznik ne moreta biti zadnje merilo umetnosti, ne moreta veljati kot spoznanje. Ekspresionistom očitajo, da je njihovo delo otopelo v humanih in političnih smotrih, da so si podtaknili humanitarne in etične vzore ter so tako pozaredili pravo podlago ekspresionizma, nadomestivši pesniški patos z etosom. Strastneje nego kdaj poprej se oznanja prepričanje, da je umetnik medij kozmičnih glasov; da je največji nefas, ki si ga lahko pesnik dovoli, to, da kult bogov, kult prasile nadomešča s humanitarno - etično izpovedjo! Takšni glasovi se slišijo v dobi »nove stvarnosti«, v dobi »Gebrauchslyrik«, »Gebrauchsmusik«, »Gebrauchspoesie«. Torej bujnejša in drznejša romantika nego kdaj poprej!

V posebno nemilost je pri mnogih zašel duh. Nekateri pravijo, da je duh v umetnosti samo izmišljotina buržoazije, dočim drugi vidijo v njem izmišljotino Židov in Sokrata: tako sta torej Marx in Heraklit prišla v kaj čudno soseščino. Majhen, toda nič manj pomemben je krog pesnikov in dušeslovcev, ki kličejo po »življenskem« verstvu, ki bodi usmerjeno umetniško, ne pa etično. Ta pokret se zbira okrog Ludwiga Klagesa; nima nič skupnega z antisemitizmom, a vse z antijudaizmom. (Za uvod v to mišljenje dobro rabi sicer slabo spisani Kampf um Odilienberg E. Ebermayerja.) To gibanje pa je bilo doslej uspešnejše v psihologiji nego v poeziji.

V bistvu vse to niso novi problemi, kakor bi kdo sklepal po njihovi čudno našopirjeni zmodernizirani besedni vnanjosti. Gre marveč za zelo stara vprašanja. Današnje borbe očitujejo naliko s problematiko predklasične Nemčije. Kakor nekoč, iščejo mladi Nemci tudi danes potrditve in okrepitve v zamejskem svetu. Kakor je v literarnih bojih 18 stoletja zmagal Lessing, ko je povzdignil Shakespeareja proti Voltaireju, tako se danes del mladega književnega rodu sklicuje proti sodobnemu francoskemu moralizmu na Hamsuna in Lawrencea. Vzlic temu ni moči prezreti znakov, ki kažejo na to, da bo izsledek današnjih borb drugačen nego za Lessingovih dni in da se **bo Nemčija za neko dobo duševno tesneje zbližala s Francijo nego z Anglijo** in severnimi deželami, ki so ji rasno bližje.

Mlado pokolenje nadaljuje sedaj razgovore s starejšim. Doslej se je tujemu izogibala, ljubosumno varujoč videz svoje samostojnosti. Sedaj so celo med najmlajšimi spoznali resnejši pesniki, da je treba razčistiti odnos s starejšim literarnim rodom.

V glavnem razločujemo v Nemčiji tri duhovno vplivne skupine. Tri kozme duha, h katerim mladi čutijo privlačnost ali odbojnost. Predvsem je tu misliti socijalizem Martina Bubra. Potem novi — individualistično pobarvani — prosvetljeni humanizem poznega Thomasa Manna. Dalje je tu množica popolnoma se razhajajočih Nietzscheejevih apostolov, ki zožujejo mnogolično in mnogoznačno Dionizovo oporoko, hoteč s takšnim tolmačenjem še bolj poudariti njegovo silo. V tej vrsti stoje Ortega y Gasset (ki, čeprav Španec, neposredno vpliva na nemške kulturne sloje), Max Scheler, ki je umrl, preden je mogel končati novo zasnovani spis Anthropologie, ki naj bi bil pendant h Genealogie der Moral, stoje pesniki in filozofi kulture Stefan George, Ernst Bertram, Rudolf Paunwitz, Leopold Zigler, Spengler, Ludwig Klages.

Z vsemi temi je trčilo in z njimi razpravlja najmlajše literarno pokolenje. Izid tega obračuna bo določil duševno formo bodoče Nemčije. B—o.

Rumunski prevodi v Italiji

V rumunski književnosti — in morda v vsej njeni umetnosti — je dozorela nova smer romanske kulture. Tradicionalna vez z romanskim svetom, ki jo je poveličeval leta 1839. Jon Codru, se je razsula pod pritiskom novih sosednjih kultur. »Mati Roma in oče Traian« sta izgubila moč nad narodom onkraj Dunava, v njunem imenu je razširila svoj vpliv moderna Francija. Poleg nje pa prodira duh slovanske kulture. Zato ni čudno, da rumunska literatura ne skriva sledi novih življenskih sil in zvez — posebno z rusko.

Isto dokazujejo pripovedna dela njenih sedanjih tvorcev, ki jih po načrtu prevajajo v italijanščino. Delo vodi Rumun Claudi Isopescu, profesor rimske univerze. Doslej so izšle novele duhovnika **Jona Agarbiceanua,** dva romana **Livija Rebreanua,** povesti in novele **Cezarja Petrescua,** novele rajnkega **Jona Gornua** in nedavno umrlega **Jona Slavicija.** Laški kritik G. Lipparini prisoja največjo vrednost Slaviciju iz Transilvanije († 1925), ki je baje še najbolj ohranil svojo latinsko izvirnost, kar pač ni zadosten protidokaz na naše zgornje trditve o novem odklonu v rumunski kulturi.

Snov prevedenih del je močno nacionalna. Agarbiceanu opisuje v **»Dveh ljubeznih«** odločitev med ljubeznijo do madžarske grofice in ljubeznijo do domovine z zmago patriotizma. Pokrajina in ljudstvo bizantske vere sta v tej noveli živo združena. Zanimiva je tudi novela **Fefeleaga.**

Nič manjši domoljubnež ni Livij Rebreanu v svojem vojnem romanu. Njegovega brata so leta 1927. Madžari obesili kot veleizdajalca. Roman **»Gozd obešencev«** je apoteoza mučeništva. Avstro-ogrski državljan Bologa se je nacionalno prebudil, ko je prvič videl smrt češkega častnika-legijonarja. Kmalu poskuša beg k sovražnikom ,a se mu ponesreči in zadene ga ista kazen. Poleg junaka, njegove ljubezni in deklice Ilone, daje romanu posebno vrednost spretni opis avstrijske armade — pred razpadom. Proroško je opisana junakova smrt. V drugem romanu **»Cinleandra«,** ki mu je avtor dal ime po narodnem plesu, opisuje patološki slučaj, kakor radi pišejo ruski realisti. Tu se ob ljubezni med bogatašem in kmečko deklico zrcalita dva svetova, jasnejše pač višja družba, kar je avtor psihološko spretno podal in sicer v veliko začudenje vseh onih bralcev, ki ne poznajo divjosti aristokratskih instinktov.

Kako priljubljena snov je blaznost, si lahko predstavimo tudi po prečitanem romanu **»Fantastična simfonija«.** Cezar Petrescu analizira miselni razvoj fiksne ideje v profesorju jezikoslovja. Nihče bi učenjaka ne prištel k blaznežem. — Isti avtor se je še bolje predstavil z novelami **»Človek sanj«.** Predvsem je Petrescu slikar pokrajine, umetnik, ki ustvarja iz vaškega življenja. Najljubši so mu kmečki in sploh srednji ljudje, brez ironije, z grenkobo opisuje njihovo bedo. »Truden in dober sem se vrnil v leseno bajto, kjer so okenca polna geanij, pod krošnjo starega oreha, ki sem v njegovi senci nekoč tudi jaz sanjal o zmagi nad svetom.«

Med pisatelji, ki so v tem stoletju umrli, je bil gotovo najznamenitejši kritik, romanopisec in novelist Jon Gornu, ki ga predstavljajo v prevodu novele **»Azurni princ«.** Toda novelice kažejo komaj del pisateljeve moči. Srečnejši je s prevodom Jon Slavici. Po profesorjevi sodbi je njegova novela **»Mlin sreče«** najpopolnejše delo v rumunski književnosti. Po širini je novela že bližja romanu in sicer sorodna italijanskim. Kritiki ga primerjajo Vergi in Deleddi. Novela se dogaja v divji pokrajini v hostah in na bregovih, med kmeti, pastirji in roparji. Slavici je umrl leta 1925. in je, kakor znano, v Rumuniji jako priljubljen pisec.

Splošno smemo po teh prevedenih delih soditi le samostojnost, svojevrstnost nove rumunske proze. Duša opisanega ljudstva se razkriva s svojo nagonsko pristnostjo, nemirna in še nekoliko divja, v borbi med starim patriarhalnim redom in sodobno civilizacijo, ki prodira z zahoda, živi prirodno silno, nacionalno zavestno pa le v Transilvaniji. Tudi v tem oziru je torej nova rumunska proza resničnosti zvesto zrcalo. I. G.

Tehnični del rubrike urejuje avtotehnični oddelek Vacuum Oil Company. d. d.

Volan bo spet na desni strani!

O tem nas je prepičal letošnji pariški salon. Velika večina francoskih vozov ga ima že na desni strani in tudi nemška ter celo ameriška industrija kažeta to tendenco. Oni konstrukterji, ki so svojčas zahtevali preselitev na levo stran, se spokorno vračajo k pristašem desnice. V Ameriki, ki je bila vsa levičarska in ki je prav za prav prinesla levo modo, že resno diskutirajo o tem, kako bi prestavili volan na desno stran. V Italiji so se na poziv italijanskega avtomobilskega kluba skoro vsi avtomobilisti izjavili za desno stran. Samo Angležem se ni treba pečati s prehodom na desno: njihov konservativizem je bil tako velik, da sploh niso prišli od desne strani na levo in postavljajo še danes volane na desno; zato pri njih problem prehoda od leve strani na desno sploh ne obstoji.

Glavni dokazi za levo stran so bili v prvi vrsti konstrukcijskega značaja. Če je volan na levi, je njegova prednost pri modernih vozilih, ki so večinoma zaprta, ta, da so pretikala in zavore znotraj na desni strani poleg vozača in da jih šofer premika z desno roko. Razen tega je taka konstrukcija tudi cenejša. Ljudje so navajeni na desno roko ter je upravljanje na ta način lažje in udobnejše. Drugi dokaz v prilog leve strani bi pa bil ta, da je gostu na ta način omogočeno vstopati s trotoarja (potem mora pa šofer vstopati s ceste!).

Razlogi, ki govore proti levi strani, pa se ozirajo na prometno varnost in na udobno upravljanje z volanom med vožnjo. Strokovnjaki so prišli do tega, da so se gotove vrste nesreč pomnožile zaradi tega, ker se je število volanov na levi strani povečalo.

Avtomobili, ki imajo volan na levi, silijo vedno bolj proti sredini ceste kot ob trotoar. Zakaj? Upravljač ne more na desni strani natanko videti vsakega jarka, drevesa, smetišča in druge zapreke in se zato čuti bolj varnega čim bolj je oddaljen od roba ceste proti sredini. To velja predvsem za tovorne avtomobile in velike omnibuse. Do tu bi že šlo; nezgode pa nastanejo, kadar hoče vozač prehiteti drugega. Zdi se na prvi pogled — in pristaši leve strani uporabljajo to kot dokaz, — da šofer, ki sedi na levi strani, lažje vidi, ali je cesta prazna in lažje prehiti. Temu pa ni tako; to velja samo za trenutek, v katerem se vozač odloči, da bo prehitel. Med prehitevanjem samim pa se vozači navadno zmotijo, ker ne sede na desni strani in ne presodijo pravilno, ali je dovolj prostora med obema voziloma. Čim hitreje vozijo, tem lažje se prevarijo.

Zdi se, da bodo tehnični razlogi, ki govore za levo stran, kmalu odpadli, ker je tendenca modernih tipov spraviti pretikala in celo zavore na volan. Pri dražjih tipih je to deloma že uvedeno in počasi bodo prišli tudi cenejši tipi na vrsto. Potem bodo varnostni razlogi, ki govore za desno stran, gotovo tako močni, da se bodo volani polagoma pri vseh tipih preselili na desno.

Spet nova konkurenca bencinu?

Problem motornega vozila je problem gospodarskega izkoriščanja energije, ki je nakopičena v pogonskem materialu. V kilogram bencina je položilo solnce 10.000 kalorij, od katerih se pa v motornem vozilu izkoristi največ samo 25 do 30%. Znanost se trudi že leta in leta, kako bi število teh odstotkov povišala. Posrečilo se je doseči gotovo povišanje pri večjem pritisku, pri večji kompresiji. To ve danes že vsak vozač, ki ima moderno motorno kolo. Toda od procenta do procenta je težje povišati koristni učinek. To zahteva ogromno strokovno znanje in veliko detajlnega dela.

Svet se seveda ne more zadovoljiti s tem, da bi čakal, kdaj se bo posrečilo bencin bolj ekonomično izkoriščati. Po drugi strani se pa hočejo države, ki nimajo petrolejskih vrelcev doma, iz gospodarskih in vojaških razlogov rešiti importa bencina. Tako vidimo že desetletja bolj ali manj srečne poizkuse, kako bi se dal bencin nadomestiti s kakšnim drugim pogonskim sredstvom.

V naši rubriki smo že neštetokrat omenili razne poizkuse v to svrho. Danes naj pride na vrsto d u š i k, ki mu pripisujejo v tem smislu po našem mnenju večjo važnost, kakor jo pa zasluži.

Vprašanje je, ali more dušik ali katera njegovih spojin, ki se da lahko pridobivati, zgoreti slično kakor bencin, da oddaja energijo.

Dušik sam pač lahko zgori v prisotnosti kisika kakor bencin. Toda tukaj je velika razlika, ki je usodna za dušik. Dočim bencin pri gorenju oddaja velike množine energije, ki jo praktično porabljamo za pogon motornih vozil, dušik nasprotno p o r a b i ogromno množino toplote, da more zgoreti. Zato dušik pri gorenju ne more opravljati nikakega dela, ampak nasprotno sam porabi veliko dela, oziroma energije, da sploh more zgoreti. Kot konkurent bencinu je torej izključen, kar moramo radi ali neradi z obžalovanjem konstatirati. Sicer bi se vozili zastonj, ker ga imamo v zraku kolikor ga kdo hoče.

Drugače je z amonijakom, ki je spojina dušika z vodikom. Amonijaka imamo v znatni količini v premogu, iz katerega ga pridobivajo že desetletja v svrho proizvajanja umetnih gnojil. V industriji umetnih gnojil se rabi amonijak v precejšnjem obsegu celo kot izvor enegije, z drugimi besedami, kot pogonsko sredstvo. Da se da namreč amonijak spremeniti v gnojilo, ki vsebuje soliter, ga je treba sežgati, pri čemer ujemajo pri zgorenju nastale pline kot dragocene rekacijske produkte. To toploto izkoriščajo v vsaki moderni tovarni umetnih gnojil za dobivanje pare.

Pač ne bi bilo nemogoče rabiti amonijak kot pogonsko sredstvo v posebno za to konstruiranih motorjih. Vprašanje je samo, ali bi bilo to ekonomično — ne v motorju, ampak v gospodarstvu sploh. Plini, ki nastajajo pri gorenju amonijaka, vsebujejo dragocene dušikove okside, ki jih rabijo pri proizvaajnju umetnih gnojil in vrednost teh oksidov kot umetna gnojila je neprimerno večja kakor bi bila vrednost energije, ki je nastala pri gorenju. Če bi se dali v takem motorju ti plini nekako ujeti in shraniti, potem bi motor utegnil biti ekonomičen.

Slično je z amonijakom, ki ga umetno pridobivajo iz zraka; pri tem je treba pomisliti še to, da je energija, ki jo porabijo za njegovo pridobivanje, neprimerno večja, kakor pa energija, ki bi jo dajal amonijak v motorju.

Iz navedenih stavkov smo se lahko prepričali, da smo še daleč od tega, da bi se poceni vozili z energijo, ki bi jo dobivali iz zraka, in da bomo še precej časa navezani na bencin. Tvrdkam, ki se bavijo z izdelovanjem bencina, in posestnikom bencinskih črpalk se torej še ni treba bati nobenih konkurentov! Te vrstice smo priobčili samo zato, ker razno časopisje vsak dan bega občinstvo z novimi iznajdbami, ki nimajo prav nič pomena za prakso, kakor smo videli v današnjem primeru.

Polet Kingsforda Smitha iz Londona v Avstralijo. Kingsford Smith, ki je potolkel dosedanji rekord v poletu iz Anglije v Avstralijo, je letel od 9. t. m. ob 5. zjutraj do 19. t. m. ob 1.45 popoldne. Dosedanji rekorder squadron-keader Bert Hinkler je rabil za polet 15 in pol dneva. Po prihodu v Avstralijo je poslal Kingsford Smith iz Port Darwina v London naslednji brzojav, ki nas bo gotovo zanimal: »Razen manjših del, ki so bila potrebna za dobro stanje aeroplana med poletom, ni bilo treba nobenih popravil. V Soerabaya na otoku Bataviji sem se prvič od Londona dotaknil sveč ter jih premenil. Pred odhodom iz Port Darwina bom pregledal ventile ter spet napolnil okrov z oljem. Poraba Gargoyle Mobiloila Aero W je bila 0,28 l na uro. Hitrost je bila 152 km na uro.« — Kingsford Smith ima letalo »Southern Cross Junior«, lahek aparat najnovejšega tipa z motorjem »Gipsy« na 105 ks. Aeroplan je dvokrilnik; na sprednjem delu ima rezervoar s prostorom za 404 litre goriva. Na sredi ima še en rezervoar za 106 litrov. Neobremenjen in prazen aeroplan tehta 382 kg, naložen in napolnjen pa 967 kg. S 510 litri pogonskega materiala more preletiti tri tisoč dvesto kilometrov.

TONE POLJŠAK
Ljubljana. Aleksandr. c. 5.
Projektiranje in izvršitev električnih naprav in instalacij. Popravila električnih strojev in aparatov. 134

SOKOL

»Sokolski glasnik«, 26. številka, je izšel in prinaša na uvodnem mestu iz učiteljskih krogov pomemben članek »Učitelj in Sokolstvo«. Aktualno vprašanje razdelitve Saveza na župe, s čimer se bo bavila tudi savezna glavna skupščina v marcu 1931, razmotrivata br. Bogičević iz Tuzle in br. Hope iz Dubrovnika. Mlajše članstvo naj prebere članek sodnega majorja br. Ivanovića, ki razlaga odredbo vojnega ministrstva glede skrajšave vojaškega roka za sokolske telovadce. Sledi še nekaj člankov, ki obravnavajo razne zadeve notranjega značaja. Listek prinaša kratek opis poti br. dr. Ilešića k br. Zamoyskemu na posestvo Kozluvka. Med poročili iz župi in društev so važna zlasti izvestja o prednjaških tečajih, ki se vrše sedaj po vsem savezu. Priobčeni sta sliki župnih tečajev v Ljubljani in Skoplju. Sliki petorice Slovencev, ki so bili ustreljeni lani v Pulju, je posvečen primeren članek.

Tehnični odbor saveza SKJ je imel 14. t. m. v Ljubljani svojo prvo sejo pod vodstvom novega načelnika ter so se ob tej priliki konstituirali posamezni odseki. Za tajnika celega korpusa je bil izbran br. Jeras, za zapisnikarja pa br. Prosenc. Kot referenti za posamezne panoge dela so: za deco br. Stanić in s. Mužinova, za naraščaj br. Lubej in s. Tratarjeva, za proste vaje brata Trček in Mačus ter s. Trdinova in Slapničarjeva; referenti za tekme: br. Oswald in Podgornik ter sestri Burgerjeva in Mačusova, za lahko atletiko br. Macanović in Zupan, za smučanje br. Česen in Podgornik, za igre br. Jesih in s. Trdinova, za izlete in taborenje br. Prosenc in Keber, za organizacijo tehničnih organov br. Miroslav Ambrožič. Posamezni referenti si bodo izbrali še svoje sodelavce, da se bo delo vršilo s primerno natančnostjo ir točnostjo. Pozdravljamo naše tehnično vodstvo ter mu želimo čim več uspehov pri bodočem delu.

Sokolska župa Skoplje je priredila letos od 15. septembra do 15. oktobra svoj župni vaditeljski tečaj. Tečaj je vodil župni načelnik Drago Kubiček. Udeležba je bila zelo povoljna iz 28 društev, 11 članic in 60 članov. 9. t. m. pa je posetil tečaj Nj. Vel. kralj Aleksander v spremstvu bana vardarske banovine, ki se je podrobno zanimal za delo v tečaju. Pred kraljem so tečajniki nastopili s šestnajstoricami in dobro izvršili svojo nalogo. Kralj je prisostvoval tečaju preko pol ure. Od 23. tega meseca dalje pa bo istotam tečaj za vodnike sokolskih čet, s preko 50 tečajniki.

II. mednarodna delavska olimpijada se bo vršila leta 1931. na Dunaju. Pričela se bo s tekmami v zimskih sportnih panogah 5. februarja, glavni dnevi pa bodo koncem junija. Kakor poročajo »Lidove Noviny« se bo udeležilo navedene prireditve okrog 50 držav oziroma njenih reprezentanc iz delavskih krogov.

IX. vsesokolski zlet v Pragi. Slavnostni zletni odbor je pričel z delom. Vršila se je že prva seja izvršnega zletnega odbora, odkoder je bil poslan bratski pozdrav odsotnemu starosti br. dr. Šajnerju in načelniku br. dr. Vaničku. V načelu je bilo sklenjeno, da se bo vršila za časa zleta tudi sokolska razstava. Zlet sam se bo vršil spet na Strachovskih Lomih kakor leta 1926. Razpiše se natečaj za zletne plakate, znake, razglednice, kolke itd. Predsednik stavbnega odseka in graditelj zletišča bo zopet br. Ludvik Čižek, inženjer in profesor na češki tehnični visoki šoli v Pragi. Za zletno sceno je došlo skupno 22 predlogov, ki jih bo scenski odsek proučil.

Repertoarji

LJUBLJANSKA DRAMA.
Začetek ob 20.

Sobota, 25.: Mladoletje. D.
Nedelja, 26.: ob 15. Snegulčica. Mladinska predstava. Izven.
Ob 20. Razbojniki. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

LJUBLJANSKA OPERA.
Začetek ob 20.

Sobota, 25.: Knez Igor. B.
Nedelja, 26. ob 15.: Vesela vojna. Ljudska predstava. — Ob 20.: Trubadur. Gostujeta tenorist gosp. Marij Šimenc in ga. Juraničeva. Ljudska predstava.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Začetek ob 20.

Sobota, 25.: Škrjančkov gaj. B. Kuponi.
Nedelja, 26.: ob 15. Gospa ministrovka Kuponi.
Ob 20. Aleksandra. Kuponi.

Titl. Jadranski zavarovalni družbi,
Filijalni direkciji
v Ljubljani
Beethovnova ul. 4

JAVNA ZAHVALA

Povodom požarne nesreče, ki me je zadela dne 21. septembra t. l. mi je bila škoda v znesku

Din 80533.—

izredno kulantno odmerjena in izplačana. Vsled tega smatram za svojo dolžnost, da se družbi za konciljantno postopanje in presojanje škode tudi javno zahvalim, ter jo obenem vsakomur najtopleje priporočam.

Z odličnim spoštovanjem:

M. Punzengruber
trgovina z mešanim blagom
Črna, postaja Prevalje

14648

ROTH-BÜCHNER D. D., Specijalna tovarna aparatov za britje in rezil, BERLIN-TEMPELHOF DN.
Zastopnik za Jugoslavijo: MORIC A. KALDERON, Beograd, Knez Mihajlov Venac 23 a

Preizkušnja

»Bodi oprezen, kadar se boš ženil, sin moj! Ženske so čestokrat nepreračunljiva bitja. Mož pa je le tedaj srečen v zakonu, če je žena dobra gospodinja. Biti mora dobro in blago bitje, ki se da voditi. Samo takšna žena je v stanu prečitati možu že na obrazu njegove želje. Takšna žena mu ne bo napravljala neljubih prizorov, ne bo se mu upirala. A če je vrhu tega še lepa in dražestna — evo pogojev za najlepšo harmonijo!«

Sin je prekinil očeta z vprašanjem:

»Ali poznaš gospodično Mangold? To je dražestna, mirna dama. Ima fino žensko dušo. Pravcato blago dušo.«

»Lepo in prav, dragi moj, samo ne se prenagliti! Ženske ne poznaš za mizo ali na tenišču. Priti mora nad njo nekaj izrednega, nekaj povsem nepričakovanega, da se pokaže v pravi luči. Dobra in skrbna vzgoja še davno ne zadostuje za zakon. Obvladanje v vsakem položaju — to je tisto, kar je nujno potrebno. Le takšna ženska je sposobna za zakon.«

»Oče,« je dejal sin, »vse te lastnosti sem našel v gospodični Mangold. To ti je pravi angel.«

»Ej, sinko, pred poroko so vse ženske angelji. Nu, čim vidijo, da so vjele žrtve in da je moški tvrdno v njihovi mreži — pa je po njem! Pretvorijo se v hudičevke. Ne pozabi, sin moj: roka nežne in dobre ženske, ki se ti ovije okrog vratu, je prepirljiva, gospodovalna, trdosrčna, nepravična in hudobna — je njena roka podobna mlinskemu kamnu, ki se ti je obesil na vrat in te vleče na dno v pogubljenje. Nikari misliti, da bi bil Sokrat prostovoljno izpraznil dozo strupa, da mu ni žena Ksantipa pretvorila domačega ognjišča v peklenski ogenj!«

Sin je pazljivo poslušal očetove besede. Moral si je priznati, da je imel roditelj prav. Sklenil je torej gospodično Mangold dodobra proučiti, preden stopi pred njo in jo prosi za roko.

*

Ko je Wilfried stopil skozi vrata, ga je gostiteljica sprejela s karajočim pogledom in z besedami:

»Zakasnili ste se. Mislila sem že, da vas ne bo; takoj sedemo za mizo.«

Wilfried je zamrmral nekaj besed v opravičilo.

»Gospodična Mangold ima mesto poleg vas,« mu je dejala gostiteljica, preden je izginila iz jedilnice.

Pozdravil je znane in neznane goste ter šel ob strani gospodične Mangold na določeni prostor.

Za časa večerje jo je kritično motril. Kako sladko se mu je smehljala! Kako mile so bile njene poteze! Gledal jo je in se je ni mogel nagledati. Okrogla brada, si je govoril, pomeni blag in dober značaj. To je našel v frenologiji. Takšna ženska, si je dejal dalje, se ne bo nikoli prenaglila, da bi postala nepravična ali trmasta. Kmalu pa so mu prišle na um svarilne očetove besede:

»Pred zakonom je vsaka ženska angelj, po zakonu postane hudič.«

Po večerji je naznanila gostiteljica, da se bo servirala kava na vrtu. Gosti so vstali.

Wilfried je imel ves večer dovolj priložnosti občudovati divno obleko gospodične Mangold. Toaleta je bila prekrasna. Nosila je šifon, ki je bil podoben pajčolanu in ki je bil krasno izvezen. Njegovo občudovanje je bilo tako veliko, da je dal glasno duška svojemu zadovoljstvu.

Naposled sta sedla gospodična Mangold in Wilfried na klopico v kotičku vrta.

»Ali bi ugenili,« mu je rekla, »da sem to obleko izvezla sama? Delala sem na njej nekoliko tednov. Mučno delo! Všeč mi je, da vam ugaja.«

Ko je gospodična sedla, je prevzelo Wilfrieda takšno čuvstvo, da ni mogel molčati. Rekel je:

»V tej obleki ste kakor rajska lepotica!«

Povabila ga je, naj sede k nji.

Težko je bilo Wilfriedu, ko je sedel poleg nje na klopi in se je moral boriti s seboj, da ni podlegel njenim zapeljivim čarom. Vsak čas mu je prihajal na misel očetov nauk:

»Ne zaupaj ženskam! Ne veruj, da so angeli! Na koncu se izkaže, da je vsaka — hudič.«

Ko so prinesli kavo, je hotel Wilfried pokazati vso svojo uslužnost. Segel je po skodelici, in dekle, ki je streglo, je napravilo nerodno kretnjo ... Pladenj je padel na tla in rjava tekočina se je razlila po prekrasno izvezeni toaleti gospodične Mangold. Oba, Wilfried in gospodična, sta šinila naglo pokonci. Wilfried je začel stresati jezo nad nerodnostjo strežnice. Nu, gospodična Mangold mu je položila roko na ramo in ga je s to kretnjo docela pomirila.

»Gospod Wilfried, saj dekle ni krivo nezgode ... Nesrečen slučaj, kaj hočete ... Le poglejte siroto, kako je prebledela! ...«

Potem se je obrnila k dekletu, rekoč:

»Ne delajte si skrbi zavoljo tega ... Služite goste, ki čakajo.«

Wilfried ni mogel umeti, kako je mogla ostati gospodična Mangold tako angelsko mirna. Saj je bila njena prekrasna toaleta uničena ... In hipoma mu je šinilo skozi možgane: To, kar se je pravkar zgodilo, ni nič drugega nego migljaj usode. Gospodična Mangold se je pokazala vredno, da postane njegova žena. Bila je dobra, blaga, lepega značaja, plemenite narave. Skušala je celo opravičiti nerodnost dekleta, ki ji je s kavo upropastilo dragoceno obleko. Preden si je utegnil priti na jasno s samim seboj, je prijel gospodično Mangold za roko in ji rekel z genljivim glasom:

»Gospodična! Postanite moja žena ...«

*

Minilo je nekaj mesecev.

Gospod in gospa Wilfried sta se pravkar vrnila s svatbenega potovanja. Bila sta prvi dan v novem domu.

»Dragica, ali ne bi šla na dirkališče?« je mimogrede vprašal Wilfred. »V restavraciji bi lahko pili kavo.«

»Takoj, dragec. Počakaj le, da se oblečem!«

Kmalu se je gospa vrnila. Oblekla je toaleto, lahko kakor dih in krasno izvezeno.

»Ti si očarljiva!« je dejal mož, ko se je pojavila pred njim. »Ta obleka je tako podobna tisti, ki si jo imela na sebi oni dan, ko sem zaprosil za tvojo roko.«

Gospejino lice se je zmračilo. Rekla je zlovoljno:

»Ne maram, da me spominjaš tistega dne!! Tista nerodna gos! Kako je uničila mojo obleko! Srbelo me je, da bi jo bila najrajša pri priči oklofutala. Bila sem tako razburjena, da sem se jedva obvladala. Prišedša domov sem storila nekaj —. Pridi z menoj, da ti pokažem!«

In gospa je odvedla moža v tujsko sobo, kjer je bila njena dekliška oprava. Razlagala je možu:

»Vidiš, vrgla sem se na posteljo, kričala in jokala in od jeze sem na koncu vgriznila v — les ... Poglej, še danes se vidijo v njem sledovi mojih zob!«

Wilfred je prebledel, sklonil se je nad les, v katerem je bilo poznati odtis zob, ki so se v gnevu zasekali v postelnjak.

Mrščavica ga je spreletela od nog do glave.

Iz življenja in sveta

Predsednik Doumergue v Maroku

Pri posetu berberskih selišč v Srednjem Atlasu so domačini priredili predsedniku lepo presenečenje. Predstavili so mu skupino domačih žensk v narodni noši, ki so pred visokim gostom izvajale fantastične berberske narodne plese.

Bajni zakladi Haruna al Rašida

Prihodnji mesec bo v Londonu otvorjena razstava perzijske umetnosti. V ta namen so poslali na razstavo vse zaklade perzijskih šahov in stare vzhodne dragocenosti iz dob znanega kalifa Haruna al Rašida. Poslani predmeti so napolnili 29 velikih zabojev in je pošiljka sama zavarovana le za več ko pol milijarde dinarjev, ker zavarovalnice ne sprejmejo zavarovalnin za višji znesek. Zbirka vsebuje množtvo dragocenih čaš, iz katerih je pil sam imenovani kalif iz Bagdada. Razen tega bodo na razstavi perzijske kronske dragocenosti, z dragim kamenjem posuto orožje in viteški oklepi ter stare preproge velikanske vrednosti. Teh dragocenosti doslej ni zrl noben Evropec, ker so bile kot posvečene stvari spravljene v šahovih zakladnicah ali v posameznih džamijah. Zaklade so prenesli iz Teherana na ladjo v Perzijskem zalivu z letali, ker so se bali roparskih napadov. Do letal je spremila dragocenosti močna četa do zob oboroženega vojaštva, pod enako stražo se je tudi vršilo vkrcevanje na ladjo. Tudi v Londonu je bila ob prihodu ladje mobilizirana vsa policija, pod katere nadzorstvom so prenesli zaboje z dragoceno vsebino na razstavišče. Na izložbi bo čuvala perzijski oddelek močna četa izbranih stražnikov ter najboljših detektivov.

Razmere v galiških ječah

Od 15. t. m. dalje izvajajo politični jetniki v Bereženih (Vzhodna Galicija) gladovno stavko. Zavoljo raznih političnih prestopkov je v Bereženih zaprtih 141 Malorusov. Ujetniki zahtevajo od uprave jetnišice, da jim omogoči pristop k sodniku, pred katerega doslej večina po nekaj tedenskem zaporu še ni bila pozvana. Stavkajoči zahtevajo tudi imenovanje več preiskovalnih sodnikov, ker en sam ne more obvladati preiskave vse množice, zavoljo česar sede mnogi prav po nepotrebnem v zaporu. Glavna zahteva pa je, da naj sodišče prepreči pošiljanje obdolžencev iz sodnih zaporov na zaslišanje pred policijo, kjer jih tepo in mučijo.

Maroški sultan proti čevljem

Maroški sultan, ki je na nedavnem potovanju po Evropi vzbujal pozornost tudi s tem, da si ni dal stlačiti nog v trdo in tesno evropsko obuvalo, je po svojem povratku v domovino z žalostjo opazil, da njegovi rojaki opuščajo staro obutev, mehke šlape in se obuvajo v čevlje. Zlasti mlajši in bogatejši Maročani so opustili šlape, ki so nekak del maroške narodne noše. Zato je izdal okrožnico, ki so jo prečitali v vseh džamijah in v katori sultan priporoča svojim rojakom, naj se drže starih tradicij in stare obutve Časi so se očividno močno spremenili. Nekdaj je sultan odločal o življenju in imetju svojih podanikov, danes pa jih sme samo še prositi, naj ne opuščajo mehkih šlap. Kakor sneg na solncu je skopnela nekdanja mogočnost maroških sultanov.

Nenavadna tožba za odškodnino

Newyorški civilni sodni dvor je obravnaval te dni tožbo, ki ni baš med vsakdanjimi. Žena angleškega kapitana Steela je zahtevala od znane paroplovne družbe Cunard Line 20.000 funtov šterlingov odškodnine in sicer zato, ker je ni prepeljaal v Ameriko, čeprav je imela vozni listek. Ga. Steelova je bila 1927. v Parizu in je hotela v Ameriko, da bi tam porodila otroka, ki ga je nosila pod srcem. Naročila je tedaj pri Cunardovi družbi vozni listek, ki ga je tudi brez nadaljnjega prejela, čeprav je povedala, kako je ž njo. Toda ko se je hotela v Cherbourgu vkrcati, ki je ladijski zdravnik vstop zabranil. Morala se je vrniti in to jo je tako razburilo, da je porodila, kakor je sama navedla v svoji tožbi, cel mesec pred časom, vrhu tega pa še v Parizu namesto v Newyorku. Potem, ko je vendarle odšla v Ameriko, pa je imela radi ameriških priseljeniških zakonov mnogo sitnosti in stroškov, ki bi jih ne bilo treba, če bi bila prišla pravočasno tja. Zato je torej zahtevala 20.000 funtov odškodnine. Po zelo dolgih pogajanjih in razpravah je končno sodišče sklenilo tako, da prejme tožiteljica namesto 20.000 funtov še vedno prav pomembno vsoto 2000 funtov.

Zanimiv nogometni sodnik

Na sportnem igrišču v Cornu je nedavno igrala skupina dijakov nogomet. Ker leži igrišče blizu blaznice, so z zidu opazovali dijaško igro mnogi bolniki in vzpodbujali igralce z bolj ali manj umestnimi medklici. Naenkrat pa je skočil z zida neki blaznik, ki si je bil glavo ovenčal z bršljanom. Pritekel je na igrišče in kratkomalo izjavil, da bo pri igri sodeloval kot nogometni sodnik. Mladina je smeje privolila, da ne bi siromaka po nepotrebnem razjarila in nadaljevala igro. Blaznik je sodil pač kakor je znal, dijaki pa so se mu pokorili kolikor se je dalo. Tako se je igra končala brez vsakega neljubega incidenta, kajti tudi paznik, ki je pritekel za bolnikom, je imel toliko uvidevnosti, da možu ni kalil veselja. Ob koncu igre si je blaznik snel z glave bršljanov venec ter ga s primernim nagovorom posadil na glavo vratarju moštva, ki je zmagalo. Med navdušenimi klici »hip, hip, hura« je nato čudni sodnik čisto mirno odšel s paznikom v blaznico, prej pa je nogometaše še zagotovil, da jim je kot sodnik vedno na razpolago. Maloštevilni gledalci, ki so po naključju prisostvovali igri, so bili splošno mnenja, da nikoli še niso videli tako lepe in mirne igre, nego je bila ta, ki jo je vodil mož iz blaznice. Nič incidentov, nič poškodb, nič krvi, nič krika, skratka res lepa igra.

Žabe pod zakonitim varstvom

Tirolski deželni zbor je nedavno odglasoval zakon, ki prepoveduje lov ubijanje in prodajo zelenih žab, kojih bedrca so nekaterim sladkosnedežem zelo dobrodošel zalogaj. Tirolsko obiskuje vsako leto na tisoče tujcev, ki bi v svoji lakomnosti skoro zatrli zeleni regljajoči rod. Človek bi mislil, da so se tirolskim deželnim očetom zasmilili skakavci in da so jih hoteli oteti pogina, da se deželi ohranijo ljubki večerni koncerti ob mesečnih nočeh. Toda temu ni tako. Modri in bradati tirolski deželni očetje so namreč upoštevali poročilo zdravstvene oblasti, ki je ugotovila strahoten porast mušjih in komarjih rojev, odkar izginevajo žabe iz tirolskih luž. Zdravstveni urad je opozoril, da preti nevarnost malarije in drugih nalezljivih bolezni, ki jih prenašajo muhe in komarji, ako bodo ljudje iz gole lakomnosti zatirali zatiralce tega nevarnega mrčesa. Tako je zelena žaba prišla v tirolski zakonik in se bo v njem gotovo dobro počutila. Pri nas morda za sedaj še ni enake nevarnosti, treba pa si je zapomniti tirolski recept, morda nam bo kdaj le prišel prav.

Delavsko mesto ob francosko-nemški meji

Francija utrjuje svoje meje proti Nemčiji. S temi deli je zaposleno okoli 10.000 delavcev, ki stanujejo po zasilnih barakah v raznih obmejnih krajih. Med zaposlenimi delavci je 8000 tujcev.

Človek in opica

Mladenič Roger Verond je štiri leta služil kot jahač v majhnem francoskem cirkusu. Potoval je z njim iz kraja v kraj in užival sloves dobrega fanta. Nikoli ni bil neusmiljen do živali. Nekoč je nevarno obolela opica, ki je bila glavna privlačnost cirkusa. Verdon je živinozdravniku ponudil kozarec lastne krvi za operacijo. Transfuzija je uspela in opica je bila rešena. A lanskega junija je zaklal isti Verond v postelji lastno staro mater in ji vzel izpod zglavja 4000 frankov. Sodniki so ga obsodili na 14 let prisilnega dela v Kajeni. Na otoku Rey se je Verond v pričakovanju jetniškega parnika sprijaznil z nekim drugim mladeničem. Veliko sta se pogovarjala. Naposled se je pobahal Verond prijatelju, da ima na vesti še drug zločin. Leta 1926., ko je bil šele 19 let star, se je seznanil v pariškem kinematografu z 80-letno vdovo Lardentovo. Spremil jo je po predstavi domov in ponoči zadavil. Polastil se je 400 frankov gotovine in se odpeljal na deželo. Zločin je ostal nepojasnjen. Prijatelj je Veronda takoj naznanil v upanju, da bo s tem olajšal lastno usodo. Namesto v pregnanstvo se je povrnil Verond v ječo in bo najbrž obglavljen. V spričevalu, ki mu ga je dal lastnik njegovega cirkusa, je označen kot »priden mladenič posebno usmiljenega srca!«

Radio

Izvleček iz programov

Sobota, 25. oktobra.

LJUBLJANA 12.15: Plošče. — 12.45: Dnevne vesti. — 13: Napoved časa, plošče, borza. — 18: Jamski grad Luknja in grad Zalog. — 18.30: Plošče. — 19: Angleščina. — 19.30: Prenos opere »Sadko« iz zagrebškega nar. gledališča. — 20.30: Napoved časa in poročila.

Nedelja, 26. oktobra.

LJUBLJANA 9.30: Prenos cerkvene glasbe. — 10: Versko predavanje. — 10.20: Kmetijska ura. — 11: Koncert radio-orkestra. Vmes petje. — 12: Tedenski pregled. — 15: Pogovor s prijateljico vrta. — 15.30: Predavanje o mlekarstvu. — 16: Shakespeare: »Julij Cezar«. — 19.30: Prenos iz Brna: opera »Knez Igor«. — 22: Napoved časa in poročila. — Lahka glasba.

BEOGRAD: Prenos iz Saborne cerkve. — 12.15: Revellers kvartet. — 16: Narodna glasba. — 17.30: Lahka glasba. — 20: Koncert pevskega zbora. — 21. Plošče. — 21.30: Poročila. — 21.45: Jugoslovenska glasba. — 22.45: Tamburaški zbor. — ZAGREB 11.30: Dopoldanski koncert. — 17: Koncert godalnega kvarteta. — 19.30: Prenos opere iz Brna. — PRAGA 16: Koncert iz Moravske Ostrave. — 18: Pevski koncert. — 19.30: Prenos opere iz Brna. — 22.25: Lahka glasba. — BRNO 16: Koncert iz Moravske Ostrave. — 19.30: Prenos iz gledališča: Musorgskega opera »Knez Igor« — 22.25: Lahka glasba. — VARŠAVA 17.40: Orkestralen koncert. — 20.30: Koncert solistov in orkestra. — 22.15: Klavirski koncert. — 22: Godba za ples. — DUNAJ 10.30: Koncert na orgle. — 11: Koncert opernega orkestra. — 13.10: Opera na ploščah. — 15.20: Lahka glasba. — 17.20: Komorna glasba. — 19.40: Italijanska operna glasba. — 20.30: Dramski večer. — Jazzband. — BERLIN 18: Komorna glasba. — 20: Orkestralen koncert. — Godba za ples. — LANGENBERG 20.05: Prenos iz opere »Večni mornar«. — Nočni koncert in ples. — STUTTGART 19.30: Prenos vsega programa iz Frankfurta. — BUDIMPEŠTA 12: Orkestralen koncert. — 16: Madžarske pesmi. — 19: Koncert na orgle. — 20.30: Dramski večer. — Vojaška godba. — RIM 17: Koncert lahke glasbe.

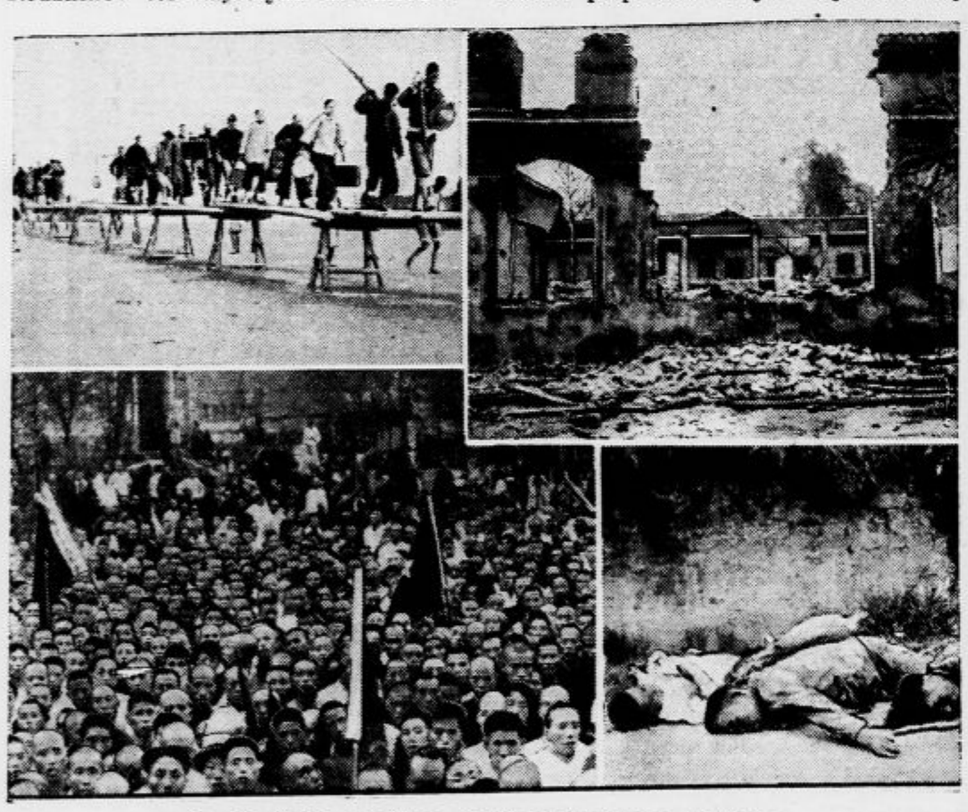

Iz dežele večne državljanske vojne

Zgoraj levo: Prebivalstvo na begu pred bližajočo se vojsko. Desno: Razvaline mesta po zavzetju. Zdolaj levo: Zborovanje kmetskih množic. Desno: Žrtve pobojev, ki jih nihče več ne pokopava. Žalostno stanje na Kitajskem vlada že nekoliko let ter grozodejstvev ni konca ne kraja.

Spomin na strahovite boje pri Douaumontu

Pod razvalinami mogočne utrdbe je zasutih 13 še popolnoma nedotaknjenih betonskih zaklonišč z vso posadko. Slika grozotnega razdejanja je bila posneta takoj ob koncu svetovne vojne.

Očetovski občutek

V majhno vas na obronkih Apenin, v Santo Mario dei Monti, je prišel nekoč znan slikar. Bil je mlad in bled, le lasje so mu bili rdeči kot ogenj. Oči je imel zelene, pogled pa hladen, nalik čisti vodi zelenega jezera. Ostal je v vasi dve leti.

Živel je zelo samostojno in samotarsko življenje. Ljudje so govorili, da je genijalen umetnik, ki je prišel v hribe slikat ledenike. Zdravnik pa je zatrjeval, da je bolan in da se je prišel zdravit. Slikar ni rekel nič, samo ledenike je slikal. Upodobil je celo vse vaške otroke. Naposled se je lotil slikati tudi lepe mlade žene in dekleta. Postavil jih je na trg pred cerkvijo. Le najlepše vaške krasotice, mlade Riči, žene drvarja Grive ni hotel slikati. Nihče ni vedel, zakaj. Riči pa je bila s svojimi plavimi lasmi lepa kakor more biti le vaška madona.

Slikar se je je dosledno izogibal. Riči ga je mrzila, ker je ni hotel slikati kakor je naslikal tri, štiri druge. Prositi pa ga ni hotela.

*

Čez leto dni pa jo je vendarle portretiral.

Ko je Riči vstala po prvem svojem porodu in je bila še bleda, a izredno lepa ter je držala otroka v naročju, se je slikar pojavil pred hišo. Govoril je z njenim možem. Naenkrat pa se je ustavil v razgovoru in zaklical:

»Ostanite na mestu! Zdaj bom tudi vas slikal!«

Ko je bila slika dovršena, jo je umetnik razstavil v Rimu. Dal ji je ponosen naslov: Vaška madona.

Zopet je minilo leto. Riči je pestovala drugo dete pred hišo, a slikarja tedaj ni bilo več. Odšel je drugam za vedno.

*

Oba otroka sta bila podobna materi, imela sta plave lase, plave oči in sta bila nežnega telesa. Oče ju je s ponosom opazoval in na svoj način ljubil.

Nenadoma pa je Riči zbolela. Bližala se ji je smrtna ura. Tedaj je pozvala k postelji moža in rekla:

»Prosim te, spravi ljudi iz sobe, rada bi govorila s teboj med štirimi očmi.«

Ko sta bila sama, je Riči položila svoji mrzli roki na drvarja. Ta jo je pogledal začudeno kakor še nikdar v življenju.

»Oprosti mi,« je dejala, »daj mi, da mirno umrem.«

Drvarja je streslo. Čelo se mu je nagubalo. Divji srd je oral po njem. Vendar se je obvladal, ker je videl, da stoji smrt že ob ženinem zglavju.

»Oproščam ti,« je dejal. »Umri, pojdi v miru od nas.«

Riči je z veliko težavo prijela njegovo desnico ter jo hotela nesti k svojim ustom. Hotela je že mirno zapreti oči, ko jo je zdramil glas drvarja:

»Sta otroka moja?«

Riči je imela že napol steklene oči, pogled ji je bil tog.

»Govori, reci!« je kriknil drvar.

Smrt je stala bolnici že tako blizu, da ni mogla več dati odgovora. S poslednjo silo in iskro življenja, ki je še tlela v njej, je dvignila prst desne roke. Drvar je razumel.

»Samo eden je moj?«

Pritrdila je s pogledom, drugače ni mogla.

»Samo eden torej!« je vpil vdovec. Toda kateri? Kateri?«

Njegov glas je bil divji, bolj podoben tulenju kakor kričanju in ljudje, ki so stali pred vrati, so menili, da ga je tako strašno prizadela smrt, ki je nastopila v času, ko jih ni bilo zraven. Usta pokojnice pa so bila zaprta in niso dala odgovora nikomur, ne možu, ne drugim.

*

Drvar ni bil zdaj več v dvomih. Vedel je le, da je samo en otrok njegov. In gledal je sina in hčerko izpod mrkih obrvi. Držal se je pogumno.

»Starejši, prvorojenec, je gotovo moj! V prvem letu zakona me Riči ni varala.«

A srce mu je nenadoma zaplalo z močnejšimi udarci. Domislil se je bil namreč, da je baš v prvem letu zakona ostavil Riči samo v vasi. Začel je računati, a računi se mu niso vjemali. Bil je slab računar.

»Kateri izmed obeh je moj? se je vpraševal.

Ko ni našel odgovora na to vprašanje, se je napotil k župniku. Izdal mu je svojo tajno.

»Trpi sinko!« mu je dejal župnik.

»To ni dovolj,« je rekel drvar. »Vedeti hočem, kateri je moj. Katerega naj ljubim? Katerega naj sovražim?«

»Ljubi oba,« je dejal župnik.

»Tega ne morem, dokler ne zvem, kateri je moj,« je odvrnil drvar.

»Če je tako, da ne moreš — pojdi in poslušaj svoje srce. Poslušaj, kaj ti pravi tvoja kri. Očetovski občutek te bo v tem najbolje podučil.«

*

Občutek je izpregovoril. Ampak govoril je različno, često dvoumno in je samo zmedel drvarjevo glavo. Zdaj se mu je zdelo, da je sin njegov pravi otrok, potem zopet, da je hči. Enkrat je torej ljubil prvorojenca, drugič drugorojenko.

Neizvestnost ubogega drvarja je postala strašna. Otroka sta rasla — in drvar je prišel do prepričanja, da je njegov pravi otrok hči, ne pa sin, ki je bil zelo svojeglavo in trmasto bitje.

*

Nekega zimskega večera je opazil drvar pred vaško kapelo svojega sina. Na hrbtu je nosil borovo deblo. Uzrši očeta, je deček vrgel deblo s pleč in pobegnil nekam za kapelo.

Drvarju je zavrela kri v žilah. Kaj išče njegov sin ob tej uri tukaj?

Zvečer je oče vprašal sina, kaj je iskal okolu kapele.

Sin je molčal.

»Odgovori!« ga je nahrulil. »Koga si čakal? To hočem in moram vedeti. Gotovo si hotel nekoga napasti iz zasede?

Sin je uporno gledal očeta in ni črhnil besedice.

Drvar je planil pokonci in udaril s pestjo po mizi.

»Govori!«

»Z očetom, ki misli take neumnosti, ne govorim!«

W. Mastermann:

Kdo jo je umoril?

Roman

»Na to vprašanje je težko odgovoriti. Prvič iz razlogov, ki sem vam jih pravkar povedal. Drugič zaradi njegovega vedneja in ravnanja po umoru. O tem sem vam že poročal, sir John!«

Minister je pokimal.

»Ko je bilo pomiloščenje doseženo, sem si iznova ogledal uganko. Izpovedbe prič med procesom in preiskava, ki sem jo sam opravil z narednikom Curtisem, vse to mi je dalo nekaj novih opor. Kenyon je bil javno razglasil, da niti ne bo več stanoval v svoji hiši na kmetih, niti je ne bo prodal. Šel je tjakaj z narednikom Curtisem in ga pretkano opozoril na Anthonyjevo krivdo, rekoč, da o n ne veruje vanjo. Potem je bilo treba premisliti, kaj pomeni to, da je bila gospa Kenyonova izginila. Mahoma me je obšla misel, da bi utegnila ona rešiti Anthonyja usodne obdolžitve in da je nekomu do tega, da to prepreči. Morda so bili tudi njo umorili in spravili s poti. O njenem izginjenju smo vedeli spet samo to, kar nam je bil Kenyon povedal. Prešinila me je misel, ali ni pismo nemara namenjeno njej, češ, morda je bila pa v kakih grešnih stikih z igralcem? In zdaj se mi je zasvitala resnica. Kenyon je bil spoznal, da se za njegovim hrbtom nekaj godi. Kaj bi storil tak človek v takem primeru? Najbrže bi ubil oba. A njemu se je ponujala prilika, da si privošči še veliko bolj rafinirano in okrutno maščevanje, — takšno, kakršno je ugajalo njegovemu napol blaznemu duhu.

Kitty Lakeova ga je neomejeno občudovala. Bil je njen vzor in ona mu je bila dolžnica za velike usluge. Morda ga ni ljubila v pravem pomenu besede, a bila mu je popolnoma vdana. Izprva ga je najbrže čutnost vlekla k njej, a kasneje mu je bila orodje, da se je mogel maščevati nad svojo ženo. Nato je zagledal pred seboj posledice svojega početja, kakor že nekateri mož na tem svetu. Javna sramota in muke ločitvenega postopka so morale biti takemu možu neznosne — ne glede na to, da se je v tem primeru obetala ženi prostost. On bi bil krivec! S tem se ni mogel sprijazniti. Nato je prišla njegova prilika. Bral je tisto nesrečno pismo. Morda mu ne bi bilo prišlo na um, da bi bil zvabil Anthonyja v past, a tu si je ženini ljubimec sam nastavljal zanko. Kenyon je poskrbel, da je ostala delovna soba prazna, in kdo ve — nemara je celo sam pozval Kitty, naj gre tja. Pismo ga je med tem peklo v žepu kakor sam peklenski ogenj.

Anthony je prišel in dekle ga je zaklinjalo, naj pusti gospo Kenyonovo. Morda je na to tudi pristal.«

»Veriga vaših dokazov se mi vidi popolna,« je menil minister, »samo ena točka mi še ni jasna. Če je Kitty Lakeova ljubila Kenyona, ji je morala biti misel na to, da bi se utegnil z ločitvijo osvoboditi zakonskih spon, vendarle dobro došla.«

»Ženska čustva je težko popolnoma razumeti. aNjbrže je Kenyona tolikanj oboževala, da bi se bila rajši žrtvovala kakor škodila njegovi karijeri. A to je seveda samo ugibanje.

Gospo Kenyonovo je bilo treba spraviti s poti, da ne bi povedala resnice o Anthonyju, čeprav ni ničesar vedela o pismu. Ali je bil Kenyon z umorom zadostil svoji maščevalnosti, ali je hotel počasi izmučiti ženo? Farrar je bil izginil. Kam? Kenyon mu je bil dal dva meseca dopusta in mu obljubil plačilo s čekom v svoji hiši v Londonu. Zakaj mu ni kar tam na kmetih odštel denarja? V mojih možganih se je porodila misel, da je bil Farrar Kenyonu orodje, s katerim je spravil ženo s poti. Vzroka mu seveda ni povedal. Med tem sem bil razbistril Farrarjevo prošlost.«

»V Indiji je bil že pred vojnim sodiščem, kaj ne?« je vprašal sir William.«

»Hude stvari so mu očitali. S Foresterjem, o katerem ste gotovo slišali, kako je končal v Carigradu, je bil izvršil več umorov in drugih prijaznih dejanj. V Indiji so ju pekla tla pod nogami. Forester mi je vse to povedal, ker je prezgodaj mislil, da so moje ure sešteté. Farrar se je hotel samo skrivati, dokler ne bi bila zadeva z Zanjo in njenim očetom pozabljena, da bi se nato s svojim pomagačem nadalje udejstvoval. Forester je bil celo tako predrzen, da je obiskal Farrarja v Sussexu. Nekaj časa sem mislil, da imata tudi umor Kitty Lakeove na vesti.«

»Trenutek, prosim,« ga je prekinil minister. «Če je vaše pojmovanje tega slučaja pravo, kako si potem razlagate dejstvo, da se je Kenyon neumorno trudil, da bi dosegel Anthonyjevo oprostitev? Tudi Lakeovi rodbini se je izkazal pravega prijatelja!«

»To je gotovo čudno, vendar pa je pojasnilo v značaju tega človeka. Prepričan sem, da ga je neprestano peklo vest, kar itak vemo iz njegovega priznanja. Zvečer pred usmrčenjem sem ga našel jokajočega v njegovem stanovanju. Solze so bile prave. Bržkone bi bila dosmrtna ječa zadostila njegovi maščevalnosti. Da, ta način kazni mu je bolj prijal. Z druge strani pa se je moral zavzemati za Anthonyja že zato, da je odvračal sum od sebe. Bil sem na mrtvi točki, ko je prišel Hunter k meni in mi povedal, kaj je opazil v Littleworthu. Položaj je bil takrat obupen. Vsakemu izmed njih je bilo moči pripisovati zločin. Bila je samo ena možnost. Neposrečen napad na »zakleto« hišo bi bil pomenil veliko nevarnost za gospo Kenyonovo. Bržkone bi bili ujeli Farrarja — živega ali mrtvega, toda — ali bi bil s tem ujet tudi morilec Kitty Lakeove? Tega nisem mogel storiti. Če so bile moje domneve prave, tedaj je moral Kenyon vedeti, kje je njegova žena. Povedal sem mu vse, čeprav sem vedel, da s tem veliko tvegam in od tega trenutka sem ga dal opazovati.«

Iz uradnih in drugih službenih objav

Potrjena je *sprememba pravil Delniške družbe Tovarna za špirit in drože, d. d. v Račjem.* Izprememba se nanaša na razširjenje produkcije, in sicer na pridobivanje vseh vrst produktov iz surove smole, lesnega katrana in kolofonija, posebno pa oljnatih firnežev in lakov.

Dražbe nepremičnin. Pri okrajnem sodišču *v Slovenski Bistrici* dne 13. nov. ob 10., zemlj. knj. Sv. Ana, vl. št. 126, hiša z gostilno, zemljiške parcele in pritikline. Cenilna vrednost 42.293.55 Din Najmanjši ponudek 28.195.70 Din. — Pri okrajnem sodišču na *Vranskem* dne 14. nov. ob 10., zemlj. knj. k. o. Reka, vl. št. 7344, nepremičnine, poslopje, gospodarsko poslopje in zemljišče. Cenilna vrednost 62.596.45 Din. Najmanjši ponudek 41.731 Din.

Po rešitvi banske uprave v Ljubljani se bo vršila 13. nov. ob 10.30 v uradu sreskega načelstva v Čabru ofertalna *licitacija 936 komadov jelovih in smrekovih debel,* razdeljenih v dvoje skupin. Izklicna cena za prvo skupino 48.900 Din, za drugo skupino 36.360 Din. Rok za izseko, izvoz in očiščenje sečine je določen za konec marca l. 1932.

Osmi redni občni zbor delničarjev »Greinitz« industrije in trgovine železa v Mariboru se bo vršil 11. nov. ob 16. v pisarni notarja Šorlija v Mariboru.

Ker sta stopili v likvidacijo, pozivata morebitne upnike, da prijavijo terjatve, Obrtna kreditna zadruga, r. z. z n. z. v Ljubljani in Zadružna opekarna, r. z. z o. z. v Ribnici na Pohorju.

Vsa pleskarska in ličarska dela
izvršujem po najsolidnejših cenah
IVAN GENUSSI.
pleskar in ličar 13378
LJUBLJANA, Igriška ulica štev. 10.

147 Telefon 2718
PRESELITVE

SLOVENIA-TRANSPORT
Ljubljana, Miklošičeva cesta štev. 36.

Moč osebnega vpliva
korespondenčni tečaj
za pouk v hipnotizmu, sugest., telepat. itd. Najmodernejše orig. amerik. metode. **Uspeh garantiran!** Obširni prospekti zastonj, ev. priložite znamko za porto. Pošilja: **»Veda in znanost«, CELJE, Razlagova ulica 8.**

BITUMENOZNA
strešna lepenka
ARESIT
strešna lepenka
BITUMEN SMOLA
LESNI CEMENT
KARBOLINEUM
dobavlja 345
Jos. R. PUH, Ljubljana
Gradaška ul. 22 Telefon 2513

319

NESTLE-jeva
OTROŠKA MOKA

»Kaj, takšen odgovor mi daješ?« se je raztogotil oče. »Poberi se mi izpred oči! Da te ne vidim več!«

Tedajci se je sin vrgel na očeta in bi ga bil zmlatil, da ni stopila vmes sestra in odtrgala napadalca od napadenca. Ves jezen je brat vrgel nase suknjo in klobuk ter se izgubil v noč.

»Pokliči ga nazaj!« je prosila hči očeta.

Drvar pa ni slišal prošnje. Ostal je zakrknjen in trd in ni mogel obvladati občutka, ki se je ta trenutek prvič porodil v njegovem srcu.

•

Vso noč je brila burja in naletaval sneg.

Ko je šel drvar naslednje jutro v vas mimo kapele, se je nehote ozrl na oltar. Slika Matere božje je bila podprta z deblom, ki ga je prejšnji večer nosil na plečih njegov sin.

Zdaj je razumel vse. Sin je nosil deblo, da bi z njim obvaroval sliko pred burjo.

•

Posihmal je posvetil oče vso svojo ljubezen hčerki. Bil je popolnoma uverjen, da je ona njegov otrok.

Ni trajalo leto dni, pa se je hči poročila. Mož jo je peljal daleč v svet. Ostala sta tam dve leti in ko sta prišla obiskat očeta, je nosila hči v naročju sinka.

Njegovi lasje so bili rdeči kakor ogenj, oči zelene in hladne — kakor nekdo, ki se ga je drvar spominjal izza davnih let, ki ga pa ni mogel več videti jasno pred sabo...

Kupujte v trgovini, v kateri kupujejo tisoči.
Odjemalci izven Zagreba, zahtevajte največji katalog Jugoslavije. Izberite iz velikanske izbire: ženskega in otroškega perila, robcev, platna, naniznih prtov, manufakturnega blaga, ženskih klobukov, ženske konfekcije, kratke in pletene robe gračk, moške mode, preprog, zastorov, parfumerije, čevljev, čipk, kuhinjske robe ter kar Vam je treba. — Pri vsakem nakupu p r i h r a n i t e.
Največja trgovska in odpremna tvrdka
Kastner & Öhler, Zagreb

COGNAC
J. & F. MARTELL
TVRDKA USTANOVLJENA LETA 1715
Konjak „Martell“
je naravni proizvod, destiliran iz žlahtnih vin, pridelanih v vinskih goricah Cognaca (Francija)
331

Glavno zastopstvo: **Henry H. Neumann**
Zagreb, Boškovićeva ulica štev. 42

Prevozni tricikli
solidno delo in že izgotovljeni v zalogi več vrst, jako pripravni za trgovce, obrtnike, mesarje, peke itd. — Invalidni vozički novi modeli. — Cena nizka. Ceniki franko.
»TRIBUNA« F. B. L. tovarna dvokoles in otrošk. vozičkov, Ljubljana, Karlovška c. 4

GRATIS
pošljemo vsaki materi brošuro
1.097
„Nasveti zdravnika mladim materam“
Na zahtevo poslano od **NESTLE,** Martićeva 11, **Zagreb**

Dobro uvedena trgovska agentura v Beogradu
za tekstilno struku
išče zastopništvo
domače industrije
za Beograd i okolinu. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Trg. agentura Beograd«. 14643

POLHOVE STROJENE KOŽE
za plašče, boe itd. prodaja po nizki ceni in **KUPUJE lepe nestrojene polhove, jazbečeve in vse druge kože divjačine.**
D. ZDRAVIČ, LJUBLJANA
Sv. Florjana ulica štev. 9 14612

ČEVLJE ZA SMUČARJE
turiste in lovce, solidno po meri izvršene, kakor tudi jahalne in lovske škornje za gospode in dame
priporoča
L. Lukas, Ljubljana
3183 **Sv. Petra cesta 7.**

ZAHVALA

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli povodom prerane smrti naše iskrene ljubljene soproge, matere, stare matere in tete, gospe

Elizabete Sila

za poklonjeno krasno cvetje ter vsem številnim prijateljem in znancem, ki so blagopokojno spremili na njeni zadnji poti, se tem potom najtopleje zahvaljujemo. 14665

Maribor, 24. okt. 1930.

Žalujoči ostali.

✝

Naš nad vse ljubljeni edinček

BOJAN

je odšel 24. t. m. med nebeške krilatce.

Prepeljemo ga v nedeljo, dne 26. oktobra 1930, ob pol 3. uri popoldne iz mrtvašnice Stara pot št. 2 na pokopališče k Sv. Križu. 14666

Ljubljana, 24. okt. 1930.

JOŠKO in JOŽICA ZEMLJIČ
starši **in ostali sorodniki.**

Občina Ljubljana
Mestni pogrebni zavod

Kupujte knjige v Tiskovni zadrugi!

Čitajte vedno naše oglase!

IZVANREDNA PRILIKA!
Železna služinska patent postelja zložljiva, s tapeciranom madracom, zelo praktična za vsako hišo, hotele, nočne službe in potujuče osobe stane samo Din 390.—. Razpošiljam po poštnenom povzetju.

Lesena patent postelja, zložljiva, s tapeciranim madracom, zelo praktična, stane samo D 280.

Ležalka za sunčanje — (Liegestuhl) najnovije vrsti, stane samo Din 150.

Madraci punjeni z volnom stanejo samo D 750.
L. BROZOVIČ, ZAGREB ILICA 82.
262

✝

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem, da je naš soprog, oziroma oče, gospod

Leopold Čulk

šolski upravitelj v Cezanjevcih pri Ljutomeru,

23. oktobra 1930, previden s svetimi zakramenti v 57. letu starosti mirno v Gospodu zaspal v bolnišnici v Ljutomeru.

Truplo blagopokojnega se bo 25. oktobra ob 17. uri v mrtvašnici ljutomerske bolnice blagoslovilo in položilo k večnemu počitku na pokopališče v Ormožu.

V Ormožu in Mariboru, dne 24. oktobra 1930.

ALOJZIJA ČULK, roj. **JAMNIK,** žena;
Č. sestra **MARIA SACERDOS,** absolventka višje pedagoške šole in **LEOPOLDINA,** dijakinja V. letnika učiteljišča, hčerki; dipl. inž. **BOŽIDAR ČULK,** inž. pripravnik pri kraljevi banski upravi, sin.

✝

Neizmerno potrti javljamo pretužno vest, da je nenadoma preminul naš dobri mož, oče, brat, stric in svak, gospod

Tone Učakar

uradnik poštne direkcije v Ljubljani

Pogreb nepozabnega se bo vršil v soboto, dne 25. oktobra, ob 15. uri iz hiše žalosti, **Karlovška cesta štev. 20.**

V Ljubljani, dne 24. oktobra 1930.

MIMI UČAKAR, soproga;
VIDA, BOŽO, MARJAN in **ZLATICA,** otroci ter rodbine **UČAKAR** in **PEČNIK**

CENE MALIM OGLASOM:

Za oglase, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva vsaka beseda 50 par. Če naj pove naslov Oglasni oddelek »Jutra«, je plačati posebno pristojbino 2 Din. Če pa je oglas priobčen pod šifro je plačati pristojbino za šifro 3 Din. Telefonske številke: 2492, 3492

Mali oglasi

Kdor hoče *da se mu pošlje po pošti naslov ali kako drugo informacijo tičočo se malih oglasov naj priloži v znamkah sicer ne bo prejel odgovora!* **2 Din**

CENE MALIM OGLASOM:

Ženitve in dopisovanja ter oglasi trgovskega in reklamnega značaja: vsaka beseda 1 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 5 Din. Vse pristojbine je uposlati obenem z naročilom, sicer se oglasi ne priobčujejo. Št. ček. rač. pri Pošt. hranilnici v Ljubljani, 11842.

Službo dobi

Gozdar. adjunkta
zmožnega slovenskega in nemškega jezika v govoru in pisavi, sprejme gozdarski urad. Cenjene ponudbe pod šifro »Gozdarski adjunkt« poslati na oglasni oddelek »Jutra«. 43188-1

Krznar. vajenca
sprejmem takoj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 42673-1

Fino hotel. kuharico
išče posredovalnica Mrak v Ljubljani. 43645-1

2 čevljarska pomočnika
s hrano in stanovanjem v hiši sprejme takoj Mihael Černilec, čevljarstvo, Straninj št. 45, pošta Naklo-Kranj. 43600-1

Soboslikarskega pomočnika
prvovrstnega išče m. Prednost ima vsestransko verzirano ličkoslikar. Ponudbe pod »Izvanredna pozicija« na oglasni oddelek »Jutra« 43640-1

Dve vajenki
sprejmem v modno trgovino. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 43642-1

Izložbeni aranžer
ki je tudi dober prodajalec, dobi stalno nameščenje pri tv. Ivan Savnik, Kranj. 43609-1

Tri šteparice
izvežbane sprejme P. Bonač, tovarna čevljev v Ižiču. 43618-1

Gorenjko iz Bohinja
Mojstrane ali okolice Kranjske gore, zdravo, močno in pridno, ki ima veselje do živin, išče za vsa hišna dela planinska koča v trajno službo. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 43603-1

Dekle
vajeno meščanske kuhe in vsakih gospodinjskih del, sprejmem. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Gospodinjstvo«. 43662-1

Strežnico
želim za torek in petek dopoldne. Naslov v oglas. oddelek »Jutra«. 43634-1

Starejšo gospo ali gospodično
kavcije zmožno sprejmem takoj za vodstvo gostilne. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43689-1

2 mlada delavca
inteligentna in nekaj denarja sprejme Lajovic, Kamniška 20. 43701-1

Natakar - jelonoša
dobi takoj stalno mesto v hotelu »Bellevue«, Ljubljana. 43683-1

Blagajničarko
z znanjem slov., hrv. in nemškega jezika — vešča knjigovodinja in strojepisko, z lepim rokopisom, sprejmem. Pismene ponudbe v nemškem in hrvatskem jeziku na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Kassa«. 43704-1

Učenko
v boljše hiše sprejme M. Šebram, Maribor, Aleksandrova cesta 11. 43706-1

Trgovski potniki

Iščemo potnike
proti dobri proviziji, za prodajo gramofonov. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Svetovna znamka«. 42608-5

Potnik
manufakturne stroke, ki je pri privatnih strankah dobro vpeljan, dobi lep oddeljen rajon. Stanuje lahko v Ljubljani. Služba stalna Cenj. ponudbe na podružnico »Jutra« na Jesenicah pod »Ljubljanski potnik«. 43313-5

Potnikom
ki obiskujejo priv. stranke, obrtna podjetja in industrije, nudim najmanj 6000 Din mesečnega postranskega zaslužka. Ivan Sribar, Ljubljana, Gosposvetska c. 13. 43630-5

Vinskega potnika
vpeljanega proti dobri proviziji sprejmem takoj. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43648-3

Provizij. potnika
za dober galanterij. predmet sprejmem za Slovenijo Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod značko »Galanterija«. 43639-5

Zaslužek

Zastopnike (ce)
za nabiranje predplačnikov v vseh večjih mestih Jugoslavije išče Izvadačko preduzeće »Nolit«, Beograd Kralja Petra 44. Zaslužek dober. Obrniti se je pismeno ali osebno na firmo. 43639-3

Gospodična
prevzame vsako pisarniško delo na dom — prepisovanje ali kaj sličnega. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Postranski zaslužek doma«. 43531-3

5000 Din mesečno
zaslužijo osebe, voljne potovanja. — Pojasnila daje »Universale, Maribor, Wildnerjeva 6 in Ljubljana, Zaloška 10. 43508-3

Drva grem sekat
na dom po najnižji cent. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43563-3

Bankerot
z brezposelnostjo in revščino! — Novo podjetje išče za koristne popolnoma nove predmete proti fiksnemu in proviziji agente in agentinje. Končno nekaj, s čimer se moremo povsod pokazati. En sam naš zastopnik zamore prodati v provinci za 60.000 Din. Kdor je sprejeten, naj pride. Ponudbe pod šifro »Nikak les, nikaka slama, le pristno blago« na ogl. oddelek »Jutra«. 43462-3

Zastopnika
za francosko svilo, ter moške in ženske blagove, iščemo za Ljubljano in Slovenijo. Ponudbe z referencami na naslov: Trg. agencija M. Popov, Beograd, Dobračina 18. 43620-3

Pouk

Prva oblast. koncesijonirana
šoferska šola
Čamernik, Ljubljana
Dunajska cesta štev. 30 — (Jugoauto) telefon št. 2236. Pouk in praktične vožnje. 251

Oblastveno koncesijonirana
šoferska šola
I. Gaberščik, bivši komisar za šoferske izpite, Ljubljana, Bleiweisova cesta 52. Prihodnji redni tečaj prične 1. novembra. 43376-4

Oblastveno koncesijonirana
šoferska šola
Gojko Pipenbacher
Ljubljana, Gosposvetska 12
Teorija vožnje. 43371-4

Tudi Vi morate
poznati reliefne vezenine. Pouk je popolnoma brezplačen. Lindič, Ljubljana, Komenskega 36. 121-4

Plesni učitelj
se išče za enkrat na teden. Ponudbe na Sokola Litija. 43655-4

Službe išče

Službo inkasanta
ali zaposlenje v večji trgovini sprejme takoj kavcije zmožen trgovec. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »S kavcijo«. 43539-2

Slaščičar
samostojen v vseh slaščičarskih delih, išče celodnevno ali poldnevno službo. Cenj. ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Samostojen 22«. 43452-2

Absolvent strojne delovodske šole
dober risar, vešč strojnoključavničarskih del, z izpitom strojevodje in avtogenega varjenja, želi nameščenja. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Pridet. in samostojen«. 43426-2

Pleskar. in slikarski pomočnik
s svojim orodjem, išče kjerkoli delo. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 43668-2

Motorna vozila

Avto »Dodge«
petsedežen, odprt, brezhiben, poceni proda Kat Vajt, Celje. 42649 1

Motorno kolo
»Harley Davidson«, mod. 20, 1000 m³, s prikolico proda Potick, Kapiteljska ulica 3 43376 10

Motorno kolo
A. J. S., 350 ccm O. H. V. poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 43575 10

Potniški avto
popolnoma nov, dvosedežen, zaprt, zelo pod ceno proda R. Luckmann, Ahacljeva cesta 10. 43478-10

Avto »Ford«
v dobrem stanju in s priličnimi gumami prodam za 7000 Din. Pojasnila in na ogled v gostilni »Zlati konj«, Maribor. 43707-10

Prodam

Najboljše peči na žagovino
so peči sistema R. Jakelj, Slovenjgradec
Ker se ne kadé, ker se ne odteka iz njih distilirana voda od mokre žagovine — skoraj ne je ta mokra, zato ne povzročajo nobenega smradu. 41751 6

Lestenec
store in stojalo za rože prodam. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 43572-6

Pisalno mizo
2 izložbeni omarici, stojalo za izložbo in stekla za izložbo, vse dobro ohranjeno naprodaj. Vprašati v trgovini I. Bonač, Šelenburgova 5. 43457-6

Premog in drva
orodaja Jezeršek Vodmat 200

Pustite pijančevanje
»Avinal«, ki stane 220 Din Vas odvadi takoj. Nikoprost, ki stane 76 Din Vas odvadi kajenja. Razpošilja Lindič, Ljubljana, Komenskega ulica 36. 125-6

Dalmatinsko vino
izvrstno po Din 8 liter — dokler traja zaloga — naprodaj v Javnih skladiščih 43649-6

Slaščičarsko peč
železno, s tremi predpečmi (Herde) ter »Vafele« peč na tri ognje, kompletno z 8 kleščami, malo rabljeno, radi nabave večjih peči prodam. Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Dobra peč«. 43607-6

3 kino aparate
v zelo dobrem stanju poceni prodam. Cenjene ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Aparat« 43601-6

Fotoaparat
znamke »Ica« 9 × 12, z dvojno lečo zelo ugodno prodam. Vprašati v Langusovi (Tobačni) ulici št. 9. 43673-6

Puhasto perje
čisto, čehuno kg po 48 Din, druge vrste po Din 38 kg, čisto belo gosje kg po 150 Din in čisti puh kg po Din 250. Razpošiljam po poštnem povzetju. L. Brozović, Zagreb, Ilica 82, kemična čistilnica perja. 262

Kupim

Ročni voziček
(cizo) na dveh ali štirih kolesih kupim takoj. Ponudbe z naslovom, kje se lahko ogleda na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Voziček«. 43681-7

Brzojavne drogove
smrekove in jelkove, od 8—12 m dolge kupim takoj Pismene ponudbe na naslov: Roghella, hotel Union — Ljubljana. 43678-7

Kapital

Družabnik
kot trgovec za sportne predmete, avtokaroserije in vse druge kolarske izdelke. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Družabnik 555«. 43555-16

Družabnika
s sodelovanjem išče že obstoječe podjetje, za ustanovitev podružnice v Ljubljani. Potrebno 30.000 Din Mesečna plača in delež na dobičku. Ponudbe na ogl. oddelek Jutra« pod šifro »Samostojna pozicija«. 43608-16

Posestva

Vilo
popolnoma novo, enonadstropno, s šestimi sobami, kopalnico in vsem drugim komfortom in pritiklinami, kakor z velikim sadnim in grednim vrtom, na krasni in sončni legi blizu »Leonišča« v Ljubljani oddam v najem ali prodam, ev. zametjam za enakovredno vilo v Mariboru. Najemnina samo 3000 Din Pogoje in naslov pove g. dr. Luco Treo, odvetnik v Ljubljani, Dunajska cesta št. 29. 43310-20

Tovarniško poslopje
z vodno in elektr. močjo, v bližini železnice kupim. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Predivo«. 43264-20

Enonadstropno hišo
z gospodarskim poslopjem in vrtom, na Vrhniki prodam. Več se poizve pri tamkajšnjem notarju. 43152-20

Hišo v Ljubljani
enodružinsko z vrtom, ali pa parcelo kupim. — Ponudbe na poštni predal 338 (Vagnar) Ljubljana. 40334-20

Lepa hiša
enodružinska naprodaj. Pojasnila daje Krestik, Maribor, Državna cesta 20. 43394-20

Hišo s pekarno
dobro vpeljano, na prometni glavni cesti takoj prodam pod ugodnimi pogoji. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43561-20

Hišo
z gospodarskim poslopjem, pripravno za vpokojenca ali letovišče, na Gorenjskem prodam za 35.000 Din. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43560-20

Obrtniki!
Prodam kos zemlje ob prometni cesti v centru rudnika v Trbovljah. Ponudbe na podružnico Jutra v Trbovljah pod »Vrednost 15—20.000 Din«. 43486-20

1500 m² vrta
oddam pod zelo dobrimi pogoji. Istotako tudi stanovanje. Opekarska c. 32. 43490-20

Posestvo
28 johov veliko, na zelo prometnem kraju prodam. — Informacije daje Jernej Kirbiš, Starešinec, pošta Cirkovce, Slovenija. 43341-20

Kupim hišo
eno- ali večstanovanjsko, staro ali novozidano, v mestu ali na periferiji, v ceni do 600.000 Din. Plačam takoj. Ponudbe pod »Primerno obrestovanje« na oglasni oddelek »Jutra«. 43661-20

Lepa stan. hiša
z vodovodno in električno napeljavo ugodno naprodaj v Brežicah. — Dopise na oglasni oddelek »Jutra« pod »Brežice«. 43340-20

Gostilna s trgovino
mešan. blaga in lesom, 2 hiši in 2 orala zemlje, tik okrajne ceste na prometnem kraju v mariborski okolici naprodaj za 225.000 Din. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Zelo ugodno«. 43423-20

Trinadstropna hiša
v sredini mesta pod zelo ugodnimi pogoji naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43638-20

Lepo hišo
enonadstropno, s krasnim vrtom, v Ljubljani prodam. Letni donos ca 70.000 Din Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Primerna kupnina«. 43641-20

Enonadstropna hiša
nova, s tremi krasnimi stanovanji, davka prosta, s 1450 m² vrta, pod Rožnikom ugodno naprodaj. — Naslov pove oglas. oddelek »Jutra«. 43636-20

Vrednoti

Vsakovrstno zlato
kupuje po najvišjih cenah
Černe — juvelir
Ljubljana, Wolfova ul. 3. 38

Pohištvo

Posteljo, omaro
in nočno omarico, skoraj novo proda Remec, Zgornja Šiška 92. 43690 12

Oblačila

Lep moder plašč
boo in nov jumper prodam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43546-13

Zimsko suknjo
poceni prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43686-13

Kožuh za gospoda
s sealskin-podlogo in sealskin-ovratnikom poceni naprodaj. Pojasnila daje iz prijaznosti K. Graulitz v Mariboru, Gosposka ulica 7 43713-13

Prehrana

Fantka
4½ leta starega, čedne zunanjosti, dam za svojega. Naslov pove podružnica »Jutra« v Trbovljah. 43366-14

Pridelki

Čebulo
zdravo, domačo, nudim pri odjemu do 1000 kg po 75, do 2000 kg po 70, pri večjem odjemu po 65 Din za 100 kg postavno Moškanjci Naročila promptno izvršuje Josip Lah, Osluševci pri Ptuju. 43397-33

Les

Deske
IIIa za obijanje, kratke za mizarje, oblane za podprodaja po zelo nizki ceni »Ilirija«, Dunajska c. 46. Telefon 28-20 in 25-93. 288

V najem

Trgovino
s špecerijskim ali mešanim blagom, dobro idoče na prometnem kraju vzamem v najem — najraje pri farni cerkvi ali v kakem malem trgu Štajerske. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Celju pod značko »Dobro idoča 54«. 43417-17

Gostilno
na račun ali v najem vzame dobra kuharica, ki ima osebno pravico. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Spretna gostiničarka«. 43693-17

Lokali

Lokal za krojača ali brivca
v industrijskem kraju takoj oddam. Pojasnila daje Ivan Malus, Zabukovca pri Zalcu. 43394-19

Tovarniške lokale
z električno razsvetljavo in pogonom iščem v Kranju ali Mariboru. Ponudbe na podružnico »Jutra« v Mariboru pod šifro »Svetli lokali 1930«. 43591-19

Stanovanje
3 sob in kuhinje, verande in pritiklin oddam s 1. novembrom v Rožni dolini, cesta X/4. 43454-21

Stanovanje
2 sob in pritiklin oddam s 1. novembrom stranki brez otrok. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43691-21

Stanovanje
3 sob in pritiklin, komfort, ob Dunajski cesti takoj oddam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43646-21

Stanovanje
3 sob in vseh pritiklin, na zračnem prostoru v novi hiši pri glavni cesti oddam s 1. novembrom mirni odrasli družini za 500—600 Din. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Zračno«. 43419-21

Dvosob. stanovanje
s kuhinjo in pritiklinami, visokopritlično in sončno takoj oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 43628-21

Veliko stanovanje
dvosobno, z vsemi pritiklinami, parketi in električno oddam po nizki ceni v Dev. M. v Polju. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43637-21

Stanovanje
obstoječe iz 1 ali 2 sob s kuhinjo in pritiklinami, išče mirna stranka. — Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod šifro »Sredina«. 43672-21

Hišnik
Zakon. par brez otrok, poduradnik ali slugi vse jega podjetja oddam s stanovanje sobe in kuhinje. Žena naj bi opravljala hišna dela pri samostojnem gospodu. Predpogoj je snaga in dobra vzgoja. — Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Gospodinja« 43702-21

Malo stanovanje
ali sobo s štedilnikom iščem s 1. novembrom. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Do 200«. 43684-21

Sobe

Prazno sobo
v pritličju na Poljanski, Sv. Petra cesti ali kje v bližini iščem za pisarno. Ponudbe na naslov: Hlebš, Hradeckega vas štev. 54. 43355-23

Sostanovalca
v sobo s posebnim vhodom in elektriko, s hrano za 650 Din mesečno ali 150 Din tedensko sprejme restavracija »Soča« na Sv Petra cesti 5. 42796-23

Sobo
lepo opremljeno, oddam takoj. Naslov pove oglasni odd. »Jutra«. 43636-23

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom oddam Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43497-23

Separirano sobo
prostorno, novoopremljeno oddam v Žibertovi ul. 33 — v bližini gorenjskega kolodvora. 43467-23

Svetlo, zračno sobo
event. z dobro domačo hrano išče gospodična v sredini mesta pri čisti rodbini. Naslov na oglas. oddelek »Jutra« pod »Svetla soba«. 43381-23

Sobo
s posebnim vhodom, parketom in elektriko, sredi mesta oddam. Naslov pove oglasni oddelek »Jutra«. 43624-23

Opremljeno sobo
separirano, parketirano takoj oddam na Večni poti št. 14. 43636-23

2 visokošolca
sprejmem v lepo sobo s parketom in elektriko. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43614-23

Sobo za mesec dni
iščem za takoj. Cenj. ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Z navedbo cene«. 43621-23

Svetlo sobo
v bližini bolnice. Ponudbe pod »Svetla« na oglasni oddelek »Jutra«. 43643-23

Sobo
s posebnim vhodom v šentpeterskem predmestju iščem. Naslov z navedbo cene na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Solidna«. 43660-23

Sobo
lepo opremljeno išče dama sredi mesta. Ponudbe pod šifro »29« na oglas. oddelek »Jutra«. 43665-23

Sostanovalko
sprejmem. Naslov v oglas. oddelku »Jutra«. 43666-23

Mesečno sobo
s posebnim vhodom odda Fatur, Podrožnik štev. 7. 43669-23

Sostanovalca
sprejmem v pritlično sobo s posebnim vhodom. Zabjek št. 12. 43670-23

Opremljeno sobo
iščem za 8 dni. Ponudbe pod »2345« na oglasni oddelek »Jutra«. 43675-23

Sostanovalko
z vso oskrbo sprejmem takoj ali pozneje za 600 Din. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43667-23

Sobo
za boljše delavce (monterje), ki pridejo samo spat, čez dan pa so na delu, iščemo za takoj, za 3—4, ali vsaj 2 monterja. Ponudbe z naslovom in kedaj se lahko ogleda, na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Hitro«. 43682-23

Sobico
s hrano ali brez oddam 2 gospodema. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 43692-23

Sobo
oddam boljšemu gospodu. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 43698-23

Mlajšega gospoda
sprejmem kot sostanovalca Naslov v oglasnem oddelku »Jutra« 43699-23

2 lepi sobi v vili
elegantno opremljeni in separirani oddam skupaj ali posamezno. Naslov v ogl. oddelku »Jutra«. 43700-23

Lepo, veliko sobo
opremljeno, po možnosti z uporabo kopalnice išče s 1. novembr. gospa s hčerko Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »L. M.« 43547-23

Lepo, prazno sobo
parketirano in z električno razsvetljavo, v bližini realne gimnazije oddam. — Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43687-23

Kam pa kam?

Vsako soboto in nedeljo dobite prvovrstne domače pečenice, krvave in jetrne klobase — kakor vedno pristna štajerska in dolenjska vina
v restavraciji Zebal
Rudnik-Ljubljana, Dolenjska cesta 42316-18

Lep sprehod
imate do Martinca v Zg. Šiški (poleg gasil. doma), kjer dobi res fino domačo svinjino, ob sobotah in nedeljah krvavice in pečenice ter pristna štajerska in dolenjska vina. 43705-18

Dopisi

Vsled pomanjkanja znanja
se želi seznati dobro situiran obrtnik in gostilničar, v starosti med 20 in 30 letom, v lepem industrijskem trgu, s premoženjem 500.000 Din, z gospodično staro 17—25 let, čedne zunanjosti in neomadeževane preteklosti, ki ima 125—200.000 Din kapitala. Le resne ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod značko »Dobra bodočnost«. 43583-24

1826
Pridi v torek ali petek. — Vroč poljub Tvoja Mica. 43636-24

Trije smučarji
(blond, brinet in črn) iščejo primerne, vsekakor pa živahne gospodične, stare 18—22 let, katere ljubijo naravo. Ponudbe samo s sliko, katera se na zahtevo takoj vrne, poslati na oglas. oddelek »Jutra« pod šifro »Smuk«. 43606-24

Ženitve

Dama
mondena, elegantna pojava, velikopotezna in svobodno misleča, išče istotakega ali primernega starejšega prijatelja. Diskrecija častna. Ponudbe na oglas. oddelek »Jutra« pod »Dama s kamelijami«. 43663-25

Glasbila

Pianino
Philippov jubilejni, s petletnim jamstvom dobite edino pri Minki Modic, Ljubljana, Cojzova cesta št. 9. 42808-26

Mandolo
nepoškodovano, z dobrim glasom, prodam. Naslov v oglasnem oddelku »Jutra«. 43632-26

Živali

Simentalske krave
čiste pasme, izborne mlekarice proda zdravilišče-toplice Dobrna pri Celju. 43602-27

Lovska psica
z železnim ovratnikom — nemška, sivorujava, kratkodlaka, se je izgubila v okolici Sv. Križa. Najditelj naj jo proti nagradi pripelje na Rimsko cesto št. 5,II. 43721-28

Stroji

Pletilni stroji
več od 8/40—8/60, 1 navijalni, 12 vreten in več pomožnih strojev, vsi še v obratu, brezhibni, poceni naprodaj. Naslov v podružnici »Jutra« v Celju. 42650—29

Avtomat. stružnico
prodam. Ponudbe na ogl. oddelek »Jutra« pod šifro »Stružnica«. 43516-29

Obrt

Snežne čevlje in galoše
dajte pravočasno v popravilo k tvrdki Matija Trebar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 6. 42890-30

Zdravstvo

Živčno bolni
ki Vam je potreben mir, oddih in planinski zrak — pridite na Kofce. Pridobili boste na teži in zdravju. Uspeh zagotovljen. Penzija 50—60 Din. — Informacije daje »Planinski dom«, Kofce, pošta Tržič. 43604-10

Filatelija

Filatelisti!
Prodam ca 4000 različnih znamk in 10.000 komadov menjalnega materijala. Ponudbe na oglasni oddelek »Jutra« pod »Pod ceno«. 43674-29

Razno

za ¼a trd. premog, suha drva ali koks kličite tel 2056 or. naročite v Wolfovi 1 pri Dom. Čebin

291 **Bolniške stole**

najnovejše izdelovanje tovarne »Pelikan« v Ljubljani VII.

Telefon 2059
Premog suha drva
Pogačnik, Bobovičeva 5.

G. Th. Rotman:

Sambo in Joko

Vesela levja zgodba.

87.

A hrabra Micika ve, kaj ji je storiti. Brž zagrabi za plinsko cev in jo proži Sambu pod nos. Nič dolgo ne traja, da se ubogi Sambo omamljen zgrudi na tla. Samo malo še pomežikne pa obleži brez zavesti! A Joko noče pustiti prijatelja kar tako na cedilu! Jadrno priskoči k njemu...

PLYMOUTH

PLYMOUTH

Novi, boljši, večji PLYMOUTH, hitrejši, močnejši, še lepši, — se dobiva sedaj po ceni najbolj cenenih voz na svetu.
Ta PLYMOUTH vam nudi vse vrline velikih voz.
Hidravlične kočnice notranjega učinka, hidravlični amortizerji.
Jeklene karoserije Kreislerjeve kakovosti in izkušenj.

To je voz za vas!

GLAVNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO

V. H. SMYTH, BEOGRAD, Miloša Velikog 3 — filijala Zagreb, Amruševa ulica 4.

Zastopstva: Harley-Davidson Motors-Import, Ljubljana; Anton Bremec, Celje; »Drina« d. d. Sarajevo; Stanković i Nikolić, Niš; American Motors-Agencie, Ploče-Dubrovnik; Albert Silard, Sombor; inž. Antal Riger, Novi Sad; Manek, Pančevo.

CHRYSLER EXPORT CORPORATION, DETROIT, (MICHIGAN)

Urejuje Davorin Ravljen. Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. Za inseratni del je odgovoren Aloizij Novak. Vsi v Ljubljani.